

Jaarverslag 2006

Jaarverslag 2006

Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen

Postbus 16001
3500 DA Utrecht

telefoon 030 272 30 44

fax 030 272 46 76

e-mail info@aanstellingskeuringen.nl

website www.aanstellingskeuringen.nl

Colofon

tekst Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen

grafisch ontwerp Henk de Roij vno, Delft

druk Drukkerij Karstens, Leiden

Inhoud

	Voorwoord	5
1	De Commissie	7
2	Doel van het jaarverslag	9
3	Signalen	10
4	Cijfers	12
5	Resultaten	15
6	Werkwijze van de CKA	19
7	Activiteiten	22
	Bijlagen	
	Toetsingscriteria CKA	26
	Oordelen 2006	28

Voorwoord

Het beeld van de voorgaande jaren is niet ingrijpend gewijzigd. Het aantal klachten blijft redelijk constant; het aantal vragen om advies vertoont een bestendig stijgende lijn.

Ook dit verslagjaar stuitte de Commissie bij haar onderzoeken wederom op wet- en regelgeving, welke strijdig is met de WMK. Wetten vanuit diverse departementen, maar ook afspraken in CAO's, schrijven een keuringsregime voor, dat strijdig is met de WMK.

De CKA heeft hier verschillende keren op gewezen, soms met het resultaat dat daarop ook door betrokken partijen actie is ondernomen. Wanneer het echter gaat om internationale regels, zoals in de vervoerssector vaak voorkomt, lijkt dat moeilijker te liggen. Internationale regels gaan nu eenmaal boven nationale regelgeving en die stelling is voor weinig discussie vatbaar. Inderdaad weinig, want er zijn wel degelijk mogelijkheden om sommige schijnbare tegenstrijdigheden uit de weg te ruimen. Zo laten veel internationale verdragen zich weliswaar uit over de noodzaak van een keuring, maar niet over de keuringssystematiek. Die is bijvoorbeeld in de scheepvaart en de luchtvaart vaak beperkt tot de ouderwetse en medisch nauwelijks onderbouwde systematiek van het aankruisen van een lijst ziekten in het verleden van betrokkene en diens familieleden. De trias, die het fundament vormt van de WMK: eerst functie-eisen, dan vertaald in specifiek medische eisen en vervolgens gezocht naar valide keuringsinstrumenten, kan in een aantal van die situaties worden toegepast, zonder de afspraken op zich aan te tasten.

Wellicht dat bij de evaluatie van de WMK aan deze kwestie nadere aandacht kan worden besteed.

De Commissie begon dit verslagjaar met de openbare werving van twee nieuwe leden: één lid bedrijfsarts en één lid jurist ter benoeming op 1 februari 2007. Direct na instelling van de CKA in 2002 had de Commissie al besloten om twee leden eerder te doen aftreden dan volgens rooster om te voorkómen dat per februari 2008 een geheel nieuwe Commissie zou aantreden. Dit om zoveel mogelijk continuïteit en consistentie in beleid te waarborgen. Ook werd besloten om het aantal artsen en juristen binnen de Commissie gelijk te trekken. Mevrouw mr. M. Kelder en de

heer dr. C. Hulshof, beiden bedrijfsarts, besloten hun zetels voortijdig ter beschikking te stellen. Mevrouw mr. C. van Roessel, bedrijfsarts, en de heer prof. mr. W. Bouwens werden in 2006 aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voorgedragen ter benoeming per 1 februari 2007. Mevrouw mr. E. Cremers, al lid van de Commissie, werd voorgedragen voor het plaatsvervangend voorzitterschap in de plaats van de heer Hulshof. De Commissie is de scheidende leden veel dank verschuldigd voor hun grote betrokkenheid en deskundigheid in de afgelopen jaren.

Th. M. G. van Berkestijn, arts
voorzitter

1 De Commissie

De Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (CKA) is ingesteld op grond van artikel 3, eerste lid, van het Besluit klachtenbehandeling aanstellingskeuringen van 23 november 2001. De Commissie bestaat uit drie onafhankelijke leden: de voorzitter en twee leden. Voor elk lid en de voorzitter is een plaatsvervanger benoemd. De leden zijn benoemd door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De leden zijn deskundig op het (bedrijfs)geneeskundige en/of het juridische vlak.

Voor de uitvoering van haar werkzaamheden wordt aan de Commissie jaarlijks een budget verstrekt, dat wordt bekostigd door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden wordt de CKA bijgestaan door een secretariaat.

De voorzitter, leden, plaatsvervangend leden en secretariael medewerkers van de Commissie hebben een geheimhoudingsplicht.

Taak

Het is de taak van de Commissie om een goede toepassing en naleving van de Wet op de medische keuringen (WMK) te bevorderen. Daartoe heeft zij de volgende mogelijkheden:

- behandelen van en het geven van een oordeel over klachten
- doen van aanbevelingen aan partijen
- doen van eigen onderzoek op grond van signalen, ontvangen uit klachten en overige verkregen informatie
- follow-up van oordelen en aanbevelingen
- doen van aanbevelingen aan de Minister van SZW
- geven van advies

Samenstelling van de CKA

In dit verslagjaar waren lid van de Commissie:

- de heer Th.M.G. van Berkestijn, arts (voorzitter)
- de heer dr. C.T.J. Hulshof, bedrijfsarts (plaatsvervangend voorzitter)
- de heer prof. mr. A.C. Hendriks (lid)
- mevrouw mr. M.J. Kelder, bedrijfsarts (lid)
- mevrouw mr. E. Cremers (plaatsvervangend lid)
- de heer prof. dr. J.H.B.M. Willems, bedrijfsarts (plaatsvervangend lid).

De medewerkers van het secretariaat van de Commissie waren:

- mevrouw mr. A.D. van Zeben, secretaris
- mevrouw mr. S. Vermeulen, administratief-juridisch medewerker.

2 Doel van het jaarverslag

De CKA legt met het jaarverslag, conform het bepaalde in artikel 5, eerste lid, van het Besluit klachtenbehandeling aanstellingskeuringen, verantwoording af over haar werkzaamheden en geeft aan wat hiervan de resultaten zijn. De CKA signaleert in het jaarverslag de door haar geconstateerde problematiek ten aanzien van keuringen en de WMK.

3 Signalen

Sinds de Commissie met haar werkzaamheden per 1 februari 2002 is begonnen heeft zij diverse problemen gesignaleerd met betrekking tot de toepasbaarheid van de WMK.

De Commissie heeft zich in het kader van gesignaleerde problemen tot dusverre vooral gericht op de advisering aan de Minister van SZW. Bijvoorbeeld inzake de indicatiestelling WSW, waarover in 2003 gesprekken zijn gevoerd met medewerkers van de betrokken afdelingen van het ministerie van SZW, en de aanbeveling in 2004 inzake het verduidelijken van regelgeving omtrent het melden aan de aspirant werkgever van het zijn van arbeidsgehandicapt dan wel de aanspraak op een arbeidsongeschiktheidsuitkering en de rol van de UWV.

De Commissie heeft in 2004 op verzoek van de Staatssecretaris van SZW haar visie gegeven op de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het Besluit aanstellingskeuringen¹. In 2005 heeft de Commissie suggesties gedaan in het licht van de Evaluatie van de WMK².

Voorts zijn in de jaarverslagen knelpunten genoemd met betrekking tot de reikwijdte (werkings-sfeer) van de WMK (2003, 2004, 2005) : het ontbreken van rechtsbescherming bij keuringen die weliswaar voorafgaan aan werk, maar niet voorafgaan aan een arbeidsverhouding of aanstelling in de zin van de WMK. Genoemd worden: proeftijd, opvolgend werkgeverschap, vrijwilligerswerk, stagiaires, vakopleidingen, verplichte keuring tijdens dienstverband om in functie te kunnen blijven, gezondheidsverklaringen. In het arbeidsrecht wordt in dit verband gesproken over de gelijkgestelde arbeidsverhoudingen.

¹ Zie jaarverslag 2004, vermeld op de website.

² Zie jaarverslag 2005, vermeld op de website.

De Commissie heeft in dit verband in haar jaarverslag 2004 de aanbeveling gedaan artikel 1, onderdeel a, WMK zo uit te breiden, dat alle arbeidsverhoudingen, die onder het bereik van artikel 4 WGBH/CZ vallen, eveneens onder de WMK zullen worden gebracht. Onder het begrip 'arbeidsverhouding' van artikel 4 WGBH/CZ vallen immers alle arbeidsverhoudingen, waarbij arbeid onder het gezag van de werkgever wordt verricht.

In haar jaarverslag 2005 heeft de Commissie hieraan gerappelleerd.

In het jaarverslag 2005 heeft de CKA apart de positie van de bedrijfsarts belicht in relatie tot de Arbo-dienst, bij wie hij/zij werkzaam is. De Commissie acht het opmerkelijk dat een bedrijfsarts werkzaam voor/bij een Arbo-dienst niet kan klagen bij de Commissie over de handelwijze van zijn Arbo-dienst, veelal de facto zijn opdrachtgever. De Commissie merkt op dat de WMK ook anderszins de rol van de Arbo-dienst miskent als belangrijke schakel bij aanstellingskeuringen, hetgeen als een omissie moet worden gekwalificeerd.

De Commissie heeft de aanbeveling gedaan om ook een bedrijfsarts, niet zijnde de keurend arts, de mogelijkheid te geven een klacht in te dienen, indien hij/zij meent dat een Arbo-dienst niet handelt volgens de voorschriften van de WMK.

In het jaarverslag 2005 heeft de CKA, naar aanleiding van klachten, ingediend door een ondernemingsraad, tevens de aanbeveling gedaan voor het toekennen van de klachtbevoegdheid aan een ondernemingsraad, te vergelijken met artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB).

De Commissie heeft in 2006 dezelfde problematiek geconstateerd.

Over de aanbevelingen in de jaarverslagen heeft de CKA tot dusver geen reactie ontvangen van de Minister van SZW. Daarom zal de CKA in de toekomst deze aanbevelingen apart onder de aandacht van de Minister brengen.

4 Cijfers

Hieronder volgt een cijfermatig overzicht van de klachten en vragen die de CKA de afgelopen vijf jaar hebben bereikt en wat daarmee is gedaan.

Telling Wanneer er meerdere klagers zijn met dezelfde klacht wordt dit geteld als één klacht. Wanneer één klager zich richt tegen zowel de werkgever als de keurend arts wordt dit geteld als twee klachten.

Klachten en vragen	2006	2005	2004	2003	2002
Klachten	19	10	10	9	7
van vorig jaar	4	6	7	3	-
Vragen	158	143	139	97	91
Totaal	181	159	156	109	98

Afhandeling

	2006	2005	2004	2003	2002
--	------	------	------	------	------

Vragen

Doorverwezen	31	24	18	8	41
Mondeling advies ³	109	107	91	78	40
Schriftelijk advies	18	12	18	6	10

Klachten

Klachtbehandeling ⁴	12	10	11	5	4
Niet verder in onderzoek genomen	7	-	-	-	-
Naar opvolgend jaar	4	4	6	7	3

Eigen onderzoek	2	2	5	2	-
------------------------	---	---	---	---	---

Follow-up

De CKA gaat na wat er gebeurt met de oordelen en aanbevelingen. Deze follow-up heeft als doel inzicht te geven of, en zo ja, hoe er wordt gereageerd op de oordelen, en of er maatregelen worden genomen voor de toekomst.

	2006	2005	2004	2003	2002
--	------	------	------	------	------

Reacties	6	8	8	3	0
Maatregelen	4	6	5	2	0

Analyse

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat er sinds de instelling van de CKA in 2002 sprake is van een toename van het aantal ingediende klachten en van het aantal (advies)vragen. Ook de doorverwijzingen zijn, na een daling in 2003, toegenomen en betreffen veelal (her) keuringen UWV en indicatiestellingen.

In dit verslagjaar heeft de Commissie één klacht na onderzoek ongegrond verklaard.

³ De CKA houdt hiervan een register bij.

⁴ De uitgebrachte oordelen zijn als bijlage 2 bij dit jaarverslag gevoegd.

De Commissie heeft besloten om naar aanleiding van de signalen uit twee ingetrokken klachten een eigen onderzoek⁵ te doen.

Het beleid van de CKA is om terughoudend te zijn met het doen van eigen onderzoek. De CKA doet dit slechts, indien volgens haar signalen uit een klacht of adviesvraag daartoe aanleiding geven en advisering kan bijdragen aan het bevorderen van een goede toepassing en naleving van de WMK.

De Commissie heeft zeven klachten niet verder in onderzoek genomen. Dit betreft twee ingetrokken klachten, omdat klagers naar aanleiding van de klacht bij de CKA alsnog voor de functie zijn aangenomen, vier klachten die na een eerste onderzoek alsnog niet ontvankelijk bleken, en één dossier is gesloten, omdat klager na herhaaldelijk rappel niet de gevraagde informatie heeft verstrekt.

De signalen uit een paar van deze klachten betreffen dezelfde werkgever, jegens wie de Commissie in 2005 al een oordeel heeft uitgebracht betreffende het keuringsbeleid. Daarom heeft de Commissie besloten geen eigen onderzoek te doen, maar daarover in gesprek te gaan met de werkgever en de Arbo-dienst die betrokken is bij de keuringen in opdracht van de werkgever.

Op de uitgebrachte oordelen ontvangt de CKA in de meeste gevallen een reactie van de klager, de werkgever, de bedrijfsarts of de bij de keuring betrokken Arbo-dienst. De Commissie verzoekt in de aanbiedingsbrief bij het oordeel om te reageren binnen twee maanden, maar vaak laat een reactie langer op zich wachten. Dit verklaart waarom de Commissie in 2006 slechts zes reacties heeft ontvangen.

⁵ Zie onder 'Werkwijze van de CKA'

5 Resultaten

Hieronder volgt een overzicht van de reacties in 2006 op oordelen van de CKA.

2006-02

Casus De werkgever geeft opdracht tot het verrichten van een aanstellingskeuring, terwijl er al sprake is van een tijdelijk dienstverband. De keurling weigert zijn medewerking te verlenen aan de keuring. De keurend arts ziet af van de keuring. De Arbo-dienst zet de keuring op aandringen van de werkgever toch door. De keuring wordt verricht door een andere bedrijfsarts. De Commissie overweegt in haar oordeel tegen de bedrijfsarts die de keuring heeft uitgevoerd, dat het mede de taak is van de keurend arts om zich ervan te vergewissen dat aan de vereisten van de WMK is voldaan. De keurend arts heeft ten aanzien van het beginsel van 'informed consent' een eigen professionele verantwoordelijkheid. Dat hij bij zijn manager van de Arbo-dienst informatie heeft ingewonnen over de rechtmatigheid van de keuring en over het al dan niet bestaan van een dienstverband, waarbij hij afging op diens deskundigheid, doet daaraan niet af.

Reactie De Arbo-dienst schrijft de Commissie dat zowel de hoorzitting als het oordeel duidelijkheid heeft gegeven over de verhouding tussen WMK en ARAR. De uitspraak zal onder de aandacht worden gebracht van de interne kwaliteitsafdeling van de Arbo-dienst. Op die manier wordt de zienswijze van de Commissie geïncorporeerd in de werkprocessen.

2006-03

Casus Voor de aanstellingskeuring van bewaarder DUC-Pool heeft de Arbo-dienst op verzoek van de werkgever schriftelijk advies gegeven voor de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid. Het advies is echter nog niet voorgelegd aan de OR voor instemming. De Commissie overweegt

dat de schriftelijke vastlegging van de bijzondere eisen derhalve nog niet is geconcretiseerd. De aanstellingskeuring wordt nog steeds verricht op basis van de oude functie-eisen. Het betoog van de keurend arts dat hij de oude functie-eisen heeft beoordeeld aan de hand van de Leidraad Aanstellingskeuringen en het Protocol Aanstellingskeuringen houdt geen stand. Protocollen, standaard keuringsrichtlijnen en standaard vragenlijsten zijn immers geen keuringsinstrumentarium.

Reactie Klager vraagt in zijn reactie waarom de Commissie de werkgever niet een verplichting kan opleggen tot het nakomen van het oordeel binnen een bepaalde tijdslimiet.

2006-05

Casus De werkgever heeft aan klagerster tijdens de sollicitatieprocedure vragen gesteld over de gezondheidstoestand en het ziekteverzuim in het verleden. De Commissie overweegt dat aannemelijk is geworden dat de werkgever op eigen initiatief aan klagerster heeft gevraagd uitleg te geven over haar met ziekte samenhangende verzuim in het verleden. Dat een potentiële werkgever tijdens de sollicitatieprocedure zich een oordeel wil vormen over de arbeidsmotivatie van een sollicitant is te billijken, maar de WMK staat eraan in de weg een dergelijk oordeel te relateren aan het ziekteverzuim van een sollicitant in het verleden, in het bijzonder daarover direct of indirect vragen te stellen.

Reactie De werkgever schrijft dat hij het oordeel als teleurstellend heeft ervaren. Hij blijft van mening dat hij niet in strijd met de voorschriften van de WMK heeft gehandeld.

2006-06

Casus Klager heeft gesolliciteerd naar de functie van geestelijk verzorger bij defensie. De functie gaat gepaard met een aanstelling in burgerlijke openbare dienst. Defensie heeft voor de functie een aanstellingskeuring verplicht gesteld op grond van de algemene functie-eisen voor militair. De Commissie overweegt dat voldoende aannemelijk is geworden dat vanwege de bijzondere eis van het uitzendbaar zijn voor deze functie dezelfde algemene eisen van medische geschiktheid gelden als die voor de functie van militair. Echter, nu het een functie betreft als burger en niet als militair, had het voor militair opgestelde keuringsregime niet zonder meer mogen worden toegepast.

Reactie Defensie reageert met onder meer de mededeling dat naar aanleiding van het oordeel een aantal maatregelen is geformuleerd. Naast maatregelen die noodzakelijk zijn naar aanleiding van deze specifieke casus zijn ook andere maatregelen genomen, onderverdeeld in een drietal aandachtsgebieden: rechtsgrond voor aanstellingskeuringen, communicatie in het traject dat leidt tot aanstelling en aanvullende aanwijzingen voor artsen belast met de militaire aanstellingskeuring.

2006-08 t/m 2006-10

Casus Klager heeft gesolliciteerd naar de functie van geestelijk verzorger bij defensie. De functie gaat gepaard met een aanstelling in burgerlijke openbare dienst. Defensie heeft voor de functie een aanstellingskeuring verplicht gesteld op grond van de algemene functie-eisen voor militair. De Commissie overweegt dat voldoende aannemelijk is geworden dat vanwege de bijzondere eis van het uitzendbaar zijn voor deze functie dezelfde algemene eisen van medische geschiktheid gelden als die voor de functie van militair. Echter, nu het een functie betreft als burger en niet als militair, had het voor militair opgestelde keuringsregime niet zonder meer mogen worden toegepast. Gevolg geven aan de opdracht tot het verrichten van een militaire aanstellingskeuring is daarom in strijd met de WMK. Het is mede de taak van de keurend arts om zich ervan te vergewissen dat aan de vereisten van wet en regelgeving is voldaan.

Reactie De keurend/uitslaggevend arts schrijft dat hij en het dienstencentrum medische keuringen hebben besloten geen aanstellingskeuringen meer te verrichten voor de functie van geestelijk verzorger, totdat een specifiek keuringsprotocol voor geestelijk verzorgers is opgesteld.

2006-14

Casus Klager doet bij een roeiersvereniging mee aan de selectie voor de opleiding tot roeier en het behalen van het Bootmandiploma. Voor deze opleiding wordt een leer/werkcontract afgesloten. Voor toelating tot de opleiding behoort een medische keuring. De keuring wordt verricht door een huisarts, tevens door de Minister van Verkeer en Waterstaat aangewezen als bevoegd tot het afgeven van geneeskundige verklaringen van geschiktheid voor de zeevaart. De huisarts staat niet geregistreerd als bedrijfsarts en is evenmin verbonden aan een gecertificeerde Arbo-dienst. De arts vraagt klager tijdens de keuring een vragenlijst in te vullen. Daarop staan 43 vragen

over aandoeningen, verzekeringskeuring, alcohol, drugs, medische onderzoeken in het verleden en vragen over de gezondheidstoestand van familie en gezin. Ook een rugfoto maakt onderdeel uit van de keuring. De arts deelt de uitslag van de keuring – zonder voorafgaand overleg met en zonder toestemming van klager – aan de vereniging mee. De uitslag luidt 'minder geschikt'. Klager wordt uiteindelijk niet aangenomen.

De Commissie overweegt dat het onderhavige leer/werkcontract een arbeidsverhouding betreft, en de keuring een aanstellingskeuring. De keuring voldoet niet aan de voorwaarden die de WMK aan een aanstellingskeuring stelt. De arts heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid in dezen. De arts heeft zich onvoldoende geïnformeerd omtrent de opleidings-/arbeidsrelatie tussen de vereniging en de kandidaat leerling en heeft zich ook anderszins niet op een afdoende wijze een duidelijk beeld gevormd over de te verrichten werkzaamheden. Voorts mag een keurend arts zonder gerichte toestemming van de keurling geen inlichtingen aan de werkgever als keuringvragers over de keurling verstrekken. De arts realiseert zich dat de gebruikte vragenlijst niet geschikt is. De Commissie overweegt dat bij goed formuleren van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid in het algemeen een groot aantal vragen overbodig is evenals onderdelen van het lichamelijk en biometrisch onderzoek. Het standaard laten vervaardigen van een rugfoto voldoet als onderzoeksmethode noch aan de eisen van proportionaliteit noch aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. Daarbij komt dat de arts de foto niet heeft laten maken op grond van zijn eigen professionele oordeel, maar omdat de werkgever dat eist.

Het gegeven dat de arts door de Minister van Verkeer en Waterstaat is aangewezen als geneeskundige en als zodanig bevoegd is tot het afgeven van geneeskundige verklaringen van geschiktheid voor de zeevaart, laat onverlet dat een aanstellingskeuring ingevolge de voorschriften van de WMK alleen mag worden uitgevoerd door een geregistreerd bedrijfsarts.

Reactie De arts schrijft dat hij het oordeel van de CKA ter harte neemt en dat de huidige aanstellingskeuringprocedure is beëindigd. De arts zal de roeiersvereniging voorstellen om kandidaten op vrijwillige basis een medische keuring aan te bieden en dan te keuren volgens de richtlijnen van de Scheepvaartinspectie.

6 Werkwijze van de CKA

Indienen van een klacht Een klacht moet schriftelijk worden ingediend tot uiterlijk zes maanden, nadat de zaak, waarop het geschil betrekking heeft, zich heeft voorgedaan. De klacht kan worden ingediend per brief, per e-mail, of via het klachtformulier op de website.

Telefonische informatie Ook telefonisch kan een probleem met betrekking tot aanstellingskeuringen, waaronder vragen over ziekteverzuim in het verleden door de toekomstig werkgever, worden voorgelegd aan de Commissie en kan advies worden gevraagd of het zin heeft een klacht in te dienen bij de Commissie.

Indienen van een verzoek om advies Een verzoek om advies kan schriftelijk of telefonisch worden ingediend bij de Commissie.

Informatie Het kan nodig zijn dat de Commissie nadere informatie moet inwinnen bij klager of bij verzoeker om advies. Bij een klacht wordt nagegaan in hoeverre er mogelijkheden zijn voor een behandeling van de klacht door de verweerder.

Advies Een advies wordt, na verkregen informatie en eventueel noodzakelijk onderzoek, aan verzoeker gestuurd.

Klachten-behandeling Zodra de Commissie de nodige informatie heeft ontvangen wordt de verweerder (over wie geklaagd is) op de hoogte gesteld van de klacht. De verweerder krijgt, na op de hoogte te zijn gesteld van de klacht, twee weken de gelegenheid om schriftelijk te reageren.

Vervolgens vindt een mondelinge behandeling van de klacht plaats tijdens een openbare hoorzitting. De Commissie kan besluiten dat er redenen zijn die aanleiding geven het onderzoek buiten zitting af te doen.

Klager en verweerder kunnen de Commissie verzoeken andere personen die direct bij de klacht zijn betrokken, alsmede getuigen of deskundigen te horen. De namen van deze personen moeten twee weken vóór aanvang van de mondelinge behandeling aan de Commissie worden medegedeeld.

Tijdens de hoorzitting kunnen klager en verweerder hun visie geven op de klacht en stellen de leden van de Commissie vragen aan klager en verweerder.

Oordeel Binnen zes weken na de hoorzitting geeft de Commissie schriftelijk en met redenen omkleed haar oordeel over de vraag of is gehandeld in strijd met de WMK, waarbij wordt betrokken het Besluit aanstellingskeuringen en het Protocol Aanstellingskeuringen. Indien tijdens de hoorzitting of in raadkamer blijkt dat de Commissie nadere informatie nodig heeft, kan de termijn worden verlengd.

Toetsingscriteria De CKA heeft in 2006 toetsingscriteria ontwikkeld voor de beoordeling of een aanstellingskeuring voldoet aan de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.⁶

Aanbevelingen Bij haar oordeel kan de Commissie aanbevelingen doen.

Eigen onderzoek naar aanleiding van signalen De Commissie kan de Minister van SZW aanbevelingen doen op grond van signalen die de Commissie ontvangt uit ingediende en behandelde klachten en uit overige verkregen informatie. De Commissie heeft deze bevoegdheid op grond van artikel 6, derde lid, van het Besluit klachtenbehandeling aanstellingskeuringen. Het doel hiervan is de mogelijkheden te vergroten om de kwaliteit van de medische aanstellingskeuringen te bewaken en te bevorderen. De signalen die de Commissie ontvangt, kunnen aanleiding zijn een eigen onderzoek in te stellen.

⁶ zie bijlage 1

Dit onderzoek zal nodig zijn om te kunnen beoordelen of de aangedragen feiten leiden tot strijdigheid met de voorschriften van de WMK en de daarop gebaseerde regelgeving. Op basis van dit onderzoek zal de CKA aanbevelingen kunnen doen.

Naast het doen van aanbevelingen aan de Minister van SZW, kan het eigen onderzoek de Commissie ook reden geven een (ongevraagd) advies uit brengen aan diegenen die betrokken zijn bij de uitvoeringspraktijk van de medische aanstellingskeuringen. Als de signalen een klacht inhouden omtrent het handelen van een of meer natuurlijke of rechtspersonen die vallen onder de reikwijdte van de WMK, kan het onderzoek tevens resulteren in het uitbrengen van een oordeel over de onderzochte feiten.

De werkwijze bij het verrichten van het eigen onderzoek moet uiteraard in overeenstemming zijn met alle voorschriften die voortvloeien uit de WMK en de daarop gebaseerde regelgeving. Als de kwestie is ingebracht door een persoon of instantie, pleegt de Commissie overleg met betrokkene(n) over de vraag of relevante gegevens uit overgelegde bescheiden kunnen of mogen worden gebruikt. Vervolgens worden de te onderzoeken feiten voorgelegd aan de natuurlijke of rechtsperso(o)nen, waarop de signalen betrekking hebben. Daarbij worden tevens vragen gesteld. Afhankelijk van de reactie besluit de Commissie of tot een nader onderzoek, meestal in de vorm van een mondelinge behandeling, zal worden overgegaan.

Het onderzoek kan worden afgesloten met een oordeel, een advies en één of meer aanbevelingen van de Commissie. De CKA doet aanbevelingen aan de Minister van SZW als er onvolkomenheden in wet- en regelgeving worden geconstateerd en aan betrokkenen als de keuringspraktijk moet worden aangepast aan de WMK en de daarop gebaseerde regelgeving.

Follow-up De Commissie heeft niet de bevoegdheid sancties op te leggen. Wel gaat de Commissie na wat er gebeurt met haar oordelen en aanbevelingen. Deze follow-up heeft als doel inzicht te geven of, en zo ja, hoe er is gereageerd op de oordelen, de individuele- en algemene aanbevelingen, en of er maatregelen zijn genomen.

Publicatie De oordelen worden geanonimiseerd gepubliceerd op de website van de Commissie en, zo de Commissie daartoe aanleiding ziet, worden betreffende oordelen om redenen ontleend aan het algemeen belang aangeboden ter publicatie in daartoe geëigende medische en/of juridische tijdschriften.

7 Activiteiten

De Commissie geeft algemene voorlichting over de betekenis van de WMK via artikelen in medische en juridische tijdschriften, via de website van de CKA en op conferenties, congressen en dergelijke.

Algemene bijdrage

- Landelijke VGWM-Dag
- KNMG Jaarcongres
- Landelijk Arbo Congres
- Nationaal WAO debat
- Nationaal Forum Sociale Zekerheid
- Voorbereiding Invitational Conference 'Diabetes en (toegang tot) werk' op 25 januari 2007
- Bijdrage voor publicaties in het Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde:
 - 'Keuring niet gerechtvaardigd en schending geheimhoudingsplicht' (TBV 14 / nr 1 / februari 2006, redactie TBV)
 - 'Een onrechtmatige keuring, een verkeerd advies en schending geheimhoudingsplicht' (TBV 14 / nr 7 / september 2006, redactie TBV)

Voordrachten en publicaties leden CKA

dr. C.T.J. Hulshof, bedrijfsarts

- College AMC 'aanstellingskeuringen en de WMK', 16 oktober 2006
- Interview TBV 14 / nr 1 / februari 2006 'Zomaar keuren mag niet meer, klagen kan wél'

prof. mr. A.C. Hendriks

TIJDSCHRIFTARTIKELEN

- 'Zeg ik het of zeg ik het niet? Richtlijnen voor het vragen naar en (niet-)melden van arbeidsbeperkingen bij indiensttreding', NJB 2006, p. 1044-1048
- 'Medische aansprakelijkheid bij (niet) naleven van kwaliteitsnormen', ELSA Leiden Magazine 2006, nr. 3, p. 24-29
- 'Harmonisatie van militaire gezondheidszorg. Een zorg meer of minder?', Militair Rechtelijk Tijdschrift 2006, p. 301-312

BIJDRAGEN AAN BOEKEN, BUNDELS, ETC.

- 'Wettelijke regeling van de beroepsuitoefening', in: D.P. Engberts & L.E. Kalkman-Bogerd (red.), Gezondheidsrecht, Houten: Bohn Stafleu van Loghum 2006, p. 175-196, ISBN 9789031346141

COMMENTAREN/OPINIES/PAPERS

- 'VN-Verdrag voor gehandicapten, tegen beperkingen' (redactioneel), NJCM-Bulletin 2006, p. 787-789

ANNOTATIES

- EHRM 28 februari 2006, Wilkinson t. het VK (dec.), BJ 2006, 21 (m.nt. A.C. Hendriks)
- EHRM 18 april 2006, Dickson t. het VK, GJ 2006, 64 (m.nt. A.C. Hendriks)
- Vزر. Rb. 's-Gravenhage 7 juli 2006, GJ 2006, 97 (m.nt. A.C. Hendriks)

VOORDRACHTEN & ANDERE ACTIVITEITEN

- 'Medische persoonsgegevens en medisch beroepsgeheim', college aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid UU in het kader van het keuzevak (master) gezondheidsrecht, 13 maart 2006
- 'Voorspellend genetisch onderzoek en Wet op de medische keuringen', deelname expert-meeting in het kader van evaluatie Wet op de medische keuringen, ZonMw, Den Haag, 23 mei 2006
- 'Actuele zaken in de bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde', bijdrage aan cursus 'Tuchtrecht anno 2006', AMC, Amsterdam, 26 september 2006
- 'Autonomy and/or health', presentatie tijdens international academic conference 'Human rights in the polder. Human rights and security in the public and private sphere', Utrecht, 29 september 2006
- 'Overdracht dossiers tussen arbodiensten', bijdrage aan deskundigenbijeenkomst, College bescherming persoonsgegevens (CBP), Den Haag, 6 oktober 2006
- 'Grondslagen van het gezondheidsrecht', college op en cursusleider van PAO-cursus gezondheidsrecht, Universiteit Leiden, 19 december 2006.

Bijlagen

1 Toetsingscriteria

2 Oordelen 2006

Toetsingscriteria CKA

Uitgangspunt van de WMK is dat aanstellingskeuringen beperkt toelaatbaar zijn teneinde ongerechtvaardigde uitsluiting van de arbeidsmarkt te voorkomen en de privacy van werknemers te beschermen. De aanstellingskeuring mag daarom niet worden gebruikt als instrument van risicoselectie van werknemers voor ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid in de toekomst. Als het verrichten van een aanstellingskeuring wettelijk is toegestaan, vormt deze keuring om die reden het sluitstuk van de selectieprocedure.

Artikel 4, eerste lid, van de WMK, in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen bepaalt dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid worden gesteld.

Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:

- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
- de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd.

De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door preventieve maatregelen te treffen.

Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.

Voor het doen verrichten van een aanstellingskeuring en voor de uitvoering daarvan dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:

- ter preventie van gezondheids- en veiligheidsrisico's zijn bijzondere functie-eisen geformuleerd, waarop de selectie zich kan richten;
- per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
- de gebruikte onderzoeksmethoden zijn valide, dat wil onder andere zeggen voldoende specifiek om het gedefinieerde risico ook daadwerkelijk op te sporen; algemene vragen naar de gezondheid zijn daarbij niet toegelaten; en
- er worden geen vragen gesteld en geen medische onderzoeken verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.

Bij het verrichten van een aanstellingskeuring moet ingevolge de WMK, alsmede het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving aan de volgende procedurevoorschriften zijn voldaan:

- door de werkgever is schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor bepaalde functies (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
- na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts heeft de werkgever vervolgens schriftelijk vastgelegd: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien

- van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen);
- de werkgever heeft de instemming van de ondernemingsraad (of de personeelsvertegenwoordiging) over het voorgenomen keuringsbeleid (artikel 27, eerste lid, Wet op de ondernemingsraden); en
 - in de voorlichtende tekst betreffende de werving voor de functie staat vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
 - de keurling wordt vooraf schriftelijk geïnformeerd over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 Besluit aanstellingskeuringen).

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, mr. E. Cremers-Hartman en prof. dr. J.H.B.M. Willems, bedrijfsarts, leden van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen in tegenwoordigheid van mr. A.D. van Zeben, secretaris.

1 De klacht

Op 23 september 2005 heeft klaagster, werkzaam bij de Arbo-dienst, de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of verweerster heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door opdracht te geven voor het verrichten van een aanstellingskeuring voor de functie van keuringsdierenarts, terwijl de keurling al in dienst was bij verweerster en de keurling door verweerster niet was geïnformeerd over de medische functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid worden gesteld en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht.

2 De loop van de procedure

- 2.1 De Commissie heeft klaagster nadere vragen gesteld, waaronder de vraag of haar klacht intern al bij de Arbo-dienst was behandeld, welke vragen door klaagster bij brief van 13 oktober 2005 zijn beantwoord. Vervolgens heeft de Commissie het verzoek in behandeling genomen en een onderzoek ingesteld.

- 2.2 Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten schriftelijk toe te lichten, waarvan door partijen geen gebruik is gemaakt.
- 2.3 Op grond van aan de Commissie tijdens de klachtprocedure verstrekte informatie over de gevolgde keuringsprocedure en de wijze waarop de keuring uiteindelijk toch is uitgevoerd, is ook een oordeel uitgebracht over het handelen van de keurend arts. (oordeel 2006-02)

3 De feiten

Uit de door partijen overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.

- 3.1 Klaagster is bedrijfsarts i.o. en werkzaam bij de Arbo-dienst.
- 3.2 Verweerster is een rijksdienst, vallend onder het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), en onder meer belast met de werkzaamheden voor de keuring van vee en vlees.
- 3.3 Per 1 mei 2005 gaat verweerster een tijdelijk dienstverband aan met de dierenarts in de functie van keuringsdierenarts en vraagt op 4 mei 2005 voor de dierenarts een aanstellingskeuring aan bij de Arbo-dienst met het verzoek de keuring op heel korte termijn te doen verrichten.
- 3.4 De (administratie van de) Arbo-dienst plant het verrichten van de betreffende aanstellingskeuring in de elektronische agenda van klaagster in op 9 mei 2005.

Bij de Arbo-dienst is het gebruikelijk dat de keuring aanvangt met medische onderzoeken die worden verricht door de teamassistent en dat daarna het onderzoek wordt voortgezet door de keurend arts.

TEN AANZIEN VAN DE KEURING OP 9 MEI 2005

- 3.5 De dierenarts, hierna: keurling, weigert mee te gaan met de teamassistent naar de onderzoeksruimte, omdat hij geen informatie heeft ontvangen over het doel van de keuring en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht en omdat hij van mening is dat hij niet gekeurd mag worden omdat hij al een aanstelling heeft. De keurling verzoekt om een gesprek met de keurend arts. De teamassistent neemt contact op met klaagster.
- 3.6 Vervolgens heeft klaagster een gesprek met de keurling.
- 3.7 Klaagster besluit om de aanstellingskeuring af te breken, omdat zij op grond van de voorhanden informatie van mening is dat de keuring in strijd is met de WMK. Klaagster neemt dit besluit nadat zij nadere informatie over het moment van aanstelling van de keurling heeft ingewonnen bij het Hoofd van de afdeling Personeel en Organisatie (P&O) van verweerster. Klaagster deelt haar besluit vervolgens gemotiveerd mee aan de afdeling P&O van verweerster en meldt de gang van zaken bij de Manager Verzuim en Reïntegratie (hierna: MVR) bij de Arbo-dienst.
- 3.8 De kwestie wordt bij de Arbo-dienst intern besproken en klaagster wordt in haar opvatting gesteund door andere deskundigen van de Arbo-dienst. Klaagster heeft een aantal keren contact met verweerster. In een e-mail van 13 mei 2005 licht een

medewerker van de afdeling P&O van verweerster het standpunt over de toelaatbaarheid van de aanstellingskeuring toe. Op 3 juni 2005 heeft klaagster een gesprek over de gronden van het besluit om de aanstellingskeuring af te breken met de Kring-directeur en het Hoofd van de afdeling P&O van verweerster. Het verschil van mening over de toelaatbaarheid van de keuring wordt tijdens dat gesprek niet opgelost.

- 3.9 Bij brief van 3 juni 2005, gericht aan de MVR bij de Arbo-dienst, laat verweerster weten dat zij het niet eens is met het standpunt van klaagster en verwijst naar artikel 9 van het Algemeen rijksambtenarenreglement (ARAR). De brief van 3 juni 2005 luidt – voor zover van belang –:

'(...) Artikel 9 van het ARAR schrijft namelijk voor dat een aanstelling voor de tijd van langer dan drie maanden slechts kan plaats vinden, indien het bevoegd gezag op grond van de gegevens waarover het beschikt van oordeel is dat de betrokkene voldoende geschikt en bekwaam is voor de desbetreffende functie. Teneinde vast te stellen of de betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is, wordt deze aan een onderzoek onderworpen, waaronder begrepen het verifiëren en zonodig aanvullen van gegevens die zonodig door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt. Het onderzoek zoals hierboven staat beschreven omvat tevens een geneeskundig onderzoek, indien dit op grond van een wettelijk voorschrift verplicht is gesteld dan wel indien op grond van de functie-eisen een onderzoek naar de medische geschiktheid van betrokkene noodzakelijk is, zoals in het geval van een keuringsdierenarts. Op basis van het bovenstaand artikel uit het ARAR en het feit dat zowel in de WMK als in

de Regeling van de aanstellingskeuringen geen tekst wordt gewijd aan het moment waarop een aanstellingskeuring dient plaats te vinden, (is verweerster) van mening dat (klaagster) in deze onjuist heeft gehandeld (...)'

- 3.10 De MVR bij de Arbo-dienst antwoordt bij brief van 30 juni 2005 dat klaagster juist heeft gehandeld, met verwijzing naar de WMK en het Protocol Aanstellingskeuringen.
- 3.11 Naar aanleiding van deze laatste brief wordt door een jurist werkzaam bij de afdeling P&O van het hoofdkantoor van verweerster op 11 juli 2005 telefonisch contact opgenomen met de MVR bij de Arbo-dienst, waarbij wordt ingegaan op de vraag of een aanstellingskeuring juridisch wel of niet mogelijk is nadat de keurling al aan het werk is gegaan.
- 3.12 Dit gesprek wordt bevestigd bij e-mail van diezelfde datum. De tekst van de e-mail luidt – voor zover van belang – als volgt:
'(...) onverlet blijft dat het verzoek tot het verrichten van de aanstellingskeuring het voornemen van de dienst gold om betrokkene per 1 augustus 2005 aan te stellen in vaste dienst als keuringsdierenarts. Het feit dat betrokkene, in afwachting van de uitkomst van de aanstellingskeuring, reeds op basis van een tijdelijke aanstelling voor de duur van 3 maanden alvast aan de slag is gegaan, doet hieraan niets af. De verzochte aanstellingskeuring is ten dienste van de voorgenomen vaste aanstelling die in de toekomst ligt en uitdrukkelijk niet van de reeds ingegane tijdelijke aanstelling. (...) U stelt dat in artikel 9 lid 1 ARAR wordt bepaald dat een aanstelling pas kan plaatsvinden indien het bevoegde gezag op grond van de beschikbare gegevens van oordeel is dat betrok-

kene in voldoende mate geschikt en bekwaam is voor de betreffende functie. Dat is niet helemaal wat er staat. Cruciaal is hier natuurlijk de door u weggelaten zinsnede "...aanstelling voor de tijd langer dan drie maanden..." Met deze bepaling geeft het ARAR een praktische oplossing voor de situatie die kan ontstaan, wanneer enerzijds het voorgenomen moment van het begin van de aanstelling daar is en, anderzijds de verplicht gestelde aanstellingskeuring nog niet heeft plaatsgevonden (bijv. door een wachtlijst, ziekte of vakantie bij de keuringsinstelling). Artikel 9 ARAR biedt een ruimte van 3 maanden om alsnog de voor de voorgenomen aanstelling vereiste aanstellingskeuring gedaan te krijgen. (...)'

Tenslotte vraagt verweerster spoed te zetten achter de gevraagde aanstellingskeuring.

- 3.13 Bij e-mail van 12 juli 2005 deelt de MVR bij de Arbo-dienst aan verweerster – voor zover van belang – het volgende mee:
'(...) Duidelijk is dat het geschil berust op een misverstand daar wij aannamen dat de (keurling) reeds bij u in dienst was getreden omdat hij op het tijdstip van de oorspronkelijke keuring reeds aan het werk was. Naar nu duidelijk is geworden bent u voornemens de (keurling) pas per 1 augustus 2005 een vaste aanstelling te geven. Een aanstellingskeuring is dan inderdaad conform de regelgeving toegestaan. (...)'

TEN AANZIEN VAN DE KEURING OP 28 JULI 2005

- 3.14 De aanstellingskeuring wordt tenslotte uitgevoerd door een collega van klaagster, eveneens werkzaam bij de Arbo-dienst, op 28 juli 2005.

3.15 Voorafgaand aan de keuring ontvangt de keurling van de Arbo-dienst een 'Vragenlijst Aanstellingskeuring volgens de Leidraad aanstellingskeuringen', die hij moet invullen, en de omschrijving van de functie-eisen.

Dit laatste is als volgt geformuleerd:

'SPECIFIEKE TOELICHTING VOOR DE SOLLICITANT, Aanstellingskeuring vastgesteld volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen. FUNCTIE: Keuringsdierenarts, WERKGEVER: RVV.

De volgende bijzondere functie-eisen zijn bij uw aanstelling van belang:

Lopen, hurken, knielen, kruipen, energetische belasting, buigen, draaien, scherp zien op afstand, scherp zien dichtbij, kleuren zien, horen, waakzaamheid, oordeelsvermogen, blootstelling huid, stof, dampen, huidcontact, besmettingsgevaar derden.

In verband met bovengenoemde functie-eisen bestaat de inhoud van uw aanstelling uit:

1. een vragenlijst met gezondheidsvragen die behoren bij deze functie-eisen, 2. biometrie (vooronderzoek), 3. lichamenlijk onderzoek.'

3.16 Na de keuring wordt de keurling geschikt verklaard voor de functie van keuringsdierenarts. De keurling geeft door het zetten van zijn handtekening op de 'toestemmingsverklaring uitslag aanstellingskeuring' schriftelijk gerichte toestemming de uitslag van de keuring kenbaar te maken aan verweester. Ook ondertekent de keurling in aanwezigheid van de keurend arts 'Gezondheidsverklaring deel I voor personen die bij bedrijven in de voedingsmiddelensector werken/in dienst treden' betreffende het hebben geleden dan wel lijden aan een aantal (besmettelijke) ziektes, en, evenals de keurend arts, 'Gezondheidsverklaring deel II voor personen die bij bedrijven in de voedingsmiddelensector werken/in

dienst treden'. Deze laatste verklaring luidt – voor zover van belang –:

'Ondergetekende (arts) (...) verklaart heden (...) te hebben onderzocht en van mening te zijn dat op grond van deel I vermelde gegevens en van de resultaten van het door hem nodig geoordeelde onderzoek geen bezwaar bestaat tegen werken, indienstreding of hervatting van werkzaamheden in een functie waarbij betrokkene belast is met:

- be- en verwerking van vers vlees, vis, eieren en ei producten

Of

- hanteren van voedingsmiddelen in de levensmiddelenbereiding (...)

Ondergetekende (keurling) verklaart dat hij gedurende zijn dienstverband onmiddellijk melding zal maken (...) indien hij lijdt of denkt te lijden aan een besmettelijke ziekte. (...)'

3.17 De keurend arts ondertekent op 28 juli 2006 ook nog de volgende verklaring:

'(vers vlees, verse vis of kip) Verklaring in verband met de Wet op de medische keuringen. Het onderzoek voor bovengenoemde medewerker bestond uit de volgende onderdelen:

- gezondheidsverklaring van de RVV;
- gerichte anamnese met aandacht voor huidziekten, darminfecties en diarree, andere besmettelijke ziekten en algemene weerstand tegen infecties;
- onderzoek van de huid, vooral van handen en onderarmen;
- overig lichamenlijk onderzoek alleen op gerichte indicatie;
- betrokkene in aanwezigheid van arts gezondheidsverklaring RVV deel I laten invullen en ondertekenen;

- invullen en ondertekening van de gezondheidsverklaring RVV deel II door de arbo-arts, onderste verklaring van deel II mede laten ondertekenen door betrokkene; (...)'

3.18 Voorts ondertekent de keurend arts de 'WMK-VERKLARING in verband met de Wet Medische Keuringen-Aanstellingskeuring vastgesteld volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen. FUNCTIE: Keuringsdierenarts, WERKGEVER: RVV'

Daarin staat – voorzover relevant –:

'(...) Ondergetekende verklaart alleen de onderstaande onderzoeksonderdelen uitgevoerd te hebben bij (...)

vragenlijst: gezondheidsvragen behorend bij de volgende van toepassing zijnde bijzondere functie-eisen: lopen, hurken, knielen, kruipen, energetische belasting, buigen, draaien, scherp zien op afstand, scherp zien dichtbij, kleuren zien, horen, waakzaamheid, oordeelsvermogen, blootstelling huid, stof, dampen, huidcontact, besmettingsgevaar derden; biometrie: lengte, gewicht, bloeddruk/pols, audiogram, visusonderzoek (...), visus nabij/beeldscherm, gezichtsveldonderzoek (confrontatiemethode), kleuronderscheidingsvermogen (KOV), ECG in rust, longfunctie-onderzoek (spirometrie) (...)

CONCLUSIE: betrokkene is voor de functie geschikt (...)'

4 Standpunten van klaagster

De onderhavige aanstellingskeuring is om meerdere redenen in strijd met de WMK. De keurling was al in dienst bij verweerster terwijl een aanstellingskeuring alleen voorafgaand aan de aanstelling mag

plaatsvinden. De werkgever heeft tevoren geen bijzondere risico's beschreven op basis waarvan bijzondere functie-eisen hadden kunnen worden opgesteld; deze functie-eisen waren dan ook niet beschikbaar, zodat evenmin een specifiek op de risico's afgestemd keuringsregime beschikbaar was. Uit het gesprek dat klaagster met keurling had, bleek ook dat hij geen informatie had gekregen over het doel en de inhoud van de keuring. Er was een geschil tussen keurling en verweerster, dat eerst in onderling overleg had moeten worden opgelost.

Ten aanzien van de keuring op 28 juli 2005, verricht door haar collega, verklaart klaagster dat zij haar collega erop heeft gewezen dat hij volgens haar zou handelen in strijd met de WMK, indien hij de keuring toch zou uitvoeren.

5 Standpunten van verweerster

Verweerster blijft bij haar standpunt verwoord in de brief van 3 juni 2005, genoemd onder 3.10 en in de e-mail van 11 juli 2005, genoemd onder 3.13.

Voorts stelt verweerster dat de functie-eisen bij de keurling bekend waren, omdat hij eerder in die functie bij verweerster heeft gewerkt, en dat er bij de afdeling P&O van het ministerie een keuringsbeleid geldt voor de onderhavige functie.

6 Verklaring van de getuige/keurling

Ik heb mij op 20 maart 2005 aangemeld voor de functie van keuringsdierenarts en ben per 1 mei 2005 in dienst getreden. Toen ben ik de werkzaamheden gaan verrichten die bij de functie horen. Ik had een tijdelijk dienstverband voor drie maanden en heb per 1 augustus 2005 een vast dienstverband gekregen.

Omdat ik was opgeroepen voor een keuring, ben ik naar de Arbo-dienst gegaan. Ik heb geweigerd mee te werken aan de keuring op 9 mei 2005, omdat ik geen informatie had gekregen over het doel en de inhoud van de keuring en omdat ik al in dienst was.

7 Verklaring van de Arbo-dienst

Ten tijde van de opdracht tot het doen van de aanstellingskeuring op 9 mei 2005 waren er geen medische functie-eisen voorhanden voor de onderhavige functie. Desgevraagd verklaart de MVR van de Arbo-dienst dat dit niet is meegedeeld in de brief van 30 juni 2005 aan verweester, omdat de kwestie toen was toegespitst op het aanwezig zijn van een dienstverband.

Desgevraagd verklaart de MVR van de Arbo-dienst dat met name de standpuntbepaling van verweester in het e-mail bericht van 11 juni 2005 omtrent de mogelijkheid van het doen van een aanstellingskeuring volgens het ARAR, intern bij de Arbo-dienst de zienswijze heeft gewijzigd. In de ogen van de Arbo-dienst is een tijdelijk dienstverband ook een dienstverband. Het e-mail bericht van 11 juni 2005 heeft hem ervan overtuigd dat het verrichten van de aanstellingskeuring wel was toegestaan vanwege de bepalingen in het ARAR. Desgevraagd verklaart de MVR dat hij intern bij de Arbo-dienst deskundigen heeft geraadpleegd maar in hoofdzaak is afgegaan op de deskundigheid van verweester. Alvorens de aanstellingskeuring opnieuw uit te voeren heeft de Arbo-dienst van verweester een functieomschrijving gekregen. Omdat dit niet genoeg was voor het verrichten van een aanstellingskeuring is door de Arbo-dienst telefonisch overleg gevoerd over de medische functie-eisen.

Desgevraagd verklaart de MVR van de Arbo-dienst

dat de dienst wel beleid heeft ontwikkeld inzake het verrichten van aanstellingskeuringen maar dat het uiteindelijk de arts is die de verantwoordelijkheid heeft voor de keuring.

8 Verklaring van de keurend arts

Voorafgaande aan de keuring heb ik een gesprek gehad met mijn manager (red.: MVR bij de Arbo-dienst), omdat ik zelf een aantal vragen had over de keuring. Mijn manager verzekerde mij dat er uitvoerig overleg was geweest over de aanwezigheid van een dienstverband en de legitimiteit van een aanstellingskeuring. Dit overleg had zowel intern, met deskundigen op het gebied van keuringen, als met verweester plaatsgevonden. De conclusie was dat deze keuring wel mocht plaatsvinden. Ik heb mij aan die conclusie geconformeerd.

Verder vertelde mijn manager mij dat er aanvankelijk alleen een functiebeschrijving aanwezig was en dat dit manco onderwerp van gesprek was geweest met het hoofd van de afdeling P&O van verweester. Mijn manager heeft, omdat de tijd drong, telefonisch met het hoofd personeelszaken besproken wat de geëigende procedure was en dat er specifieke eisen geformuleerd moesten worden alvorens een keuring conform de WMK te kunnen laten plaatsvinden. Samen hebben zij het formulier inventarisatie functie-eisen voor aanstellingskeuring ingevuld. Aan de hand hiervan zijn de bijzondere functie-eisen vastgesteld. Op basis daarvan zijn, op geautomatiseerde wijze, volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen de vragenlijst en noodzakelijke onderzoeken om tot een gefundeerde uitspraak te kunnen komen, gegenereerd. Tegen deze achtergrond heb ik mij voldoende geïnformeerd geacht om in redelijkheid de keuring te kunnen uitvoeren. De keuring heeft een uitnodigings-

brief thuisgestuurd gekregen met daarbij een opsomming van de bijzondere functie-eisen, waarop werd gekeurd en de vragenlijst.

Desgevraagd verklaart de keurend arts dat hij voorafgaande aan de keuring door klaagster is geïnformeerd over de gang van zaken tijdens en de periode na de door haar afgebroken keuring en dat hij door klaagster is gewaarschuwd.

9 Overwegingen van de Commissie

- 9.1 Tussen partijen staat vast dat de aan de Commissie ter beoordeling voorgelegde keuring een aanstellingskeuring betreft, zodat beoordeeld moet worden of deze keuring voldoet aan de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.

VOORSCHRIFTEN WMK EN BESLUIT AANSTELLINGSKEURINGEN

- 9.2 Uitgangspunt van de WMK is dat aanstellingskeuringen beperkt toelaatbaar zijn teneinde ongerechtvaardigde uitsluiting van de arbeidsmarkt te voorkomen en de privacy van werknemers te beschermen. De aanstellingskeuring mag daarom niet worden gebruikt als instrument van risicoselectie van werknemers voor ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid in de toekomst. Als het verrichten van een aanstellingskeuring wettelijk is toegestaan, vormt deze keuring om die reden het sluitstuk van de selectieprocedure.
- 9.3 Volgens artikel 1, onderdeel a, onder twee, van de WMK wordt onder een keuring verstaan: 'vragen over de gezondheidstoestand van de keurling en het verrichten van medisch onderzoek in verband

met het aangaan of wijzigen van een aanstelling in openbare dienst'.

- 9.4 Artikel 4, eerste lid, van de WMK, in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen bepaalt dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.
- 9.5 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:
- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
 - de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd. De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door preventieve maatregelen te treffen.
- 9.6 Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.
- 9.7 Bij de uitvoering van de aanstellingskeuring dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden moeten valide zijn;
 - er mogen geen vragen worden gesteld en geen

medische onderzoeken worden verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.

- 9.8 Bij het verrichten van een aanstellingskeuring moeten ingevolge artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, alsmede artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving de volgende procedurevoorschriften worden gevolgd:
- de werkgever vraagt schriftelijk advies aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor bepaalde functies (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
 - na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts legt de werkgever vervolgens schriftelijk vast: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever vraagt vervolgens de instemming van de OR (of de personeelsvertegenwoordiging) over het voorgenomen keuringsbeleid (artikel 27, eerste lid, Wet op de ondernemingsraden);
 - in de advertentietekst of bij de andere wijze van werving voor de functie wordt vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever informeert de keurling vooraf over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 Besluit aanstellingskeuringen);

- een aanstellingskeuring wordt pas verricht nadat alle overige beoordelingen van de sollicitant hebben plaatsgevonden; de aanstellingskeuring is het sluitstuk van de selectieprocedure (artikel 4, tweede lid, WMK).

BEOORDELING

- 9.9 Bovenstaande overwegingen betreft de Commissie bij de beoordeling van de vraag of de in geding zijnde aanstellingskeuring mocht worden verricht.
- 9.10 Vaststaat dat de keurling per 1 mei 2005 door verweerster is aangesteld in de functie van dierenkeuringsarts en de bij die functie behorende taken uitvoert. Vaststaat voorts dat deze taken dezelfde zijn als die welke worden verricht vanaf 1 augustus 2005, het tijdstip waarop verweerster met de keurling voor dezelfde functie een vast dienstverband is aangegaan. Ter zitting is gebleken dat de onderhavige aanstellingskeuring is verricht in verband met het per 1 augustus 2005 voortzetten van dezelfde functie en de daarbij behorende taken en werkzaamheden. De in geding zijnde aanstellingskeuring is derhalve niet verricht voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden.
- 9.11 Omdat de aanstellingskeuring de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van die werkzaamheden moet dienen, heeft de WMK als uitgangspunt dat deze keuring plaatsvindt op een tijdstip voorafgaande aan het verrichten van de werkzaamheden, waaraan bijzondere eisen van medische geschiktheid worden gesteld. Daarbij is de aard van de dienstbetrekking (tijdelijk/vast dienstverband, proefperiode,

uitzendkracht en dergelijke), waarin deze werkzaamheden worden verricht, niet van belang.

- 9.12 De aanstellingskeuring maakt om die reden onderdeel uit van de selectieprocedure. De werknemer in spe wordt pas definitief aangesteld en kan dus pas definitief beginnen met zijn werkzaamheden, wanneer hij/zij gekeurd is en de uitslag van de keuring 'geschikt voor de functie' luidt.
- 9.13 Het betoog van verweerster dat de keuring tijdens het tijdelijk dienstverband nog gekeurd mocht worden op grond van artikel 9 van het ARAR, is derhalve in strijd met de doelstelling en de geest van de WMK.
Daarbij zij opgemerkt dat het betoog van verweerster berust op een foutieve lezing van het ARAR en ook al zou het de bedoeling zijn om met het ARAR een regime te creëren voor aanstellingskeuringen dat afwijkt van de WMK, dan nog geldt dat de voorschriften van de WMK als wet in formele zin van hogere orde zijn dan de regelgeving vastgelegd in het ARAR. Dit betekent dat voorzover bepalingen uit het ARAR in strijd zouden zijn met de WMK, deze moeten wijken voor de WMK.
- 9.14 Tijdens het onderzoek door de Commissie is tevens aan de orde gesteld de vraag of aan de vervulling van de functie van keuringsdierenarts en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.
- 9.15 Verweerster heeft in dit verband ter zitting mondeling verwezen naar haar beleid in dezen. Verweerster heeft echter geen argumenten aangedragen die het doen uitvoeren van een aanstellingskeuring onderbouwen. Hieruit en uit de verklaringen van de keurend arts en de Arbo-dienst moet worden geconcludeerd

dat er ten tijde van de keuring op 9 mei 2005 door verweerster geen bijzondere eisen van medische geschiktheid waren vastgelegd voor de onderhavige functie, althans niet in de zin van de WMK.

- 9.16 Uit de verklaringen van de keurend arts en de Arbo-dienst blijkt dat de Arbo-dienst, nadat de kwestie door klaagster bij de Arbo-dienst aan de orde was gesteld en vervolgens intern met deskundigen was overlegd, telefonisch met verweerster heeft gesproken over de bijzondere eisen van medische geschiktheid. De Commissie constateert echter, aan de hand van de door de keurend arts overgelegde stukken, dat er weliswaar een aantal eisen (zie onder 3.16) zijn vastgelegd, maar dat, (mede bij gebrek aan een functieomschrijving) er geen inzicht is in de koppeling tussen de bij de functie behorende taken, de daaraan gestelde bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid en de valide onderzoeksmethoden. Hierbij zij opgemerkt dat hetgeen door de keurend arts als 'eisen' wordt aangeduid in feite niet meer is dan een ongemotiveerd overzicht van activiteiten (lopen, kruipen, enzovoorts), zonder normering, zodat een keuring op die 'eisen' om die reden al niet mogelijk is geweest.
- 9.17 Voorts is uit de samenhang van de verklaringen van verweerster, de keurend arts en de Arbo-dienst gebleken dat verweerster niet heeft gehandeld volgens de procedurevoorschriften genoemd onder 9.8. Er is immers geen schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst over de rechtmatigheid van de keuring en het is, bij gebrek aan een duidelijke koppeling tussen de functietaken en de daaraan gestelde bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid, niet mogelijk geweest adequate schriftelijke informatie te verstrekken aan de keuring.

9.18 Bovenstaande overwegingen leiden tot de conclusie dat klaagster terecht de aangevangen aanstellingskeuring heeft afgebroken, nu is gebleken dat de keurling reeds in dienst was bij verweerster. Daarbij komt dat de keurling niet was geïnformeerd bij de werving en voorafgaand aan de keuring, omdat er bij verweerster voor de vervulling van de functie van keuringsdierenarts en de daarbij behorende taken geen eisen op het punt van medische geschiktheid waren vastgelegd conform de voorschriften van de WMK.

10 Oordeel van de Commissie

De klacht is gegrond.

Verweerster heeft gehandeld in strijd met artikel 1, onder a, ten tweede, artikel 4, eerste lid, en artikel 8 van de WMK, en artikel 3, eerste en tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen.

11 Aanbevelingen

Nu verweerster nog steeds niet heeft voldaan aan de voorschriften van de WMK, doet de Commissie de volgende aanbevelingen:

- het vragen van schriftelijk advies aan de Arbeidsdienst over de rechtmatigheid van de aanstellingskeuring voor de functie van keuringsdierenarts, op basis van beschreven aan de functie verbonden bijzondere risico's zoals in de WMK bedoeld;
- schriftelijke vastlegging van de koppeling tussen de taken en werkzaamheden die worden verricht, de aan de vervulling van die taken gestelde bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid, de toetsingscriteria en de valide onderzoeksinstrumenten die daarvoor voor handen zijn;
- bij de werving vermelden dat de aanstellingskeuring onderdeel uitmaakt van de sollicitatieprocedure;
- de keurling voorafgaand aan de keuring gerichte schriftelijke informatie verstrekken over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA.

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, mr. E. Cremers-Hartman en prof. dr. J.H.B.M. Willems, bedrijfsarts, leden van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen in tegenwoordigheid van mr. A.D. van Zeben, secretaris.

1 Het signaal

- 1.1 Op 23 september 2005 heeft klaagster, werkzaam bij de Arbo-dienst, de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of het bevoegd gezag heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door opdracht te geven voor het verrichten van een aanstellingskeuring voor de functie van keuringsdierenarts, terwijl de keurling al in dienst was bij het bevoegd gezag en de keurling door het bevoegd gezag niet was geïnformeerd over de medische functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid worden gesteld en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht.
- 1.2 Op grond van aan de Commissie tijdens de klachtprocedure verstrekte informatie over de gevolgde keuringsprocedure en de wijze waarop de keuring uiteindelijk is uitgevoerd heeft de Commissie besloten ook een oordeel uit te brengen over het handelen van de keurend arts.

2 De loop van de procedure

- 2.1 De Commissie heeft klaagster nadere vragen gesteld,

waaronder de vraag of haar klacht intern al bij de Arbo-dienst was behandeld, welke vragen door klaagster bij brief van 13 oktober 2005 zijn beantwoord. Vervolgens heeft de Commissie het verzoek in behandeling genomen en een onderzoek ingesteld.

- 2.2 Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten schriftelijk toe te lichten, waarvan door partijen geen gebruik is gemaakt.
- 2.3 Inzake de klacht is tegen het bevoegd gezag een apart oordeel uitgebracht (oordeel 2006-01).

3 De feiten

Uit de overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.

- 3.1 Klaagster is bedrijfsarts i.o. en werkzaam bij de Arbo-dienst.
- 3.2 Het bevoegd gezag is een rijksdienst, vallend onder het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), en onder meer belast met de werkzaamheden voor de keuring van vee en vlees.
- 3.3 Per 1 mei 2005 gaat het bevoegd gezag een tijdelijk dienstverband aan met de dierenarts in de functie van keuringsdierenarts en vraagt op 4 mei 2005 voor de dierenarts een aanstellingskeuring aan bij de Arbo-dienst met het verzoek de keuring op heel korte termijn te doen verrichten.
- 3.4 De (administratie van de) Arbo-dienst plant het verrichten van de betreffende aanstellingskeuring in de

elektronische agenda van klaagster in op 9 mei 2005.

- 3.5 Bij de Arbo-dienst is het gebruikelijk dat de keuring aanvangt met medische onderzoeken die worden verricht door de teamassistent en dat daarna het onderzoek wordt voortgezet door de keurend arts.

TEN AANZIEN VAN DE KEURING OP 9 MEI 2005

- 3.6 De dierenarts, hierna: keurling, weigert mee te gaan met de teamassistent naar de onderzoeksruimte, omdat hij geen informatie heeft ontvangen over het doel van de keuring en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht. De teamassistent neemt contact op met klaagster.
- 3.7 Vervolgens heeft klaagster een gesprek met de keurling.
- 3.8 Klaagster besluit om de aanstellingskeuring af te breken, omdat zij op grond van de voorhanden informatie van mening is dat de keuring in strijd is met de WMK. Klaagster neemt dit besluit nadat zij nadere informatie over het moment van aanstelling van de keurling heeft ingewonnen bij het Hoofd van de afdeling Personeel en Organisatie (P&O) van het bevoegd gezag. Klaagster deelt haar besluit vervolgens gemotiveerd mee aan de afdeling P&O en meldt de gang van zaken bij de Manager Verzuim en Reïntegratie (hierna: MVR) bij de Arbo-dienst.
- 3.9 De kwestie wordt bij de Arbo-dienst intern besproken en klaagster wordt in haar opvatting gesteund door andere deskundigen van de Arbo-dienst. Klaagster heeft een aantal keren contact met het bevoegd gezag. In een e-mail van 13 mei 2005 licht een medewerker van de afdeling P&O van het bevoegd gezag het standpunt over de toelaatbaar-

heid van de aanstellingskeuring toe. Op 3 juni 2005 heeft klaagster een gesprek over de gronden van het besluit om de aanstellingskeuring af te breken met de Kringdirecteur en het Hoofd van de afdeling P&O van het bevoegd gezag. Het verschil van mening over de toelaatbaarheid van de keuring wordt tijdens dat gesprek niet opgelost.

- 3.10 Bij e-mail van 13 mei 2005, gericht aan klaagster, en vervolgens bij brief van 3 juni 2005, gericht aan de MVR bij de Arbo-dienst, laat het bevoegd gezag weten dat zij het niet eens is met het standpunt van klaagster en verwijst naar artikel 9 van het Algemeen rijksambtenarenreglement (ARAR). De brief van 3 juni 2005 luidt – voor zover van belang –:
- ‘(...) Artikel 9 van het ARAR schrijft namelijk voor dat een aanstelling voor de tijd van langer dan drie maanden slechts kan plaats vinden, indien het bevoegd gezag op grond van de gegevens waarover het beschikt van oordeel is dat de betrokkene voldoende geschikt en bekwaam is voor de desbetreffende functie. Teneinde vast te stellen of de betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is, wordt deze aan een onderzoek onderworpen, waaronder begrepen het verifiëren en zonodig aanvullen van gegevens die zonodig door de betrokkene desgevraagd zijn verstrekt. Het onderzoek zoals hierboven staat beschreven omvat tevens een geneeskundig onderzoek, indien dit op grond van een wettelijk voorschrift verplicht is gesteld dan wel indien op grond van de functie-eisen een onderzoek naar de medische geschiktheid van betrokkene noodzakelijk is, zoals in het geval van een keuringsdierenarts.
- Op basis van het bovenstaand artikel uit het ARAR en het feit dat zowel in de WMK als in de Regeling van de aanstellingskeuringen geen

- tekst wordt gewijd aan het moment waarop een aanstellingskeuring dient plaats te vinden, (is het bevoegd gezag) van mening dat (klaagster) in deze onjuist heeft gehandeld (...)'
- 3.11 De MVR bij de Arbo-dienst antwoordt bij brief van 30 juni 2005 dat klagster juist heeft gehandeld, met verwijzing naar de WMK en het Protocol Aanstellingskeuringen.
- 3.12 Naar aanleiding van deze laatste brief wordt door een jurist werkzaam bij de afdeling P&O van het hoofdkantoor van het bevoegd gezag op 11 juli 2005 telefonisch contact opgenomen met de MVR bij de Arbo-dienst, waarbij wordt ingegaan op de vraag of een aanstellingskeuring juridisch wel of niet mogelijk is nadat de keurling al aan het werk is gegaan.
- 3.13 Dit gesprek wordt bevestigd bij e-mail van diezelfde datum. De tekst van de e-mail luidt – voor zover van belang – als volgt:
 '(...) onverlet blijft dat het verzoek tot het verrichten van de aanstellingskeuring het voornemen van de dienst gold om betrokkene per 1 augustus 2005 aan te stellen in vaste dienst als keuringsdierenarts. Het feit dat betrokkene, in afwachting van de uitkomst van de aanstellingskeuring, reeds op basis van een tijdelijke aanstelling voor de duur van 3 maanden alvast aan de slag is gegaan, doet hieraan niets af. De verzochte aanstellingskeuring is ten dienste van de voorgenomen vaste aanstelling die in de toekomst ligt en uitdrukkelijk niet van de reeds ingegane tijdelijke aanstelling. (...) U stelt dat in artikel 9 lid 1 ARAR wordt bepaald dat een aanstelling pas kan plaatsvinden indien het bevoegde gezag op grond van de beschikbare gegevens van oordeel is dat betrokkene in voldoende mate geschikt en bekwaam is voor de betreffende functie. Dat is niet helemaal wat er staat. Cruciaal is hier natuurlijk de door u weggelaten zinsnede "...aanstelling voor de tijd langer dan drie maanden..." Met deze bepaling geeft het ARAR een praktische oplossing voor de situatie die kan ontstaan, wanneer enerzijds het voorgenomen moment van het begin van de aanstelling daar is en, anderzijds de verplicht gestelde aanstellingskeuring nog niet heeft plaatsgevonden (bijv. door een wachtlijst, ziekte of vakantie bij de keuringsinstelling). Artikel 9 ARAR biedt een ruimte van 3 maanden om alsnog de voor de voorgenomen aanstelling vereiste aanstellingskeuring gedaan te krijgen. (...)'
- Tenslotte vraagt het bevoegd gezag spoed te zetten achter de gevraagde aanstellingskeuring.
- 3.14 Bij e-mail van 12 juli 2005 deelt de MVR bij de Arbo-dienst aan het bevoegd gezag – voor zover van belang – het volgende mee:
 '(...) Duidelijk is dat het geschil berust op een misverstand daar wij aannamen dat de (keurling) reeds bij u in dienst was getreden omdat hij op het tijdstip van de oorspronkelijke keuring reeds aan het werk was. Naar nu duidelijk is geworden bent u voornemens de (keurling) pas per 1 augustus 2005 een vaste aanstelling te geven. Een aanstellingskeuring is dan inderdaad conform de regelgeving toegestaan. (...)'
- TEN AANZIEN VAN DE KEURING OP 28 JULI 2005
- 3.15 De aanstellingskeuring wordt tenslotte op 28 juli 2005 uitgevoerd door een collega van klagster, eveneens werkzaam bij de Arbo-dienst.
- 3.16 Voorafgaand aan de keuring ontvangt de keurling van de Arbo-dienst een 'Vragenlijst Aanstellings-

keuring volgens de Leidraad aanstellingskeuringen', die hij moet invullen, en de omschrijving van de functie-eisen.

Dit laatste is als volgt geformuleerd:

'SPECIFIEKE TOELICHTING VOOR DE SOLLICITANT, Aanstellingskeuring vastgesteld volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen. FUNCTIE: Keuringsdierenarts, WERKGEVER: RVV.

De volgende bijzondere functie-eisen zijn bij uw aanstelling van belang:

Lopen, hurken, knielen, kruipen, energetische belasting, buigen, draaien, scherp zien op afstand, scherp zien dichtbij, kleuren zien, horen, waakzaamheid, oordeelsvermogen, blootstelling huid, stof, dampen, huidcontact, besmettingsgevaar derden.

In verband met bovengenoemde functie-eisen bestaat de inhoud van uw aanstelling uit:

1. een vragenlijst met gezondheidsvragen die behoren bij deze functie-eisen, 2. biometrie (vooronderzoek), 3. lichamenlijk onderzoek.'

3.17 Na de keuring verklaart de keurend arts de keurling geschikt voor de functie van keuringsdierenarts. De keurling geeft door het zetten van zijn handtekening op de "toestemmingsverklaring uitslag aanstellingskeuring" schriftelijk gerichte toestemming de uitslag van de keuring kenbaar te maken aan het bevoegd gezag.

Ook ondertekent de keurling in aanwezigheid van de keurend arts 'Gezondheidsverklaring deel I voor personen die bij bedrijven in de voedingsmiddelensector werken/in dienst treden' betreffende het hebben geleden dan wel lijden aan een aantal (besmettelijke) ziektes, en, evenals de keurend arts, 'Gezondheidsverklaring deel II voor personen die bij bedrijven in de voedingsmiddelensector werken/in dienst treden'. Deze laatste verklaring luidt – voor

zover van belang –:

'Ondergetekende (arts) (...) verklaart heden (...) te hebben onderzocht en van mening te zijn dat op grond van deel I vermelde gegevens en van de resultaten van het door hem nodig geoordeelde onderzoek geen bezwaar bestaat tegen werken, indiensttreding of hervatting van werkzaamheden in een functie waarbij betrokkene belast is met:

- be- en verwerking van vers vlees, vis, eieren en eiproducten

Of

- hanteren van voedingsmiddelen in de levensmiddelenbereiding (...)

Ondergetekende (keurling) verklaart dat hij gedurende zijn dienstverband onmiddellijk melding zal maken (...) indien hij lijdt of denkt te lijden aan een besmettelijke ziekte. (...)'

3.18 De keurend arts ondertekent op 28 juli 2006 ook nog de volgende verklaring:

'(vers vlees, verse vis of kip) Verklaring in verband met de Wet op de medische keuringen. Het onderzoek voor bovengenoemde medewerker bestond uit de volgende onderdelen:

- gezondheidsverklaring van de RVV;

- gerichte anamnese met aandacht voor huidziekten, darminfecties en diarree, andere besmettelijke ziekten en algemene weerstand tegen infecties;

- onderzoek van de huid, vooral van handen en onderarmen;

- overig lichamenlijk onderzoek alleen op gerichte indicatie;

- betrokkene in aanwezigheid van arts gezondheidsverklaring RVV deel I laten invullen en ondertekenen;

- invullen en ondertekening van de gezondheids-

verklaring RVV deel II door de arbo-arts, onderste verklaring van deel II mede laten ondertekenen door betrokkene; (...)'

- 3.19 Voorts ondertekent de keurend arts de 'WMK-VERKLARING in verband met de Wet Medische Keuringen-Aanstellingskeuring vastgesteld volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen. FUNCTIE: Keuringsdierenarts, WERKGEVER: RVV'
Daarin staat – voorzover relevant –:

'(...) Ondergetekende verklaart alleen de onderstaande onderzoeksonderdelen uitgevoerd te hebben bij (...)
vragenlijst: gezondheidsvragen behorend bij de volgende van toepassing zijnde bijzondere functie-eisen: lopen, hurken, knielen, kruipen, energetische belasting, buigen, draaien, scherp zien op afstand, scherp zien dichtbij, kleuren zien, horen, waakzaamheid, oordeelsvermogen, blootstelling huid, stof, dampen, huidcontact, besmettingsgevaar derden;
biometrie: lengte, gewicht, bloeddruk/pols, audiogram, visusonderzoek (...), visus nabij/beeldscherm, gezichtsveldonderzoek (confrontatiemethode), kleuronderscheidingsvermogen (KOV), ECG in rust, longfunctie-onderzoek (spirometrie) (...)
CONCLUSIE: betrokkene is voor de functie geschikt (...)'

4 Standpunten van klaagster

De onderhavige aanstellingskeuring is om meerdere redenen in strijd met de WMK. De keurling was al in dienst bij verweerster terwijl een aanstellingskeuring alleen voorafgaand aan de aanstelling mag plaatsvinden. De werkgever heeft tevoren geen bij-

zondere risico's beschreven op basis waarvan bijzondere functie-eisen hadden kunnen worden opgesteld; deze functie-eisen waren dan ook niet beschikbaar, zodat evenmin een specifiek op de risico's afgestemd keuringsregime beschikbaar was. Uit het gesprek dat klaagster met keurling had, bleek ook dat hij geen informatie had gekregen over het doel en de inhoud van de keuring. Er was een geschil tussen de keurling en verweerster, dat eerst in onderling overleg had moeten worden opgelost.

Ten aanzien van de keuring op 28 juli 2005, verricht door haar collega, verklaart klaagster dat zij haar collega erop heeft gewezen dat hij volgens haar zou handelen in strijd met de WMK, indien hij de keuring toch zou uitvoeren.

5 Standpunten van het bevoegd gezag

Het bevoegd gezag blijft bij haar standpunt verwoord in de brief van 3 juni 2005, genoemd onder 3.10 en in de e-mail van 11 juli 2005, genoemd onder 3.13. Voorts stelt het bevoegd gezag dat de functie-eisen bij de keurling bekend waren, omdat hij eerder in die functie bij het bevoegd gezag heeft gewerkt, en dat er bij de afdeling P&O van het ministerie een keuringsbeleid geldt voor de onderhavige functie.

6 Verklaring van de getuige/keurling

Ik heb mij op 20 maart 2005 aangemeld voor de functie van keuringsdierenarts en ben per 1 mei 2005 in dienst getreden. Toen ben ik de werkzaamheden gaan verrichten die bij de functie horen. Ik had een tijdelijk dienstverband voor drie maanden en heb per 1 augustus 2005 een vast dienstverband gekregen.

Omdat ik was opgeroepen voor een keuring, ben ik naar de Arbo-dienst gegaan. Ik heb geweigerd mee te werken aan de keuring op 9 mei 2005, omdat ik geen informatie had gekregen over het doel en de inhoud van de keuring en omdat ik al in dienst was.

7 Verklaring van de Arbo-dienst

Ten tijde van de opdracht tot het doen van de aanstellingskeuring op 9 mei 2005 waren er geen medische functie-eisen voorhanden voor de onderhavige functie. Desgevraagd verklaart de MVR van de Arbo-dienst, dat dit niet is meegedeeld in de brief van 30 juni 2005 aan het bevoegd gezag, omdat de kwestie toen was toegespitst op het aanwezig zijn van een dienstverband.

Desgevraagd verklaart de MVR van de Arbo-dienst dat met name de standpuntbepaling van het bevoegd gezag in het e-mailbericht van 11 juni 2005 omtrent de mogelijkheid van het doen van een aanstellingskeuring volgens het ARAR, intern bij de Arbo-dienst de zienswijze heeft gewijzigd. In de ogen van de Arbo-dienst is een tijdelijk dienstverband ook een dienstverband. Het e-mailbericht van 11 juni 2005 heeft hem ervan overtuigd dat het verrichten van de aanstellingskeuring wel was toegestaan vanwege de bepalingen in het ARAR. Desgevraagd verklaart de MVR dat hij intern bij de Arbo-dienst deskundigen heeft geraadpleegd maar in hoofdzaak is afgegaan op de deskundigheid van het bevoegd gezag. Alvorens de aanstellingskeuring opnieuw uit te voeren heeft de Arbo-dienst van het bevoegd gezag een functieomschrijving gekregen. Omdat dit niet genoeg was voor het verrichten van een aanstellingskeuring is door de Arbo-dienst telefonisch overleg gevoerd over de medische functie-eisen. Desgevraagd verklaart de MVR van de Arbo-dienst

dat de dienst wel beleid heeft ontwikkeld inzake het verrichten van aanstellingskeuringen maar dat het uiteindelijk de arts is die de verantwoordelijkheid heeft voor de keuring.

8 Verklaring van de keurend arts

Voorafgaande aan de keuring heb ik een gesprek gehad met mijn manager (red.: MVR bij de Arbo-dienst), omdat ik zelf een aantal vragen had over de keuring. Mijn manager verzekerde mij dat er uitvoerig overleg was geweest over de aanwezigheid van een dienstverband en de legitimiteit van een aanstellingskeuring. Dit overleg had zowel intern, met deskundigen op het gebied van keuringen, als met het bevoegd gezag plaatsgevonden. De conclusie was dat deze keuring wel mocht plaatsvinden. Ik heb mij aan die conclusie geconformeerd.

Verder vertelde mijn manager mij dat er aanvankelijk alleen een functiebeschrijving aanwezig was en dat dit manco onderwerp van gesprek was geweest met het hoofd van de afdeling P&O van het bevoegd gezag. Mijn manager heeft, omdat de tijd drong, telefonisch met het hoofd personeelszaken besproken wat de geëigende procedure was en dat er specifieke eisen geformuleerd moesten worden alvorens een keuring conform de WMK te kunnen laten plaatsvinden. Samen hebben zij het formulier inventarisatie functie-eisen voor aanstellingskeuring ingevuld. Aan de hand hiervan zijn de bijzondere functie-eisen vastgesteld. Op basis daarvan zijn, op geautomatiseerde wijze, volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen de vragenlijst en noodzakelijke onderzoeken om tot een gefundeerde uitspraak te kunnen komen, gegeneerd. Tegen deze achtergrond heb ik mij voldoende geïnformeerd geacht om in redelijkheid de keuring te kunnen uitvoeren. De keurling heeft een uitnodi-

gingsbrief thuisgestuurd gekregen met daarbij een opsomming van de bijzondere functie-eisen, waarop werd gekeurd en de vragenlijst.

Desgevraagd verklaart de keurend arts dat hij voorafgaande aan de keuring door klaagster is geïnformeerd over de gang van zaken tijdens en de periode na de door haar afgebroken keuring en dat hij door klaagster is gewaarschuwd.

9 Overwegingen van de Commissie

- 9.1 Zowel wat betreft de klachtprocedure als het onderzoek op grond van signalen ontvangen uit de klachtprocedure staat tussen partijen vast dat de aan de Commissie ter beoordeling voorgelegde keuring een aanstellingskeuring betreft, zodat beoordeeld moet worden of deze keuring voldoet aan de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 9.2 Voorop staat dat, gelet op de tekst en de doelstellingen van de WMK en overige regelgeving, waaronder het Protocol Aanstellingskeuringen van juni 1995, in werking sinds 1 januari 1996¹, moet worden uitgegaan van een strikte scheiding van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de keuringvrager (het bevoegd gezag) en de keurend arts. De Commissie heeft daarom mede onderzoek gedaan naar het handelen van de keurend arts en

¹ Het Protocol Aanstellingskeuringen kan blijkens de nota van toelichting bij het Besluit tot regeling van de aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 597, en bij het Besluit tot regeling van de klachtenbehandeling aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 598, worden beschouwd als een nadere invulling van de WMK en het Besluit Aanstellingskeuringen.

een afzonderlijk oordeel daarover gegeven.

VOORSCHRIFTEN WMK EN BESLUIT AANSTELLINGSKEURINGEN

- 9.3 Uitgangspunt van de WMK is dat aanstellingskeuringen beperkt toelaatbaar zijn teneinde uitsluiting van de arbeidsmarkt te voorkomen en de privacy van werknemers te beschermen. De aanstellingskeuring mag daarom niet worden gebruikt als instrument van risicoselectie van werknemers voor ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid in de toekomst. Als het verrichten van een aanstellingskeuring wettelijk is toegestaan, vormt deze keuring om die reden het sluitstuk van de selectieprocedure.
- 9.4 Volgens artikel 1, onder a, ten tweede, van de WMK wordt onder een keuring verstaan: 'vragen over de gezondheidstoestand van de keurling en het verrichten van medisch onderzoek in verband met het aangaan of wijzigen van een aanstelling in openbare dienst'.
- 9.5 In artikel 4, eerste lid, van de WMK, juncto artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen wordt bepaald dat een aanstellingskeuring alleen mag plaats vinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.
- 9.6 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:
- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
 - de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkom-

- stig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd. De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door preventieve maatregelen te treffen.
- 9.7 Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.
- 9.8 Bij de uitvoering van de aanstellingskeuring dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden moeten valide zijn;
 - er mogen geen vragen worden gesteld en geen medische onderzoeken worden verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.
- 9.9 Bij het verrichten van een aanstellingskeuring moeten ingevolge artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving de volgende procedurevoorschriften worden gevolgd:
- de werkgever vraagt eerst schriftelijk advies aan de Arbo-dienst over de rechtmatigheid van de keuring voor bepaalde functies (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
 - na een positief advies van de Arbo-dienst legt de werkgever vervolgens schriftelijk vast: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever vraagt de instemming van de OR (of de personeelsvertegenwoordiging) over het voorgenomen keuringsbeleid (artikel 27, eerste lid, Wet op de ondernemingsraden);
 - in de advertentietekst of andere wijze van werving voor de functie wordt vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever informeert de keurling over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 Besluit aanstellingskeuringen);
 - een aanstellingskeuring wordt pas verricht nadat alle overige beoordelingen van de sollicitant hebben plaatsgevonden; de aanstellingskeuring is het sluitstuk van de selectieprocedure (artikel 4, tweede lid, WMK).
- BEOORDELING
- 9.10 Bovenstaande overwegingen betreft de Commissie bij de beoordeling van de vraag of de in geding zijnde aanstellingskeuring mocht worden verricht.
- 9.11 Vaststaat dat de keurling per 1 mei 2005 door het bevoegd gezag is aangesteld in de functie van dierenkeuringsarts en de bij die functie behorende taken uitvoert. Vaststaat voorts dat deze taken dezelfde zijn als die welke worden verricht vanaf 1 augustus 2005, het tijdstip waarop verweerster met de keurling voor dezelfde functie een vast dienstverband is aangegaan. Ter zitting is gebleken dat de onderhavige aanstellingskeuring is verricht in verband met het per 1 augustus

2005 voortzetten van dezelfde functie en de daarbij behorende taken en werkzaamheden. De in geding zijnde aanstellingskeuring is derhalve niet verricht voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden.

9.12 Omdat de aanstellingskeuring de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van die werkzaamheden moet dienen, heeft de WMK als uitgangspunt dat deze keuring plaats vindt op een tijdstip voorafgaande aan het verrichten van werkzaamheden, waaraan bijzondere eisen van medische geschiktheid moeten worden gesteld. Daarbij is de vorm van dienstbetrekking (tijdelijk/vast dienstverband, proefperiode, uitzendkracht en dergelijke), waarin deze werkzaamheden worden verricht, niet van belang.

9.13 De aanstellingskeuring maakt om die reden onderdeel uit van de selectieprocedure. De werknemer in spe wordt pas definitief aangesteld en kan dus pas definitief beginnen met zijn werkzaamheden, wanneer hij/zij gekeurd is en de uitslag van de keuring 'geschikt voor de functie' luidt.

9.14 Het betoog van het bevoegd gezag dat de keurling tijdens het tijdelijk dienstverband nog gekeurd mocht worden op grond van artikel 9 van het ARAR, is derhalve in strijd met de doelstelling en de geest van de WMK.

Daarbij zij opgemerkt dat het betoog van het bevoegd gezag berust op een foutieve lezing van het ARAR en ook al zou het de bedoeling zijn om met het ARAR een regime te creëren voor aanstellingskeuringen dat afwijkt van de WMK, dan nog geldt dat de voorschriften van de WMK, als wet in formele zin, van hogere orde zijn dan de regelgeving vastgelegd in het ARAR. Dit betekent dat voorzover

bepalingen uit het ARAR in strijd zouden zijn met de WMK, deze moeten wijken voor de WMK.

9.15 Tijdens het onderzoek door de Commissie is tevens aan de orde gesteld de vraag of aan de vervulling van de functie van keuringsdierenarts en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.

9.16 Het bevoegd gezag heeft in dit verband ter zitting mondeling verwezen naar haar beleid in dezen. Het bevoegd gezag heeft echter geen argumenten aangedragen die het laten uitvoeren van een aanstellingskeuring onderbouwen. Hieruit en uit de verklaringen van de keurend arts en de Arbo-dienst moet worden geconcludeerd dat er ten tijde van de keuring op 9 mei 2005 door het bevoegd gezag geen bijzondere eisen van medische geschiktheid waren vastgelegd voor de onderhavige functie, althans niet in de zin van de WMK.

9.17 Uit de verklaringen van de keurend arts en de Arbo-dienst blijkt dat de Arbo-dienst, nadat de kwestie door klagster bij de Arbo-dienst aan de orde was gesteld en vervolgens intern met deskundigen was overlegd, telefonisch met het bevoegd gezag heeft gesproken over de bijzondere eisen van medische geschiktheid. De Commissie constateert echter, aan de hand van de door de keurend arts overgelegde stukken, dat er weliswaar een aantal eisen (zie onder 3.15) zijn vastgelegd, maar dat, (mede bij gebrek aan een functieomschrijving) er geen inzicht is in de koppeling tussen de bij de functie behorende taken, de daaraan gestelde bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid en de valide onderzoeksmethoden. Uit de overgelegde stukken is ook niet op te maken dat bij het tot stand komen van de eisen gebruik is gemaakt van een risico-inventarisatie en

-evaluatie. Hierbij zij opgemerkt dat hetgeen door de keurend arts als 'eisen' wordt aangeduid in feite niet meer is dan een ongemotiveerd overzicht van activiteiten (lopen, kruipen, enzovoorts), zonder normering, zodat een keuring op die 'eisen' om die reden al niet mogelijk is geweest.

9.18 Voorts is uit de samenhang van het betoog en de verklaringen van respectievelijk het bevoegd gezag, de keurend arts en de Arbo-dienst gebleken dat niet is gehandeld volgens de procedurevoorschriften genoemd onder 9.9. Er is immers geen schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst over de rechtmatigheid van de keuring en het is, bij gebrek aan een duidelijke koppeling tussen de functietaken en de daaraan gestelde bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid, niet mogelijk geweest adequate schriftelijke informatie te verstrekken aan de keurling.

9.19 Het is mede de taak van de keurend arts om zich ervan te vergewissen dat aan deze vereisten is voldaan. De keurend arts heeft immers ten aanzien van het 'informed consent principe' een eigen professionele verantwoordelijkheid. De Commissie wijst hier ook op de betreffende artikelen van het Burgerlijk Wetboek (BW), Titel 7, afdeling 5, welke afdeling ingevolge artikel 464 BW van overeenkomstige toepassing is op de aanstellingskeuring. Het betoog van de keurend arts dat hij bij zijn manager informatie heeft ingewonnen over de rechtmatigheid van de keuring en over het al dan niet bestaan van een dienstverband, waarbij hij afgang op diens deskundigheid doet daaraan niet af.

9.20 Bovenstaande overwegingen leiden tot de conclusie dat de aanstellingskeuring niet had mogen plaats vinden, omdat de keurling ten tijde van de keuring

reeds in dienst was bij het bevoegd gezag. Bovendien zijn voor de vervulling van de functie van keuringsdierenarts en de daarbij behorende taken geen bijzondere risico's beschreven, geen daarmee verband houdende functie-eisen opgesteld, en geen eisen op het punt van medische geschiktheid vastgelegd conform de voorschriften van de WMK. Vanzelfsprekend kon aan de keurling derhalve geen adequate informatie verstrekt kon worden. Nu de keurend arts desondanks een aanstellingskeuring heeft verricht, heeft hij er blijk van gegeven niet op de hoogte te zijn van de essentialia van de WMK, althans deze in zeer belangrijke mate te hebben genegeerd. Hij heeft daarmee gehandeld in strijd met de voor zijn beroepsgroep geldende professionele standaard en dus ook met de zorgvuldigheidsplicht ingevolge artikel 7:453 BW. Het is de keurend arts in het bijzonder aan te rekenen dat hij in zijn besluitvorming om toch te keuren voorbij is gegaan aan door klaagster en andere collega's gegeven gemotiveerde waarschuwingen, en gemeend heeft uitsluitend te kunnen afgaan op het oordeel van het bevoegd gezag en de MVR inzake de rechtmatigheid van de keuring.

10 Oordeel van de Commissie

De keurend arts heeft gehandeld in strijd met artikel 1, onder a, ten tweede, artikel 4, eerste lid, en artikel 8, eerste lid, van de WMK, en artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen.

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, prof. mr. A.C. Hendriks en dr. C.T.J. Hulshof, bedrijfsarts.

1 De klacht

Op 7 december 2005 heeft klager de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of verweerder heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door opdracht te geven voor het verrichten van een aanstellingskeuring voor de functie van bewaarder DUC-pool, terwijl klager door verweerder niet was geïnformeerd over de medische functie-eisen (in het bijzonder ten aanzien van het zien), het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid worden gesteld en de medische onderzoeken welke zouden worden verricht.

2 De loop van de procedure

- 2.1 De Commissie heeft klager nadere vragen gesteld, welke vragen door klager bij brief van 26 december 2005 zijn beantwoord.
- 2.2 Op 3 januari 2006 heeft de Commissie verweerder in kennis gesteld van de klacht en vragen gesteld. Verweerder heeft geantwoord bij brief van 3 februari 2006 met bijlagen.
- 2.3 Daarop heeft de Commissie besloten het verzoek in behandeling te nemen. De keurend arts is bij brief

van 9 februari 2006 op de hoogte gesteld van de klacht.

- 2.4 Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten schriftelijk toe te lichten, waarvan door partijen geen gebruik is gemaakt.
- 2.5 Tijdens de hoorzitting heeft de Commissie verweerder en de keurend arts verzocht om binnen twee weken aanvullende stukken over te leggen. De keurend arts heeft op 16 maart 2006 aan dit verzoek voldaan. Het oordeel is op 27 maart 2006 in raadkamer vastgesteld. De stukken van verweerder zijn eerst op 28 maart 2006 ontvangen en daarom niet meer bij de beoordeling betrokken.
- 2.6 Over het handelen van de keurend arts is een apart oordeel uitgebracht (oordeel 2006-04).

3 De feiten

Uit de door partijen overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.

- 3.1 Klager solliciteert op 12 augustus 2005 bij verweerder via een sollicitatieformulier op de site www.werkenbijdeoverheid.nl naar de functie van bewaarder DUC-Pool.
- 3.2 Verweerder is een agentschap van het Ministerie van Justitie.
- 3.3 De functieomschrijving in de wervingsadvertentie op genoemde site luidt – voorzover van belang – als volgt:

'Als bewaarder DUC-Pool werk je met gedefinieerden die zijn ingesloten in detentie- en uitzendcentra. Dit betekent bijvoorbeeld dat je toegang- en uitgangcontroles uitvoert, legitimatiedocumenten registreert en risicovolle goederen opspoorst door gebruik te maken van detectiepoorten en doorlichtingapparatuur of door fouilleren. Met camera's signaleer je onveilige situaties en stel je vast of de afsluitingen goed verlopen. Verder zorg je voor het beheer van de sleutels, piepers en portofoons. Als bewaarder in een detentie- of uitzendcentrum moet je oog hebben voor detail. Je houdt de mensen die er zitten in de gaten, maar je staat ze ook bij tijdens hun verblijf (...)'

De functie-eisen luiden – voor zover van belang –: 'In verschillende detentie- en uitzendcentra in ons land verblijven mensen die op korte termijn, gedwongen, ons land gaan verlaten. Bijvoorbeeld bolletjesslikkers of uitgeprocedeerde asielzoekers. Vaak zijn ze onzeker over hun toekomst. Of ronduit teleurgesteld. Als bewaarder in dienst bij het Projectbureau DJI Pool moet je dan ook stevig in je schoenen staan. Je moet over een goede lichamelijke conditie beschikken. (...)'

- 3.4 Op 13 augustus 2005 neemt klager deel aan de voorlichtingsdag ten behoeve van deze functie, georganiseerd door verweerder. Op deze bijeenkomst wordt gemeld dat een aanstellingskeuring onderdeel uitmaakt van de sollicitatieprocedure. Voorafgaand aan de sollicitatiegesprekken en de aanstellingskeuring doet klager mee aan een fitheidsonderzoek. De uitslag van het fitheidsonderzoek is positief.
- 3.5 Vervolgens vindt het arbeidsvoorwaardengesprek plaats. Eind november 2005 deelt een medewerkster Planning, werkzaam bij verweerder, klager telefonisch

mee dat de medische keuring in opdracht van verweerder plaats vindt op 1 december 2005 bij Achmea Arbo (hierna: de Arbo-dienst) en wordt verricht door de keurend arts.

- 3.6 Ten tijde van de keuring zijn de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid voor de functie van bewaarder DUC-Pool nog niet vastgesteld.
- 3.7 Het invullen van een algemene vragenlijst maakt onderdeel uit van de keuring.
- 3.8 De keurend arts acht klager niet geschikt voor de onderhavige functie vanwege het niet voldoen aan de bijzondere eis 'Scherp zien op afstand', ongestoorde visuele waarneming van objecten op een afstand van meer dan 60 centimeter.
- 3.9 Klager vraagt om een herkeuring, maar de keurend arts deelt hem mee dat dit geen zin heeft.

4 Standpunten van klager

- 4.1 Klager is niet bij de werving, en evenmin tijdens de sollicitatieprocedure en voorafgaande aan de keuring door verweerder geïnformeerd over de bijzondere eisen van medische geschiktheid. Tijdens de voorlichtingsdag is alleen in algemene termen melding gemaakt van de omstandigheid dat een aanstellingskeuring onderdeel uitmaakt van de sollicitatieprocedure.
- 4.2 Tijdens het fitheidsonderzoek is het gezichtsvermogen van klager onderzocht. Klager heeft toen gezegd dat hij één blind oog heeft. Klager heeft voor het fitheidsonderzoek een goede score behaald.

- 4.3 Ook tijdens het sollicitatiegesprek heeft klager melding gemaakt van het blind zijn aan één oog. Voor verweerder was dit geen aanleiding om verzoeker te waarschuwen dat dit in de weg stond aan indienstneming.
- 4.4 Bij de keuring heeft klager het vragenformulier ingevuld en heeft hij de overige onderzoeken ondergaan, terwijl hij niet wist wat de keuringseisen zijn en dus ook niet dat een blind oog zou kunnen leiden tot afkeuring.
- 4.5 De afkeuring op grond van één blind oog is volgens klager niet terecht. Klager is recent nog gekeurd voor het motorrijbewijs en is goedgekeurd, omdat zijn gezichtsveld ruim genoeg is.
- 4.6 Wat klager het meest dwars zit is, dat hij pas tijdens de aanstellingskeuring op 1 december 2005 werd geconfronteerd met het feit dat hij met één blind oog niet in aanmerking kan komen voor de functie van bewaarder DUC-Pool, terwijl hij al vanaf medio augustus 2005 bezig was met de sollicitatieprocedure en al een paar keer melding had gedaan van het hebben van een blind oog.
- 4.7 Via internet verneemt klager van de mogelijkheid een klacht over de aanstellingskeuring in te dienen bij de CKA.

5 Standpunten van verweerder

- 5.1 De functie van bewaarder bestaat al lange tijd. De vigerende functie-eisen zijn oud. Voor het uitvoeren van een aanstellingskeuring zijn door verweerder in 2003 richtlijnen ontwikkeld. Begin 2005 heeft verweerder schriftelijk advies gevraagd aan de

Arbo-dienst omtrent de aanstellingskeuring voor de functie van bewaarder/complexbeveiligers (bewaarder-DUC-Pool). Verweerder heeft daartoe op verzoek van de Arbo-dienst functie-inventarisatieformulieren ingevuld. Op grond daarvan heeft de Arbo-dienst een weging gemaakt van bijzondere functie-eisen. Desgevraagd zegt verweerder toe het schriftelijke verzoek om advies aan de Arbo-dienst alsnog te overleggen.

- 5.2 De Arbo-dienst heeft in juni 2005 aan verweerder een adviesrapportage aanstellingskeuring voor de functie bewaarder/complexbeveiligers gestuurd. Volgens de bijlage bij deze adviesrapportage zijn de bijzondere eisen van medische geschiktheid voor de onderhavige functie:
- klauteren en klimmen
 - energetische belasting
 - scherp zien op afstand
 - horen
 - waakzaamheid, oordeelsvermogen
- 5.3 De bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid, conform het advies van de Arbo-dienst van juni 2005, zijn door verweerder nog niet formeel vastgelegd. Voor de rapportage van de Arbo-dienst is nog geen instemming gevraagd aan de Ondernemingsraad. Desgevraagd zegt verweerder toe het schriftelijk gevraagde advies voor de bijzondere eisen van medische geschiktheid voor de functie van bewaarder te achterhalen en alsnog over te leggen.
- 5.4 In het algemeen wordt de keuring schriftelijk uitgenodigd voor de aanstellingskeuring. In het onderhavige geval is dit niet gebeurd. Klager is telefonisch op de hoogte gebracht van de informatie die normaliter schriftelijk wordt gegeven. Desgevraagd

verklaart verweerder dat niet bekend is of klager daarbij is geweest op het recht op herkeuring en op de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA. Desgevraagd zegt verweerder toe deze algemene informatie alsnog te overleggen.

- 5.5 Dat klager erg teleurgesteld is vanwege het feit dat hij eerst op het laatste moment te horen heeft gekregen dat hij niet wordt aangesteld vloeit voort uit artikel 9, tiende lid, van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) en artikel 4, tweede lid, van de WMK, welke artikelen bepalen dat een medische keuring niet eerder dan aan het eind van het traject mag plaatsvinden.

6 Verklaring van de keurend arts

- 6.1 De keurend arts verricht sinds september 2005 aanstellingskeuringen voor verweerder.
- 6.2 Normaliter wordt aan de keurling algemene informatie, door de Arbo-dienst aan verweerder verstrekt, door verweerder aan de keurling gestuurd. De keurend arts weet niet of in de voorliggende situatie van deze procedure is afgeweken. De keurend arts kan zich niet herinneren of hij dan wel een andere medewerker van de Arbo-dienst bij verzoeker heeft geverifieerd of hij deze informatie had ontvangen. De keurend arts zegt toe de algemene informatie te overleggen.
- 6.3 De keurend arts was niet op de hoogte van het door verweerder voor de onderhavige functie schriftelijk gevraagde advies en het vervolgens door de Arbo-dienst gegeven schriftelijke advies. De keurend arts verklaart daartoe dat de communicatie binnen de Arbo-dienst niet transparant is.

- 6.4 De keurend arts is bij de keuring uitgegaan van de oude functie-eisen voor de functie van bewaarder, die hij heeft beoordeeld aan de hand van de Leidraad Aanstellingskeuringen van 2005 en het Protocol Aanstellingskeuringen. De keurend arts heeft daarover overleg gehad met een collega binnen de Arbo-dienst. Bij de keuring is de bestaande algemene vragenlijst van 2003 gebruikt. Desgevraagd zegt de keurend arts toe deze alsnog te overleggen.

- 6.5 De eisen voor de visus zijn in de oude keuringsrichtlijnen strenger dan voorgeschreven volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen. Daarom heeft de keurend arts deze in het onderhavige geval expliciet getoetst aan de Leidraad Aanstellingskeuringen en heeft hij daarover overleg gehad met een collega.

7 Nadere schriftelijke informatie van de keurend arts

Uit de stukken blijkt het volgende.

- 7.1 De functie-informatie, de functie-eisen en de keuringsrichtlijnen van de Arbo-dienst voor de onderhavige functie dateren van vóór 1997 (RBB). Volgens de functie-informatie in de keuringsrichtlijnen van de Arbo-dienst van vóór 1997 onder het kopje 'Bewaarder' doet de bewaarder dienst als lid van een bewakingsdienst/ beveiligingseenheid van de Dienst Algemeen Beheer bij een Penitentiare Inrichting. De fysieke functie-eisen voor deze functie zijn 'een lichamenlijk goede conditie met een goed belastbare wervelkolom en functioneel stabiele extremiteiten (mede in verband met verplicht gestelde ME-opleiding bij de Rijkspolitie).'

- 7.2 De gebruikte vragenlijst van de Arbo-dienst voor de onderhavige functie dateert van 4 augustus 2003. De vragenlijst is bij dit oordeel gevoegd en wordt hier als ingelast beschouwd.
- 7.3 Keurlingen ontvangen van de werkgever door de Arbo-dienst verstrekte algemene informatie over de aanstellingskeuring en hun rechten, en een specifieke toelichting voor de aanstellingskeuring voor de betreffende functie.
- 7.4 De specifieke toelichting luidt voor de functie van bewaarder (tevens PIW = penitentiair inrichtingswerker) – voor zover van belang – als volgt.
- '(...) De standaardinhoud van uw aanstellingskeuring bestaat alleen uit onderzoeken, die voortvloeien uit de bijzondere functie-eisen.
1. vragenlijst:
 - vragenlijst gericht op de bijzondere functie-eisen
 2. biometrie (vooronderzoek):
 - lengte, gewicht
 - Bloeddruk, polsfrequentie
 - gehooronderzoek (audiogram)
 - gezichtsscherpteonderzoek op afstand (5m), (met en zonder bril/contactlenzen)
 - gezichtsveldonderzoek
 - longfunctieonderzoek (spirometrie)
 - electrocardiogram in rust (ECG) (hartfilmpje)
 - bloedonderzoek: niet nuchter serumglucose (bloedsuikergehalte)
 3. lichamelijk onderzoek (door arts):
 - ogen, hart, longen, zenuwstelsel, bewegingsapparaat
- (...)'

8 Overwegingen van de Commissie

- 8.1 Voorop staat dat, gelet op de tekst en de doelstellingen van de WMK en overige regelgeving, waaronder het Protocol Aanstellingskeuringen van juni 1995, in werking sinds 1 januari 1996², moet worden uitgegaan van een strikte scheiding van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de keuringvrager en de keurend arts. De Commissie geeft daarom afzonderlijk een oordeel over het handelen van verweerder (oordeel 2006-03) en de keurend arts (oordeel 2006-04).
- 8.2 Vaststaat dat klager heeft gesolliciteerd naar de functie van bewaarder DUC-Pool bij verweerder, voor welke functie verweerder een aanstellingskeuring verplicht heeft gesteld.
- 8.3 Artikel 4, eerste lid, van de WMK, in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen bepaalt dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.
- 8.4 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:

² Het Protocol Aanstellingskeuringen kan blijkens de nota van toelichting bij het Besluit tot regeling van de aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 597, en bij het Besluit tot regeling van de klachtenbehandeling aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 598, worden beschouwd als een nadere invulling van de WMK en het Besluit Aanstellingskeuringen.

- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
- de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd.

De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door preventieve maatregelen te treffen.

Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.

- 8.5 Bij de uitvoering van de aanstellingskeuring dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:
- per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden zijn valide;
 - er worden geen vragen gesteld en geen medische onderzoeken verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.
- 8.6 Ingevolge artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, alsmede artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving moeten, alvorens de aanstellingskeuring mag worden uitgevoerd, aan de volgende procedurevoorschriften zijn voldaan:
- door de werkgever is schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor een bepaalde functie (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstel-

lingskeuringen);

- na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts heeft de werkgever vervolgens schriftelijk vastgelegd: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen);
- de werkgever heeft de instemming gevraagd van de ondernemingsraad (OR) over het voorgenomen keuringsbeleid (artikel 27, eerste lid, Wet op de ondernemingsraden);
- in de advertentietekst (werving voor de functie) staat vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
- de werkgever informeert de keurling vooraf over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen).

- 8.7 Volgens bovenstaande is verweerder verantwoordelijk voor de schriftelijke vastlegging van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid voor de betreffende functie, voor de vastlegging daarvan in keuringsrichtlijnen door de Arbo-dienst overeenkomstig hetgeen is overwogen onder 8.5, en voor de procedure van de aanstellingskeuring.

- 8.8 Uit de verklaringen ter zitting is gebleken dat verweerder weliswaar begin 2005 advies heeft gevraagd aan de Arbo-dienst, welk advies in juni 2005 is verkregen ten aanzien van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid voor

de functie van bewaarder DUC-Pool, maar nog geen activiteiten heeft ondernomen voor instemming van de OR en dat de schriftelijke vastlegging van deze eisen derhalve nog niet is geconcretiseerd. De vertegenwoordiger van verweerder kon hiervoor geen redenen aandragen. Voorts blijkt uit de verklaringen ter zitting dat de onderhavige aanstellingskeuring is uitgevoerd op basis van oude functie-eisen voor de functie van bewaarder. De Commissie verwijst hier naar haar oordeel 2005-04 van 14 maart 2005³ inzake een aanstellingskeuring in opdracht van verweerder betreffende dezelfde functie.

- 8.9 In genoemd oordeel overwoog de Commissie ten aanzien van dezelfde functie-eisen voor Bewaarder (van vóór 1997), die ook in het onderhavige geval weer zijn gebruikt voor de functie van bewaarder DUC-Pool, dat deze op geen enkele wijze aansluiten bij de medische eisen. In de gebruikte keuringsrichtlijnen van de Arbo-dienst wordt immers geen verband gelegd tussen de bijzondere eisen van medische geschiktheid en de medische criteria genoemd in de keuringsrichtlijnen. De Commissie overwoog dat zij de systematiek, zoals hierboven genoemd onder 8.5, niet terugvindt, zodat niet alleen de aanstellingskeuring onrechtmatig is, maar dat ook aan een toekomstig sollicitant niet valt duidelijk te maken wat de functie-eisen zijn, waarop hij of zij wordt gekeurd en welke de toetsingscriteria met betrekking tot de functie-eisen zijn.
- 8.10 Bovenstaande leidt ertoe dat de onderhavige aanstellingskeuring niet had mogen plaatsvinden, omdat de aanstellingskeuring voor de functie van

bewaarder DUC-Pool niet voldoet aan de voorwaarden, weergegeven onder 8.5. Verweerder heeft daarmee gehandeld in strijd met de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen, hetgeen des te laakbaarder is, nu verweerder reeds in een eerdere kwestie (genoemd oordeel 2005-04) door de CKA daarop is gewezen. Hieraan doet niet af dat verweerder inmiddels advies heeft gevraagd aan en verkregen heeft van de Arbo-dienst. Zolang de besluitvorming daarover bij verweerder nog niet heeft plaats gevonden, kunnen deze richtlijnen niet worden toegepast.

- 8.11 Hetgeen is overwogen omtrent de informatieverstrekking over de medische functie-eisen en de toetsingscriteria in 8.9 geldt derhalve ook in het onderhavige geval. Daarbij komt dat klager van verweerder niet de schriftelijke algemene informatie over de keuring en over zijn rechten heeft ontvangen van verweerder. Voorts heeft verweerder ter zitting niet de stelling van klager weten te weerleggen dat klager ook mondeling niet is geïnformeerd over doel en inhoud van de keuring voor de betreffende functie en over zijn rechten, waaronder het recht op herkeuring en het recht op toegang tot de CKA.
- 8.12 Overigens zij opgemerkt dat het betoog van verweerder, dat klager eerst op het laatste moment te horen heeft gekregen dat het besluit dat hij niet kon worden aangenomen voortvloeit uit de regelgeving van de WMK en het ARAR, weliswaar niet onjuist is, maar niet relevant is, gelet op de inhoud van de klacht. De klacht komt er immers op neer dat verweerder niet in een vroeg stadium (bijvoorbeeld bij de voorlichting of in ieder geval tijdens het fitnessonderzoek, waarbij ook het gezichtsveld wordt getest) informatie heeft gegeven betreffende de meest algemeen bekend zijnde ziekten/gebreken die uit het oogpunt van veiligheidseisen niet

³ Zie: www.aanstellingskeuringen.nl

verenigbaar worden geacht met de onderhavige functie, temeer nu de blindheid aan één oog door verzoeker ontegenzeggelijk meermalen aan de orde is gesteld. Uit het betoog van klager kan immers worden afgeleid dat, indien hij op correcte wijze zou zijn geïnformeerd over het vereiste van het goed kunnen zien met beide ogen hij de sollicitatie-procedure niet zou zijn begonnen of zou hebben voortgezet. Hier wordt ook verwezen naar CKA oordeel 2002-03 van 4 juni 2003 en oordeel 2005-11 van 1 november 2005⁴.

9 Oordeel van de Commissie

Verweerder heeft gehandeld in strijd met artikel 4, eerste lid, en artikel 8 van de WMK, en artikel 3, eerste en tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen.

2006-04

27 maart 2006

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, prof. mr. A.C. Hendriks en dr. C.T.J. Hulshof, bedrijfsarts.

1 De klacht

Op 7 december 2005 heeft klager de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of de keurend arts (hierna: verweerder) heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door in opdracht van de Dienst Justitiële Inrichtingen (hierna: het bevoegd gezag) een aanstellingskeuring voor de functie van bewaarder DUC-pool te verrichten, terwijl klager niet was geïnformeerd over de medische functie-eisen (in het bijzonder ten aanzien van het zien), het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid worden gesteld en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht.

2 De loop van de procedure

- 2.1 De Commissie heeft klager nadere vragen gesteld, welke vragen door klager bij brief van 26 december 2005 zijn beantwoord.
- 2.2 Op 3 januari 2006 heeft de Commissie het bevoegd gezag in kennis gesteld van de klacht en vragen gesteld. Het bevoegd gezag heeft geantwoord bij brief van 3 februari 2006 met bijlagen.

⁴ Zie: www.aanstellingskeuringen.nl

- 2.3 Daarop heeft de Commissie besloten het verzoek in behandeling te nemen. Verweerder is bij brief van 9 februari 2006 op de hoogte gesteld van de klacht.
- 2.4 Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten schriftelijk toe te lichten, waarvan door partijen geen gebruik is gemaakt.
- 2.5 Tijdens de hoorzitting heeft de Commissie verweerder en het bevoegd gezag verzocht om binnen twee weken aanvullende stukken over te leggen. Verweerder heeft op 16 maart 2006 aan dit verzoek voldaan.
- 2.6 Het oordeel is op 27 maart 2006 in raadkamer vastgesteld. De stukken van het bevoegd gezag zijn eerst op 28 maart 2006 ontvangen en daarom niet meer bij de beoordeling betrokken.
- 2.7 Over het handelen van het bevoegd gezag is een apart oordeel uitgebracht (oordeel 2006-03).

3 De feiten

Uit de door partijen overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.

- 3.1 Klager solliciteert op 12 augustus 2005 bij het bevoegd gezag via een sollicitatieformulier op de site www.werkenbijdeoverheid.nl naar de functie van bewaarder DUC-Pool.
- 3.2 Het bevoegd gezag is een agentschap van het Ministerie van Justitie.

- 3.3 De functieomschrijving in de wervingsadvertentie op genoemde site luidt – voorzover van belang – als volgt:

'Als bewaarder DUC-Pool werk je met gedetineerden die zijn ingesloten in detentie- en uitzendcentra. Dit betekent bijvoorbeeld dat je toegangen en uitgangcontroles uitvoert, legitimatiedocumenten registreert en risicovolle goederen opspoot door gebruik te maken van detectiepoorten en doorlichtingapparatuur of door fouilleren. Met camera's signaleer je onveilige situaties en stel je vast of de afsluitingen goed verlopen. Verder zorg je voor het beheer van de sleutels, piepers en portofoons. Als bewaarder in een detentie- of uitzendcentrum moet je oog hebben voor detail. Je houdt de mensen die er zitten in de gaten, maar je staat ze ook bij tijdens hun verblijf (...)'

De functie-eisen luiden – voor zover van belang –:

'In verschillende detentie- en uitzendcentra in ons land verblijven mensen die op korte termijn, gedwongen, ons land gaan verlaten. Bijvoorbeeld bolletjesslikkers of uitgeprocedeerde asielzoekers. Vaak zijn ze onzeker over hun toekomst. Of ronduit teleurgesteld. Als bewaarder in dienst bij het Projectbureau DJI Pool moet je dan ook stevig in je schoenen staan. Je moet over een goede lichamelijke conditie beschikken. (...)'

- 3.4 Op 13 augustus 2005 neemt klager deel aan de voorlichtingsdag ten behoeve van deze functie, georganiseerd door het bevoegd gezag. Op deze bijeenkomst wordt gemeld dat een aanstellingskeuring onderdeel uitmaakt van de sollicitatieprocedure. Voorafgaand aan de sollicitatiegesprekken en de aanstellingskeuring doet klager mee aan een fitheidonderzoek. De uitslag van het fitheidonderzoek is positief.

3.5 Vervolgens vindt het arbeidsvoorwaardengesprek plaats. Eind november 2005 deelt een medewerkster Planning, werkzaam bij het bevoegd gezag, klager telefonisch mee dat de medische keuring in opdracht van het bevoegd gezag plaats vindt op 1 december 2005 bij Achmea Arbo (hierna: de Arbo-dienst) en wordt verricht door verweerder.

3.6 Ten tijde van de keuring zijn de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid voor de functie van bewaarder DUC-Pool nog niet vastgesteld.

3.7 Het invullen van een algemene vragenlijst maakt onderdeel uit van de keuring.

3.8 Verweerder acht klager niet geschikt voor de onderhavige functie vanwege het niet voldoen aan de bijzondere eis 'Scherp zien op afstand', ongestoorde visuele waarneming van objecten op een afstand van meer dan 60 centimeter.

3.9 Klager vraagt om een herkeuring, maar verweerder deelt hem mee dat dit geen zin heeft.

4 Standpunten van klager

4.1 Klager is niet bij de werving, en evenmin tijdens de sollicitatieprocedure en voorafgaande aan de keuring door het bevoegd gezag geïnformeerd over de bijzondere eisen van medische geschiktheid. Tijdens de voorlichtingsdag is alleen in algemene termen melding gemaakt van de omstandigheid dat een aanstellingskeuring onderdeel uitmaakt van de sollicitatieprocedure.

4.2 Tijdens het fitheidsonderzoek is het gezichtsvermogen van klager onderzocht. Klager heeft toen gezegd dat

hij één blind oog heeft. Klager heeft voor het fitheidsonderzoek een goede score behaald.

4.3 Ook tijdens het sollicitatiegesprek heeft klager melding gemaakt van het blind zijn aan één oog. Voor het bevoegd gezag was dit geen aanleiding om verzoeker te waarschuwen dat dit in de weg stond aan indienstneming.

4.4 Bij de keuring heeft klager het vragenformulier ingevuld en heeft hij de overige onderzoeken ondergaan, terwijl hij niet wist wat de keuringseisen zijn en dus ook niet dat een blind oog zou kunnen leiden tot afkeuring.

4.5 De afkeuring op grond van één blind oog is volgens klager niet terecht. Klager is recent nog gekeurd voor het motorrijbewijs en is goedgekeurd, omdat zijn gezichtsveld ruim genoeg is.

4.6 Wat klager het meest dwars zit is, dat hij pas tijdens de aanstellingskeuring op 1 december 2005 werd geconfronteerd met het feit dat hij met één blind oog niet in aanmerking kan komen voor de functie van bewaarder DUC-Pool, terwijl hij al vanaf medio augustus 2005 bezig was met de sollicitatieprocedure en al een paar keer melding had gedaan van het hebben van een blind oog.

4.7 Via internet verneemt klager van de mogelijkheid een klacht over de aanstellingskeuring in te dienen bij de CKA.

5 Standpunten van verweerder

5.1 Verweerder verricht sinds september 2005 aanstellingskeuringen voor het bevoegd gezag.

- 5.2 Normaliter wordt aan de keurling algemene informatie, door de Arbo-dienst aan het bevoegd gezag verstrekt, door het bevoegd gezag aan de keurling gestuurd. Verweerder weet niet of in de voorliggende situatie van deze procedure is afgeweken. Verweerder kan zich niet herinneren of hij dan wel een andere medewerker van de Arbo-dienst bij verzoeker heeft geverifieerd of hij deze informatie had ontvangen. Verweerder zegt toe de algemene informatie te overleggen.
- 5.3 Verweerder was niet op de hoogte van het door het bevoegd gezag voor de onderhavige functie schriftelijk gevraagde advies en het vervolgens door de Arbo-dienst gegeven schriftelijke advies. Verweerder verklaart daartoe dat de communicatie binnen de Arbo-dienst niet transparant is.
- 5.4 Verweerder is bij de keuring uitgegaan van de oude functie-eisen voor de functie van bewaarder, die hij heeft beoordeeld aan de hand van de Leidraad Aanstellingskeuringen van 2005 en het Protocol Aanstellingskeuringen. Verweerder heeft daarover overleg gehad met een collega binnen de Arbo-dienst. Bij de keuring is de bestaande algemene vragenlijst van 2003 gebruikt. Desgevraagd zegt verweerder toe deze alsnog te overleggen.
- 5.5 De eisen voor de visus zijn in de oude keuringsrichtlijnen strenger dan voorgeschreven volgens de Leidraad Aanstellingskeuringen. Daarom heeft verweerder deze in het onderhavige geval expliciet getoetst aan de Leidraad Aanstellingskeuringen en heeft hij daarover overleg gehad met een collega.

6 Verklaring van het bevoegd gezag

- 6.1 De functie van bewaarder bestaat al lange tijd. De vigerende functie-eisen zijn oud. Voor het uitvoeren van een aanstellingskeuring zijn door het bevoegd gezag in 2003 richtlijnen ontwikkeld. Begin 2005 heeft het bevoegd gezag schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst omtrent de aanstellingskeuring voor de functie van bewaarder/complexbeveiligder (bewaarder-DUC-Pool). Het bevoegd gezag heeft daartoe op verzoek van de Arbo-dienst functie-inventarisatieformulieren ingevuld. Op grond daarvan heeft de Arbo-dienst een weging gemaakt van bijzondere functie-eisen. Desgevraagd zegt de vertegenwoordiger van het bevoegd gezag toe het schriftelijke verzoek om advies aan de Arbo-dienst alsnog te overleggen.
- 6.2 De Arbo-dienst heeft in juni 2005 aan het bevoegd gezag een adviesrapportage aanstellingskeuring voor de functie bewaarder/complexbeveiligder gestuurd. Volgens de bijlage bij deze adviesrapportage zijn de bijzondere eisen van medische geschiktheid voor de onderhavige functie:
- klauteren en klimmen
 - energetische belasting
 - scherp zien op afstand
 - horen
 - waakzaamheid, oordeelsvermogen
- 6.3 De bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid, conform het advies van de Arbo-dienst van juni 2005, zijn door het bevoegd gezag nog niet formeel vastgelegd. Voor de rapportage van de Arbo-dienst is nog geen instemming gevraagd aan de Ondernemingsraad. Desgevraagd zegt de vertegenwoordiger van het bevoegd gezag toe het schriftelijk gevraagde advies voor de bijzondere eisen van

medische geschiktheid voor de functie van bewaarder te achterhalen en alsnog over te leggen.

6.4 In het algemeen wordt de keurling schriftelijk uitgenodigd voor de aanstellingskeuring. In het onderhavige geval is dit niet gebeurd. Klager is telefonisch op de hoogte gebracht van de informatie die normaliter schriftelijk wordt gegeven. Desgevraagd verklaart de vertegenwoordiger van het bevoegd gezag dat niet bekend is of klager daarbij is geweest op het recht op herkeuring en op de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA. Desgevraagd zegt de vertegenwoordiger van het bevoegd gezag toe deze algemene informatie alsnog te overleggen.

6.5 Dat klager erg teleurgesteld is vanwege het feit dat hij eerst op het laatste moment te horen heeft gekregen dat hij niet wordt aangesteld vloeit voort uit artikel 9, tiende lid, van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) en artikel 4, tweede lid, van de WMK, welke artikelen bepalen dat een medische keuring niet eerder dan aan het eind van het traject mag plaatsvinden.

7 Nadere schriftelijke informatie van verweerder

Uit de stukken blijkt het volgende.

7.1 De functie-informatie, de functie-eisen en de keuringsrichtlijnen van de Arbo-dienst voor de onderhavige functie dateren van vóór 1997 (RBB). Volgens de functie-informatie in de keuringsrichtlijnen van de Arbo-dienst van vóór 1997 onder het kopje 'Bewaarder' doet de bewaarder dienst als lid van een bewakingsdienst/beveiligingseenheid van de Dienst Algemeen Beheer bij een Penitentiaire Inrichting. De fysieke functie-eisen voor deze functie zijn 'een lichamenlijk

goede conditie met een goed belastbare wervelkolom en functioneel stabiele extremiteiten (mede in verband met verplicht gestelde ME-opleiding bij de Rijkspolitie).'

7.2 De gebruikte vragenlijst van de Arbo-dienst voor de onderhavige functie dateert van 4 augustus 2003. De vragenlijst is bij dit oordeel gevoegd en wordt hier als ingelast beschouwd.

7.3 Keurlingen ontvangen van de werkgever door de Arbo-dienst verstrekte algemene informatie over de aanstellingskeuring en hun rechten, en een specifieke toelichting voor de aanstellingskeuring voor de betreffende functie.

7.4 De specifieke toelichting luidt voor de functie van bewaarder (tevens PIW = penitentiair inrichtingswerker) – voor zover van belang – als volgt.

'(...) De standaardinhoud van uw aanstellingskeuring bestaat alleen uit onderzoeken, die voortvloeien uit de bijzondere functie-eisen.

1. vragenlijst:

- vragenlijst gericht op de bijzondere functie-eisen

2. biometrie (vooronderzoek):

- lengte, gewicht
- bloeddruk, polsfrequentie
- gehooronderzoek (audiogram)
- gezichtsscherpteonderzoek op afstand (5m), (met en zonder bril/contactlenzen)
- gezichtsveldonderzoek
- longfunctieonderzoek (spirometrie)
- electrocardiogram in rust (ECG) (hartfilmpje)
- bloedonderzoek: niet nuchter serumglucose (bloedsuikergehalte)

3. lichamenlijk onderzoek (door arts):

- ogen, hart, longen, zenuwstelsel, bewegingsapparaat
- (...)'

8 Overwegingen van de Commissie

- 8.1 Voorop staat dat, gelet op de tekst en de doelstellingen van de WMK en overige regelgeving, waaronder het Protocol Aanstellingskeuringen van juni 1995, in werking sinds 1 januari 1996⁵, moet worden uitgegaan van een strikte scheiding van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de keuringvrager en de keurend arts. De Commissie geeft daarom afzonderlijk een oordeel over het handelen van het bevoegd gezag (oordeel 2006-03) en verweerder (oordeel 2006-04). Anders dan van de zijde van verweerder is gesteld is niet de Arbo-dienst maar hijzelf, in zijn hoedanigheid van bedrijfsarts, verantwoordelijk voor de naleving van deze voorschriften (zie 8.11)
- 8.2 Vaststaat dat klager heeft gesolliciteerd naar de functie van bewaarder DUC-Pool bij het bevoegd gezag, voor welke functie het bevoegd gezag een aanstellingskeuring verplicht heeft gesteld.
- 8.3 Artikel 4, eerste lid, van de WMK, in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellings-

⁵ Het Protocol Aanstellingskeuringen kan blijkens de nota van toelichting bij het Besluit tot regeling van de aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 597, en bij het Besluit tot regeling van de klachtenbehandeling aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001,598, worden beschouwd als een nadere invulling van de WMK en het Besluit Aanstellingskeuringen.

keuringen bepaalt dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.

- 8.4 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:
- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
 - de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd. De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door preventieve maatregelen te treffen.
- 8.5 Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.
- 8.6 Bij de uitvoering van de aanstellingskeuring dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:
- per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden zijn valide;
 - er worden geen vragen gesteld en geen medische onderzoeken verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.
- 8.7 Ingevolge artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, alsmede artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en

overige relevante wetgeving moeten, alvorens de aanstellingskeuring mag worden uitgevoerd, aan de volgende procedurevoorschriften zijn voldaan:

- door de werkgever is schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor een bepaalde functie (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
- na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts heeft de werkgever vervolgens schriftelijk vastgelegd: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen);
- de werkgever heeft de instemming gevraagd van de ondernemingsraad (OR) over het voorgenomen keuringsbeleid (artikel 27, eerste lid, Wet op de ondernemingsraden);
- in de advertentietekst (werving voor de functie) staat vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
- de werkgever informeert de keurling vooraf over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen).

8.8 Volgens bovenstaande is verweerder verantwoordelijk voor de schriftelijke vastlegging van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid voor de betreffende functie, voor de vastlegging daarvan in keuringsrichtlijnen door de Arbo-dienst overeen-

komstig hetgeen is overwogen onder 8.5, en voor de procedure van de aanstellingskeuring.

8.9 Uit de verklaringen ter zitting is gebleken dat het bevoegd gezag weliswaar begin 2005 advies heeft gevraagd aan de Arbo-dienst, welk advies in juni 2005 is verkregen ten aanzien van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid voor de functie van bewaarder DUC-Pool, maar nog geen activiteiten heeft ondernomen voor instemming van de OR en dat de schriftelijke vastlegging van deze eisen derhalve nog niet is geconcretiseerd. De vertegenwoordiger van het bevoegd gezag kon hiervoor geen redenen aandragen. Voorts blijkt uit de verklaringen ter zitting dat verweerder de onderhavige aanstellingskeuring heeft uitgevoerd op basis van oude functie-eisen voor de functie van bewaarder. De Commissie verwijst hier naar haar oordeel 2005-04 van 14 maart 2005⁶ inzake een aanstellingskeuring in opdracht van het bevoegd gezag betreffende dezelfde functie.

8.10 In genoemd oordeel overwoog de Commissie ten aanzien van dezelfde functie-eisen voor Bewaarder (van vóór 1997), die ook in het onderhavige geval weer zijn gebruikt voor de functie van bewaarder DUC-Pool, dat deze op geen enkele wijze aansluiten bij de medische eisen. In de gebruikte keuringsrichtlijnen van de Arbo-dienst wordt immers geen verband gelegd tussen de bijzondere eisen van medische geschiktheid en de medische criteria genoemd in de keuringsrichtlijnen. De Commissie overwoog dat zij de systematiek, zoals hierboven genoemd onder 8.5, niet terugvindt, zodat niet alleen de aanstellingskeuring onrechtmatig is, maar dat ook aan een toe-

⁶ Zie: www.aanstellingskeuringen.nl

komstig sollicitant niet valt duidelijk te maken wat de functie-eisen zijn, waarop hij of zij wordt gekeurd en welke de toetsingscriteria met betrekking tot de functie-eisen zijn.

- 8.11 Bovenstaande leidt ertoe dat de onderhavige aanstellingskeuring niet had mogen plaatsvinden, omdat de aanstellingskeuring voor de functie van bewaarder DUC-Pool niet voldoet aan de voorwaarden, weergegeven onder 8.5.
- 8.12 Gelet op de uitgangspunten van de wetgever bij de totstandkoming van de WMK, heeft de keurend arts een eigen verantwoordelijkheid in relatie tot de keurling, in relatie tot de keuringvrager, en, zonodig, de eigen Arbo-dienst. Ook artikelen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG), alsmede het Protocol Aanstellingskeuringen gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van de keurend arts. In dit licht bezien heeft de keurend arts een eigenstandige verantwoordelijkheid. Het is derhalve aan de keurend arts om, op basis van wettelijke normen en de professionele standaard, te bepalen of de keuring in overeenstemming is met vigerende regelgeving.
- 8.13 De vraag of verweerder heeft gehandeld in strijd met de WMK door in opdracht van het bevoegd gezag bij klager een aanstellingskeuring te verrichten voor de functie van Bewaarder DUC-Pool moet, gelet op zijn eigenstandige verantwoordelijkheid in dezen, in samenhang met hetgeen is overwogen onder 8.8 tot en met 8.10, bevestigend worden beantwoord. Daaraan doet niet af het betoog van verweerder dat hij de oude functie-eisen heeft beoordeeld aan de hand van de Leidraad Aanstellingskeuringen en

het Protocol Aanstellingskeuringen, en daarover ook overleg heeft gehad met een collega. Protocollen, standaard keuringsrichtlijnen en standaard vragenlijsten zijn immers geen keuringsinstrumentarium.

- 8.14 Voorts is het de taak van de keurend arts om zich ervan te vergewissen dat de keurling over de door de WMK voorgeschreven informatie beschikt (artikel 8, tweede lid, van de WMK) en, zonodig, deze informatie zelf te verstrekken. De keurend arts heeft immers ten aanzien van het 'informed consent principe' een eigen professionele verantwoordelijkheid. De Commissie wijst hier ook op de betreffende artikelen van het Burgerlijk Wetboek (BW), Titel 7, afdeling 5, welke afdeling ingevolge artikel 464 BW van overeenkomstige toepassing is op de aanstellingskeuring. Nu verweerder heeft verklaard dat hij ervan uitging dat klager de standaard informatie had gekregen van het bevoegd gezag en daarom heeft nagelaten om klager daarnaar expliciet te vragen, heeft verweerder gehandeld in strijd met bovengenoemde verplichting.

9 Oordeel van de Commissie

Verweerder heeft gehandeld in strijd met artikel 4, eerste lid, artikel 8, tweede lid, en artikel 10, eerste lid, van de WMK, en artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen.

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, prof. mr. A.C. Hendriks en mr. M.J.M. Kelder, bedrijfsarts.

1 De klacht

- 1.1 Op 28 maart 2006 heeft klaagster) de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of verweerster, in strijd heeft gehandeld met de Wet op de medische keuringen (WMK) door klaagster tijdens de sollicitatieprocedure vragen te stellen over haar gezondheidstoestand en over haar ziekteverzuim in het verleden.

2 De loop van de procedure

- 2.1 De Commissie heeft het verzoek in behandeling genomen en een onderzoek ingesteld.
- 2.2 Verweerster is in de gelegenheid gesteld een schriftelijke reactie te geven op de door klaagster overgelegde stukken, van welke gelegenheid zij geen gebruik heeft gemaakt.
- 2.3 Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten tijdens de hoorzitting op 28 april 2006.

3 De feiten

- Uit de overgelegde bescheiden en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.
- 3.1 Klaagster heeft in 1997 een MEAO-diploma behaald. Vervolgens heeft klaagster gewerkt als etaleur. Sinds eind 2004 heeft klaagster niet meer gewerkt. Klaagster ontving ten tijde van de zitting een uitkering en volgde een omscholingstraject voor Office Management.
 - 3.2 Verweerster exploiteert een bedrijf dat zich bezig houdt met woningmakelaardij en financiële dienstverlening.
 - 3.3 Klaagster solliciteerde in januari 2006 naar de functie van Assistent Office Manager bij de vestiging te A. van verweerster. Het ondergaan van een aanstellingskeuring maakte geen onderdeel uit van de sollicitatieprocedure.
 - 3.4 Het eerste gesprek tussen partijen vond plaats bij de vestiging te A. Namens verweerster nam de directeur van die vestiging deel aan dit gesprek.
 - 3.5 Het tweede gesprek tussen partijen vond plaats op 23 januari 2006. Namens verweerster nam haar algemeen directeur deel aan dit gesprek.
 - 3.6 Op 31 januari 2006 deelde de directeur van de vestiging te A klaagster telefonisch mee dat klaagster niet in aanmerking komt voor de functie van Assistent Office Manager.

3.7 Bij brief van 8 februari 2006, gericht aan de directeur van de vestiging te A en aan de algemeen directeur van verweerster, heeft klaagster zich beklaagd over de gang van zaken met betrekking tot het tweede sollicitatiegesprek, onder meer betreffende het stellen van vragen over klaagsters ziekteverzuim in het verleden.

3.8 Verweerder heeft op de brief van klaagster gereageerd bij brief van 11 februari 2006. Daarin staat – voor zover van belang voor de onderhavige procedure –: ‘(...) Het spijt me dat de met u gevoerde sollicitatieprocedure tot uw onvrede heeft geleid. Dat was zeker niet de bedoeling van ondergetekende (...) Indien u de door ondergetekende aan u gestelde vragen als kwetsend hebt ervaren, zoals u stelt in uw brief, dan bied ik u daar mijn verontschuldigen voor aan. (...) Ondergetekende maakt steeds een wezenlijk onderdeel uit van elke sollicitatieprocedure, omdat hij zich persoonlijk wil vergewissen van de capaciteiten en verdere geschiktheid van mogelijke toekomstige werknemers. (...)’

4 Standpunten van klaagster

4.1 Volgens klaagster heeft verweerster, meer in het bijzonder haar algemeen directeur, gehandeld in strijd met de WMK door tijdens de sollicitatieprocedure vragen te stellen over haar gezondheidstoestand en ziekteverzuim in het verleden.

4.2 Klaagster was door de gang van zaken tijdens het tweede sollicitatiegesprek, waarvan zij de verwachting koesterde dat het een kennismakingsgesprek betrof, onaangenaam verrast en voelde zich uit angst voor het niet krijgen van de baan verplicht te antwoorden.

Naar de mening van klaagster is zij uiteindelijk toch niet in aanmerking gekomen voor de onderhavige functie op grond van haar antwoorden op deze vragen.

4.3 Verweerster heeft bij de beantwoording van haar klachtbrief over de gang van zaken geen aandacht geschonken aan het door haar gestelde omtrent de schending van de WMK.

4.4 Desgevraagd verklaart klaagster dat zij na het behalen van haar MEAO-diploma geen ervaring in administratieve richting heeft opgedaan, omdat zij ging werken als etaleur en dat werk ook erg leuk vond. Dit werk ging gepaard met veel en wisselende blootstelling aan tocht, waardoor zij vaak ziek werd. Zij heeft er om die reden voor gekozen om werk te gaan doen in de richting van haar MEAO-opleiding. Wegens het gebrek aan ervaring doet zij – in het kader van reïntegratie – de huidige opleiding.

4.5 Klaagster verklaart dat zij tijdens het sollicitatiegesprek op de vragen van verweerster over haar ziekteverzuim heeft geantwoord dat haar ziekteverzuim in die periode specifiek gerelateerd was aan het werk van etaleur. Ook heeft klaagster toen gezegd last te hebben van de airco en van de wisseling van seizoenen. Desgevraagd verklaart klaagster dat zij ongeveer vijf keer per jaar ziek werd door deze omstandigheden, maar dat de vorige werkgever daar geen problemen mee had. Desgevraagd verklaart klaagster dat verweerder haar vervolgens heeft gevraagd of zij vaak hoofdpijn heeft, meer dan gemiddeld ziek is, naar de dokter gaat en dergelijke.

4.6 Desgevraagd verklaart klaagster dat zij, indien zij zou zijn aangenomen, meer zou verdienen dan het bedrag dat zij als uitkering ontvangt.

5 Standpunten van verweerster

- 5.1 Verweerster voert, in de persoon van haar algemeen directeur, altijd met sollicitanten de laatste gesprekken in de sollicitatieprocedure, opdat de algemeen directeur zich persoonlijk kan vergewissen van de geschiktheid van de kandidaten en om te beoordelen of ze passen in de organisatie. Daartoe stelt verweerster vragen aan de hand van het curriculum vitae en vraagt hij aan kandidaten onder meer waarin ze goed zijn en wat hun verbeterpunten zijn.
- 5.2 Desgevraagd verklaart de algemeen directeur van verweerster dat hij in het algemeen niet naar ziekteverzuim in het verleden vraagt. De vestiging te A. heeft evenwel te kampen gehad met veel ziekteverzuim en er was verweerster dan ook veel aan gelegen voor die vestiging alleen mensen aan te nemen die consistent zijn in hun aanwezigheid. De algemeen directeur van verweerster is in het gesprek met klaagster daarom extra alert geweest op haar aanwezigheidspercentage, omdat hij het risico op uitval wilde vermijden.
- 5.3 Het curriculum vitae van klaagster vertoont een gat van ruim een jaar. Daarom heeft verweerster op dit punt navraag gedaan. Het verbaasde verweerster dat klaagster een opleiding volgt die eigenlijk niet nodig is, omdat klaagster de kennis die zij nodig heeft voor een dergelijke functie, zoals ook voor de onderhavige functie, al had verkregen door haar MEAO-opleiding. Omdat dit bij verweerster twijfels opriep, heeft de algemeen directeur klaagster voorgelaten dat de werkzaamheden in het bedrijf nogal hectisch zijn en heeft haar gevraagd of zij dat geestelijk en lichamelijk aan kan. In dat kader heeft verweerster, mede gelet op het gat in haar

curriculum vitae, klaagster vragen gesteld over haar arbeidsverzuim in het verleden. Klaagster heeft toen verteld dat zij bij het werk als etaleur nogal last had van de wisseling van seizoenen.

- 5.4 Desgevraagd verklaart verweerster dat het mogelijk is dat de algemeen directeur aan klaagster de vraag heeft gesteld of zij nu nog vaak ziek is en andere vragen van die strekking. Verweerster kan zich dat niet meer herinneren en heeft hieromtrent ook geen aantekeningen gemaakt. Wel kan verweerster zich herinneren dat klaagster tegen haar zei dat indien zij nu zou gaan werken, zij minder zou gaan verdienen dan het bedrag dat zij als uitkering ontvangt.
- 5.5 De reden waarom verweerster klaagster heeft afgewezen voor de onderhavige functie berust op gevoelens van twijfel over de arbeidsmotivatie van klaagster.

6 Overwegingen van de Commissie

- 6.1 De voorliggende kwestie betreft de vraag of de handelwijze van verweerster, inhoudende het stellen van vragen tijdens de sollicitatieprocedure over arbeidsverzuim in het verleden, mede in relatie tot de gezondheid van klaagster, valt onder het regime van de Wet op de medische keuringen (WMK) en, zo ja, of verweerster aldus heeft gehandeld in strijd met de WMK.
- 6.2 Artikel 1, onderdeel a, van de WMK bepaalt – voorzover hier van belang – dat onder een keuring wordt verstaan het schriftelijk of mondeling stellen van ‘vragen over de gezondheidstoestand van de keurling en het verrichten van medisch onderzoek in verband met het aangaan of wijzigen van:

- 4^e. een burgerrechtelijke arbeidsverhouding die bij of krachtens de Ziektewet of de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering als dienstbetrekking wordt aangemerkt. (...)'
- 6.3 Vaststaat dat de onderhavige functie een arbeidsverhouding betreft, zoals genoemd in artikel 1 van de WMK. Voorts is voldoende aannemelijk geworden dat verweerster op eigen initiatief aan klaagster tijdens de sollicitatieprocedure heeft gevraagd uitleg te geven over haar met ziekte samenhangende verzuim in het verleden. Verweerster heeft immers verklaard dat, hoewel de algemeen directeur in het algemeen niet naar ziekteverzuim in het verleden vraagt, hij bij kandidaten voor de vestiging te A. extra alert was op uitval wegens ziekteverzuim en daarom nadere vragen heeft gesteld aan klaagster.
- 6.4 In dit verband wijst de Commissie erop dat de term keuring in de zin van de WMK ruim wordt uitgelegd en, blijkens artikel 4, mede omvat het vragen naar of het anderszins inwinnen van inlichtingen over de gezondheidstoestand en over ziekteverzuim in het verleden.
- 6.5 Reeds op grond van vorenstaande overwegingen is de Commissie van oordeel dat de handelwijze van verweerder valt onder de reikwijdte van de WMK en daaraan kan worden getoetst.
- 6.6 Daarbij komt dat verweerster niet heeft weersproken dat, althans zich niet meer kan herinneren of zij, althans de algemeen directeur, tijdens het tweede sollicitatiegesprek heeft gevraagd naar de (huidige) gezondheidstoestand van klaagster. Dit komt voor het procesrisico van verweerster, te meer nu klaagster reeds een week ná het tweede sollicitatiegesprek schriftelijk haar beklag heeft gedaan, waarbij zij expliciet heeft gewezen op het in haar ogen strijdig zijn met de voorschriften van de WMK. In de schriftelijke reactie van verweerster van 11 februari 2006 hierop wordt de klacht, dat er tijdens het gesprek vragen over de gezondheid en ziekteverzuim zijn gesteld, niet weerlegd. Ook bleek ter zitting dat de algemeen directeur van verweerster de niet ter discussie staande onderdelen van het sollicitatiegesprek gedetailleerd kon weergeven.
- 6.7 Thans moet worden beoordeeld of verweerster heeft gehandeld in strijd met de WMK.
- 6.8 Het stellen van vragen tijdens de sollicitatieprocedure over de gezondheidstoestand en over het ziekteverzuim in het verleden vallen, zoals hierboven is overwogen, onder het begrip keuring in de zin van de WMK. Deze vragen mogen ingevolge artikel 1, onderdeel d, van de WMK, juncto artikel 1, onderdeel a, van het Besluit aanstellingskeuringen, alleen worden gesteld door de keurend arts in het kader van een aanstellingskeuring. Bij andere beoordelingen dan de medische keuring mogen ingevolge artikel 4, tweede lid, van de WMK geen vragen worden gesteld en evenmin inlichtingen worden ingewonnen over de gezondheidstoestand van de sollicitant en over diens ziekteverzuim in het verleden. Dat een potentiële werkgever tijdens de sollicitatieprocedure een oordeel wil vormen over de arbeidsmotivatie van een sollicitant is te billijken, maar de WMK staat eraan in de weg een dergelijk oordeel te relateren aan het ziekteverzuim van een sollicitant in het verleden, in het bijzonder door daar direct of indirect vragen over te stellen.

- 6.9 Uit het voorgaande volgt dat verweerder door het stellen van vragen aan klaagster tijdens de sollicitatieprocedure over haar gezondheidstoestand en over haar met ziekte samenhangende verzuim in het verleden, heeft gehandeld in strijd met de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 6.10 Aan het voorgaande doet niet af dat klaagster heeft meegewerkt door het gevraagde te beantwoorden, nu de WMK regels van dwingend recht bevat waarvan niet ten nadele van de keurling mag worden afgeweken.

7 Oordeel van de Commissie

Gelet op vorenstaande overwegingen is de Commissie van oordeel dat verweerder heeft gehandeld in strijd met artikel 1, onderdeel d, van de WMK, juncto artikel 1, onderdeel a, van het Besluit aanstellingskeuringen en artikel 4, tweede lid, van de Wet op de medische keuringen.

2006-06

4 juli 2006

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, prof. mr. A.C. Hendriks en prof. dr. J.H.B.M. Willems, bedrijfsarts, leden van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen in tegenwoordigheid van mr. A.D. van Zeben, secretaris.

1 De klacht

Op 17 februari 2006 heeft klager de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of verweerder heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door opdracht te geven aan de Arbo-dienst tot het verichten van een militaire aanstellingskeuring voor de functie van geestelijk verzorger. Voorts heeft klager de Commissie verzocht haar oordeel uit te spreken over het feit dat hij geen informatie heeft gekregen over doel en uitvoering van de keuring, en over zijn rechten.

2 De loop van de procedure

- 2.1 Op 28 februari 2006 heeft de Commissie verweerder in kennis gesteld van de klacht en vragen gesteld onder toevoeging van stukken betreffende een onderzoek van de Commissie in 2004 aangaande de aanstellingskeuring voor de functie van militair.
- 2.2 Verweerder heeft geantwoord bij brief van 21 maart 2006 met bijlagen.
- 2.3 Daarop heeft de Commissie besloten het verzoek in

behandeling te nemen. De keurend artsen zijn bij brief van 3 april 2006 op de hoogte gesteld van de klacht, de gewisselde correspondentie en de overgelegde stukken.

- 2.4 De keurend artsen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten schriftelijk toe te lichten, waarvan geen gebruik is gemaakt.
- 2.5 Tijdens de hoorzitting op 19 mei 2006, heeft de Commissie nadere informatie ingewonnen.
- 2.6 Over het handelen van de artsen betrokken bij de keuring, zijn aparte oordelen uitgebracht (oordeel 2006-07, oordeel 2006-08, oordeel 2006-09 en oordeel 2006-10).

3 De feiten

Uit de door partijen overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.

- 3.1 Klager is theoloog en solliciteert bij verweerder naar de functie van geestelijk verzorger. Bij indiensttreding volgt aanstelling in burgerlijke openbare dienst.
- 3.2 Op de functie van geestelijk verzorger zijn delen van de militaire rechtspositie van toepassing, het Inkomsten Besluit Militairen, de Uitkeringswet Gewezen Militairen, de Kaderwet militaire pensioenen en de hoofdstukken in het Algemeen Militair Ambtenarenreglement die betrekking hebben op schorsing, werken rusttijden, verlof, aanspraken en verplichtingen in verband met de gezondheidszorg en andere voorzieningen van materiële aard.

3.3 Bij de sollicitatieprocedure behoort een aanstellingskeuring. Voor de keuring geldt dat de functie-eisen voor de functie van geestelijk verzorger tenminste gelijk zijn aan die van de algemene functie-eisen voor de militair.

3.4 De algemene functie-eisen voor de militair zijn – voor zover voor de onderhavige kwestie van belang –:

- 1. De militair beschikt over voldoende fysieke, zintuiglijke en geestelijke vermogens en kan onder psychische druk presteren om algemeen te kunnen worden ingezet, onder alle omstandigheden, zonder dat dit tot een risico leidt voor de militair of de eenheid waartoe de militair behoort.

(2...8)

9. De militair heeft geen psychische of psychiatrische stoornissen of verslavingsziekten die zijn inzetbaarheid zouden kunnen beïnvloeden.

10. De militair is in staat tenminste zes maanden in teamverband onder operationele omstandigheden over de gehele wereld te worden ingezet, zonder dat dit waarschijnlijk leidt tot een verhoogde kans op (blijvend) psychische of somatische schade en/of disfunctioneren uitsluitend op grond van het feit dat de militair als zodanig is ingezet.

3.5 De aanstellingskeuring wordt in opdracht van verweerder en onder verantwoordelijkheid van de bedrijfsarts/uitslaggevend arts van de Arbo-dienst, verricht door de keurend arts.

3.6 De aanstellingskeuring wordt uitgevoerd aan de hand van het keuringsprotocol voor artsen belast met de uitvoering van militair geneeskundige aanstellingskeuringen.

3.7 De gegevens van de keuring worden doorgegeven aan de uitslaggevend arts, werkzaam bij de Arbo-dienst.

Na een gesprek van klager met laatstgenoemde wordt op het punt van de psychische belastbaarheid een nader onderzoek aangevraagd betreffende de psychische belastbaarheid van verzoeker.

- 3.8 Als uitgangspunt voor de beoordeling van de psychische belasting wordt, volgens beoordelingspunt 30 van bijlage C behorende bij genoemd keuringsprotocol voor artsen, aan de belastbaarheidkant het copinggedrag in één of meerdere aandachtspunten vastgelegd. Aan de kant van de belasting worden in de militaire situatie 17 factoren beoordeeld, die als bron van psychische belasting kunnen fungeren. Aspecten die samenhangen met de kwaliteit van interpersoonlijke relaties, evenals belastende factoren buiten de werksituatie, worden aan de kant van de belasting buiten beschouwing gelaten.

De 17 factoren zijn:

- werken onder tijdsdruk normaal mogelijk
- dwingend werktempo normaal mogelijk
- gedwongen niets doen normaal mogelijk
- conflicterende functie-eisen normaal mogelijk
- conflicthantering normaal mogelijk
- normaal in staat tot het verrichten van monotoon werk
- contact/omgang met anderen normaal mogelijk
- verantwoordelijkheid normaal mogelijk
- omgeving en lawaai normaal verdraagbaar
- incidenteel geen mogelijkheid tot contact met collega's en direct leiding
- emotionele belasting normaal mogelijk
- vertoont geen psychiatrische stoornissen
- is in staat om operationeel te worden ingezet
- geen verslaving aanwezig
- engtevrees niet aanwezig
- watervrees niet aanwezig
- hoogtevrees niet aanwezig

- 3.9 De (...) stuurt klager bij de uitnodiging voor het te verrichten onderzoek een toelichting. In die toelichting staat onder meer:

'(...) Op verzoek van de keuringsarts (...) nodigen wij u middels bijgaande brief uit om mee te werken aan een psychiatrisch onderzoek op onze afdeling (...) Deze toelichting is bedoeld om u te informeren over doel, gang van zaken en inhoud van het onderzoek. (...) Voor (...) wordt uw psychische belastbaarheid met het oog op een toekomstige functie als beroepsmilitair met een BBT-contract, of als deelnemer aan het oriëntatiejaar KL, nader onderzocht, in aanvulling op de eerdere bevindingen (...). Inhoudelijk bestaat het onderzoek uit een gesprek met een psychiatrisch geschoolde arts (...). Gespreksonderwerpen zijn onder andere uw huidige situatie, uw eventuele psychische en/of lichamelijke klachten, uw achtergrond en levensloop, hobby's, sociaal leven en zo meer. (...) Op basis van de onderzoeksresultaten wordt een schriftelijk verslag en advies voor de keuringsarts opgesteld; via de keuringsarts kunt u het verslag inzien of een kopie ervan verkrijgen (...).'

- 3.10 Het onderzoek vindt plaats op 6 september 2005. Het onderzoek wordt verricht door een arts en wordt besproken met de psychiater, Hoofd van de afdeling. De psychiater brengt vervolgens advies uit aan de uitslaggevend arts, werkzaam bij de Arbo-dienst.

- 3.11 Bij brief van 2 november 2005 schrijft de uitslaggevend arts van de Arbo-dienst aan klager dat hij niet geschikt is bevonden voor een aanstelling als geestelijk verzorger bij Defensie en dat de reden tot ongeschiktheid is een negatief advies inzake klagers dienstgeschiktheid van de psychiater.

3.12 Bij brief van 14 november 2005 stuurt de psychiater aan klager op diens verzoek het rapport.

4 Standpunten van klager

4.1 De aanstelling in de functie van geestelijk verzorger is een aanstelling in burgerlijke openbare dienst. Klager vraagt zich derhalve af of het juist is dat hij is gekeurd op basis van de algemene functie-eisen voor militair.

4.2 Klager heeft geen folder ontvangen betreffende informatie over doel en inhoud van de keuring. Hij wist daarom niet dat de beoordeling van de resultaten van de aanstellingskeuring voor de functie van geestelijk verzorger qua strengheid gelijk zou zijn aan die van militair. Dit bevreemdt hem, omdat het een aanstelling in burgerlijke openbare dienst betreft, temeer nu hij immers ook geen sporttest hoefde te doen. Desgevraagd verklaart klager dat hij niet wist dat er specifiek op uitzendbaarheid werd gekeurd en dat daarbij de functie-eis betreffende de psychische belastbaarheid zeer zwaar weegt.

4.3 Klager was er niet van op de hoogte dat hij tegen de negatieve uitslag op grond van het advies van de psychiater bezwaar kon maken bij de uitslaggevend arts dan wel bij laatstgenoemde een verzoek om herkeuring kon indienen.

4.4 De mogelijkheid om een klacht over de aanstellingskeuring in te dienen bij de CKA heeft klager gevonden op internet.

5 Standpunten van verweerder

5.1 De geestelijk verzorger wordt weliswaar aangesteld in burgerlijke openbare dienst, waarop ten dele de militaire rechtspositie van toepassing is, maar vanwege de functie-eis 'uitzendbaar zijn' wordt gekeurd volgens de algemene functie-eisen van militair.

5.2 Naar aanleiding van de onderhavige kwestie is verweerder er achter gekomen dat de positie van geestelijk verzorger wat betreft de aanstellingskeuring nog niet is geregeld in overeenstemming met de voorschriften van de WMK.

5.3 Naar de mening van verweerder mocht echter, hoewel de functie-eisen voor de functie van geestelijk verzorger nog niet zijn geformaliseerd, wel worden gekeurd volgens de algemene functie-eisen van militair vanwege de functie-eis 'uitzendbaarheid'. Eén van de harde eisen die aan geestelijk verzorgers wordt gesteld betreft het deelnemen aan vredes- en humanitaire operaties en het derhalve frequent worden uitgezonden. Vanwege de inzet bij vredes- en humanitaire operaties heeft verweerder ervoor gekozen de aanstellingskeuring te scharen onder de algemene functie-eisen voor de militair. Bij andere burgerlijke functies, waarbij soms wordt uitgezonden, is dit anders. Dan wordt op het moment van de voorgenomen uitzending gekeurd.

5.4 Regel bij verweerder is dat iedereen die solliciteert naar een militaire functie een folder krijgt met uitgebreide informatie, ook over het doel en de inhoud van de aanstellingskeuring. In de folder staat tevens informatie over wat te doen indien men het niet eens is met de uitslag van de keuring. Ook de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA staat in de folder. Het is mogelijk dat klager geen folder

- heeft ontvangen, omdat hij solliciteerde naar een aanstelling in burgerlijke openbare dienst.
- 5.5 Desgevraagd verklaren de vertegenwoordigers van verweerder dat in de informatiefolder voor sollicitanten naar alle waarschijnlijkheid niet specifiek staat vermeld dat bij de aanstellingskeuring het onderdeel psychische belastbaarheid zwaar meetelt in het kader van uitzendbaarheid.
- 5.6 Ten aanzien van de gebruikte onderzoeksmethode, alsmede de relatie tussen de bijzondere eisen van medische geschiktheid en het verzoek nader onderzoek te doen verrichten geldt dat de keurend arts doorgaans niet uitgebreid geschoold is in de psychiatrie. Wanneer de keurend arts op basis van zijn waarneming veronderstelt of vermoedt dat relevante beperkingen bestaan met betrekking tot de psychische belastbaarheid, en met name bij vermoede psychopathologie, wordt psychiatrische expertise aangevraagd. Het schriftelijk verslag en het advies worden onder verantwoordelijkheid van een psychiater opgesteld. De afdeling FSP van verweerder beschikt daartoe over de nodige specifieke deskundigheid. De uitslaggevend arts gebruikt het onderzoek en het advies als onderbouwing van zijn geschiktheidsbeoordeling.
- 5.7 Desgevraagd verklaren de vertegenwoordigers van verweerder dat zij geen zicht hebben op de gang van zaken rond de brieven met de uitslag van de keuring en dat zij daarom geen informatie kunnen geven over de informatieverstrekking aan de keurling wat betreft het blokkeringsrecht.
- 6 Verklaring van de artsen betrokken bij de keuring**
- KEUREND ARTS
- 6.1 Desgevraagd verklaart de keurend arts dat zij er bij de aanstellingskeuring in het algemeen vanuit gaat dat de informatie aan de keurling wat betreft de keuringseisen, over doel en inhoud van de keuring, alsmede de rechten van de keurling door verweerder goed is geregeld. Daarom doet zij daarnaar geen navraag bij de keurling alvorens te starten met het onderzoek.
- 6.2 Volgens de keuringseisen voor militair is het aspect van de uitzendbaarheid één van de belangrijkste eisen. De keurend arts verklaart dat zij er niet van op de hoogte was dat een geestelijk verzorger een burgerlijke functie bekleedt en geen militaire. De keurend arts erkent dat zij zich vanuit haar eigen verantwoordelijkheid daarover beter had moeten overtuigen.
- UITSLAGGEVEND ARTS (ARBO-DIENST)
- 6.3 Wat betreft de verantwoordelijkheid voor de keuring verklaart de uitslaggevend arts desgevraagd dat het DC MK door de Arbo-dienst wordt ingehuurd voor het doen van aanstellingskeuringen. De keurend artsen vallen derhalve onder de verantwoordelijkheid van de bedrijfsarts (uitslaggevend arts) van de Arbo-dienst. De gegevens van de keuring worden gestuurd naar de uitslaggevend arts. De uitslaggevend arts bekijkt de gegevens en heeft vervolgens een gesprek met de keurling.
- 6.4 Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts dat hij bij het bekijken van de gegevens van de keurend arts en tijdens het gesprek rekening houdt met het feit dat het gaat om de functie van geestelijk verzorger. Psychische belastbaarheid is echter een belangrijk

- element bij uitzending. Omdat de functie-eis van het uitzendbaar zijn ook geldt voor de functie van geestelijk verzorger, stelt de uitslaggevend arts dat daarop mag worden gekeurd conform de regelgeving en de eisen die gelden voor militairen.
- 6.5 Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts dat hij klager niet voorafgaande aan de keuring heeft geïnformeerd over de bijzondere functie-eis van uitzendbaarheid en, in dat verband, over het feit dat bepaalde eisen, zoals de psychische belastbaarheid, zwaarder wegen. Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts voorts dat hij heel veel keurlingen per dag ziet en dus geen tijd heeft om navraag te doen over de informatieverstrekking. Hij gaat ervan uit dat dit door verweerder in voldoende mate is gedaan.
- 6.6 Wat betreft de zwaarte van het keuringsinstrument - het onderzoek door een psychiater - verklaart de uitslaggevend arts desgevraagd dat dit instrument, gelet op het gewicht van de beoordeling ten aanzien van de psychische geschiktheid voor uitzending, adequaat is. De uitslaggevend arts verklaart op de hoogte te zijn van de Leidraad Aanstellingskeuringen, maar tekent daarbij aan dat voor de militaire keuringen met name de richtlijnen van de Directie Medische Gezondheid van verweerder worden gevolgd.
- 6.7 De besluitvorming op grond van de inhoud van het rapport met advies van de psychiater doet de uitslaggevend arts vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. Uit het rapport kan de uitslaggevend arts zelf opmaken of er sprake is van een negatieve gevolgtrekking in relatie tot één van de 17 factoren. Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts dat de grond voor afwijzing, dat wil zeggen één of meerdere van die 17 factoren, niet met zoveel woorden in de afwijzingsbrief aan de keurling wordt genoemd.
- 6.8 Ten aanzien van het blokkeringsrecht verklaart de uitslaggevend arts desgevraagd dat hij daarover geen mededeling doet aan keurlingen. In het algemeen is het zo dat keurlingen die het niet eens zijn met de uitslag hem bellen om te vragen of ze in bezwaar kunnen gaan. Wanneer hij geen reactie krijgt na het verzenden van de uitslag aan de keurling werkt hij het dossier af en stuurt het dossier naar de administratie. Van daaruit wordt een brief met de uitslag 'geschikt, ongeschikt of geschikt met beperking' naar verweerder gestuurd. Nu klager niets van zich heeft laten horen, heeft hij gemeend dat klager zich kon vinden in de uitslag en derhalve het doorgeven daarvan aan verweerder.
- PSYCHIATRISCH ARTS
- 6.9 Desgevraagd verklaart de arts dat hij het voor de keuring betreffende uitzendbaarheid niet van belang acht of de geestelijk verzorger in burgerlijke openbare dienst wordt aangesteld dan wel als militair wordt aangemerkt. Het gaat volgens hem bij de keuring betreffende de psychische belastbaarheid in het kader van de uitzendbaarheid om de bescherming van de keurling zelf en van derden. Om die reden heeft de arts naar zijn overtuiging de keuring in de geest van de WMK uitgevoerd.
- PSYCHIATER
- 6.10 Desgevraagd verklaart de psychiater dat de psychiatrisch arts met hem de keuring bespreekt. Als er zich tijdens de bespreking geen specifieke vragen voordoen is het voor hem, de psychiater, niet nodig zelf de keurling te zien. Voorts verklaart de psychiater dat hij er niet op bedacht was dat de geestelijk verzorger niet wordt aangesteld als militair. Volgens de psychiater staat de aanstelling in burgerlijke open-

bare dienst op gespannen voet met wat volgens hem gewenst is. De geestelijk verzorger verkeert immers onder dezelfde omstandigheden als de militair. Het is volgens hem dan ook noodzakelijk om een keuring te verrichten als ware de geestelijk verzorger militair. Dit om te voorkomen dat iemand een functie gaat uitoefenen die hij niet aankan, hetgeen problemen voor betrokkene en voor anderen kan opleveren.

- 6.11 Volgens de psychiater is de informatieverstrekking aan de keurling ten behoeve van het psychiatrisch onderzoek voldoende. Ook heeft hij klager na afloop van het gesprek inzake zijn klacht gewezen op de mogelijkheid in beroep te gaan tegen de afwijzing van de uitslaggevend arts.
- 6.12 De psychiater geeft aan dat het beter is om in het vervolg in het advies exact aan te geven op welke factoren betreffende de beoordeling van de psychische belastbaarheid de aangegeven psychische beperkingen zijn gegrond. Dit is nu achterwege gebleven, terwijl wel 17 specifieke belastbaarheids-eisen zijn gesteld onder de algemene functie-eis ('de psychische belastbaarheid is niet beperkt'). De keurling kan dan ook niet weten op welke specifieke functie-eis hij is afgewezen.

7 Overwegingen van de Commissie

- 7.1 Voorop staat dat, gelet op de tekst en de doelstellingen van de WMK en overige regelgeving, waaronder het Protocol Aanstellingskeuringen van juni 1995, in werking sinds 1 januari 1996⁷, moet worden uitgegaan van een strikte scheiding van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de keuringvrager en de keurend artsen. De Commissie geeft daarom afzonderlijk een oordeel over het hande-

len van verweerder (oordeel 2006-06) en de artsen (oordelen 2006-07, 2006-08, 2006-09 en 2006-10).

- 7.2 De Commissie geeft geen inhoudelijk oordeel over het al dan niet geschikt zijn van individuen voor functies, nu een dergelijk oordeel toekomt aan keurend artsen. Het is de taak van de Commissie een oordeel te geven over de vraag of de uitvoering van de aanstellingskeuringen voldoet aan de voorschriften van de WMK en overige relevante wetgeving.
- 7.3 De Commissie overweegt vervolgens als volgt.
- 7.4 Vaststaat dat klager heeft gesolliciteerd naar de functie van geestelijk verzorger bij verweerder, dat de functie gepaard gaat met een aanstelling in burgerlijke openbare dienst en dat verweerder voor de functie een aanstellingskeuring verplicht heeft gesteld op grond van de algemene functie-eisen voor militair.
- 7.5 Artikel 4, eerste lid, van de WMK, bepaalt in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen, dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.

⁷ Het Protocol Aanstellingskeuringen kan blijkens de nota van toelichting bij het Besluit tot regeling van de aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 597, en bij het Besluit tot regeling van de klachtenbehandeling aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001,598, worden beschouwd als een nadere invulling van de WMK en het Besluit Aanstellingskeuringen.

- 7.6 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:
- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
 - de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd.
- De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen.
- 7.7 Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.
- In dit verband is door verweerder voldoende aannemelijk gemaakt dat, hoewel de geestelijk verzorger wordt aangesteld in burgerlijke openbare dienst, vanwege de bijzondere eis van het uitzendbaar zijn voor die functie dezelfde algemene eisen van medische geschiktheid gelden als die voor de functie van militair.
- 7.8 Gelet echter op de van de militair afwijkende aanstelling van de geestelijk verzorger moet thans worden beoordeeld of bij de uitvoering van de aanstellingskeuring voor de onderhavige functie aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- ter preventie van gezondheids- en veiligheidsrisico's zijn bijzondere functie-eisen geformuleerd waarop de selectie zich kan richten;
 - per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden zijn valide;
 - er worden geen vragen gesteld en geen medische onderzoeken verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.
- 7.9 Uit de verklaringen ter zitting is gebleken dat voor de onderhavige functie de aanstellingskeuring nog niet is vastgesteld overeenkomstig de hierna te noemen voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 7.10 Volgens artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, alsmede artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving moet, alvorens de aanstellingskeuring mag worden uitgevoerd, aan de volgende procedurevoorschriften zijn voldaan:
- door de werkgever is schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor een bepaalde functie (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
 - na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts heeft de werkgever vervolgens schriftelijk vastgelegd: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever heeft de instemming gevraagd van de ondernemingsraad (OR) over het voorgenomen keuringsbeleid (artikel 27, eerste lid, Wet op de ondernemingsraden);
 - in de voorlichtende tekst betreffende de werving voor de functie staat vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);

- de werkgever informeert de keurling vooraf over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen).
- 7.11 Ten aanzien van de bijzondere eisen van medische geschiktheid geldt dat verweerder een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft voor de schriftelijke vastlegging van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid, voor de vastlegging daarvan in keuringsrichtlijnen door de Arbo-dienst en voor de procedure van de aanstellingskeuring.
- 7.12 Nu, zoals hierboven is overwogen, voor de onderhavige functie door verweerder (nog) niet is voldaan aan bovengenoemde voorwaarden voor het mogen verrichten van een aanstellingskeuring – de onderhavige functie betreft een functie als burger en niet als militair – , had het voor militairen opgestelde keuringsregime niet zonder meer mogen worden toegepast. Aldus heeft verweerder gehandeld in strijd met de voorschriften van de WMK door opdracht te geven tot het verrichten van de onderhavige aanstellingskeuring en is de aanstellingskeuring door de keurend artsen derhalve uitgevoerd in strijd met de WMK.
- 7.13 De Commissie gaat er, gelet op de verklaringen van verweerder, vanuit dat verweerder thans zal overgaan tot het regelen van de aanstellingskeuring voor de functie van geestelijk verzorger overeenkomstig de voorschriften van de WMK.
- 7.14 Wat betreft de zwaarte van het onderhavige keuringsinstrument – het onderzoek door de psychiater – is ter zitting door de uitslaggevend arts verklaard dat dit instrument, gelet op het gewicht van de beoordeling ten aanzien van de psychische belastbaarheid, naar zijn oordeel adequaat is. De uitslaggevend arts verklaarde in dit verband voorts dat voor militaire keuringen de richtlijnen van de Directie Medische Gezondheid van het bevoegd gezag prevaleren boven de Leidraad Aanstellingskeuringen. Niet duidelijk is echter geworden waar deze twee richtlijnen van elkaar verschillen. De Commissie is van mening dat de Leidraad Aanstellingskeuringen richtinggevend moet zijn. Wanneer er voor de functie van militair in specifieke situaties behoefte bestaat aan een eigen bijzondere regeling, moet die passen binnen de Leidraad Aanstellingskeuringen. Het is de Commissie niet gebleken dat dit hier het geval is.
- 7.15 Voorts overweegt de Commissie dat het haar niet duidelijk is geworden welke relatie er is tussen de bijzondere functie-eisen en de wijze waarop de psychische belastbaarheid is geformuleerd en onderzocht. Derhalve heeft de Commissie niet kunnen vaststellen of hetgeen bij deze keuring werd beoogd een onevenredige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer met zich brengt.⁸
- 7.16 Ten aanzien van de informatieverstrekking overweegt de Commissie dat voldoende aannemelijk is geworden dat klager zowel van de kant van verweerder als van de kant van de keurend artsen geen dan wel onvoldoende informatie heeft gekregen over het doel en de inhoud van de te ondergane keuring, met name wat betreft het gewicht dat verweerder hecht aan de psychische belastbaarheid in relatie tot het uitzendbaar zijn. Verweerder heeft immers verklaard dat

⁸ Zie Toelichting bij artikel 3 WMK

het mogelijk is dat klager niet de algemene folder heeft ontvangen, omdat hij niet heeft gesolliciteerd naar de functie van militair. Ook overigens is niet duidelijk geworden of de bijzondere eis van het uitzendbaar zijn met zoveel woorden staat vermeld in de folder.

7.17 De stelling van klager dat hij ook ten aanzien van zijn rechten door verweerder onvoldoende was geïnformeerd wordt mede gestaafd door het feit dat klager zich naar aanleiding van de negatieve uitslag van de keuring heeft gewend tot de door de keurend arts ingeroepen deskundige en niet tot de in de folder vermelde instanties van verweerder dan wel tot de uitslaggevend arts. In dit verband wordt opgemerkt dat ook de uitslaggevend arts in zijn brief aan klager, inhoudende de afwijzing, niet wijst op de mogelijkheid daartegen bedenkingen te maken en hem te verzoeken de uitslag vooralsnog niet door te sturen naar verweerder. Klager is eerst in het gesprek met de psychiater ervan op de hoogte gesteld dat hij tegen de negatieve uitslag in beroep kon gaan.

7.18 Het is de Commissie bekend dat er een klacht is ingediend bij de psychiater. De Commissie acht het niet tot haar competentie om over de afwikkeling van deze klacht een uitspraak te doen.

8 Oordeel van de Commissie

Verweerder heeft gehandeld in strijd met artikel 4, eerste lid, en artikel 8 van de WMK, en artikel 3, eerste en tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen.

2006-07

4 juli 2006

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, prof. mr. A.C. Hendriks en prof. dr. J.H.B.M. Willems, bedrijfsarts, leden van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen in tegenwoordigheid van mr. A.D. van Zeben, secretaris.

1 De klacht

Op 17 februari 2006 heeft klager de Commissie verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of verweester heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door bij hem/klager in opdracht van het bevoegd gezag een militaire aanstellingskeuring te verrichten voor de functie van geestelijk verzorger. Voorts heeft klager de Commissie verzocht haar oordeel uit te spreken over het feit dat hij geen informatie heeft gekregen over doel en uitvoering van de keuring, en over zijn rechten.

2 De loop van de procedure

- 2.1 Op 28 februari 2006 heeft de Commissie het bevoegd gezag in kennis gesteld van de klacht en vragen gesteld onder toevoeging van stukken betreffende een onderzoek van de Commissie in 2004 aangaande de aanstellingskeuring voor de functie van militair.
- 2.2 Het bevoegd gezag heeft geantwoord bij brief van 21 maart 2006 met bijlagen.
- 2.3 Daarop heeft de Commissie besloten het verzoek in behandeling te nemen. Verweester en de overige

- keurend artsen zijn bij brief van 3 april 2006 op de hoogte gesteld van de klacht, de gewisselde correspondentie en de overgelegde stukken.
- 2.4 Verweerster en de overige keurend artsen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten schriftelijk toe te lichten, waarvan geen gebruik is gemaakt.
- 2.5 Tijdens de hoorzitting op 19 mei 2006, heeft de Commissie nadere informatie ingewonnen.
- 2.6 Over het handelen van het bevoegd gezag en de overige artsen die bij de keuring betrokken waren zijn aparte oordelen uitgebracht (oordeel 2006-06, oordeel 2006-08, oordeel 2006-09 en oordeel 2006-10).

3 De feiten

Uit de door partijen overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.

- 3.1 Klager is theoloog en solliciteert bij het bevoegd gezag naar de functie van geestelijk verzorger. Bij indiensttreding volgt aanstelling in burgerlijke openbare dienst.
- 3.2 Op de functie van geestelijk verzorger zijn delen van de militaire rechtspositie van toepassing, het Inkomsten Besluit Militairen, de Uitkeringswet Gewezen Militairen, de Kaderwet militaire pensioenen en de hoofdstukken in het Algemeen Militair Ambtenarenreglement die betrekking hebben op schorsing, werken rusttijden, verlof, aanspraken en verplichtingen in verband met de gezondheidszorg en andere voorzieningen van materiële aard.

3.3 Bij de sollicitatieprocedure behoort een aanstellingskeuring. Voor de keuring geldt dat de functie-eisen voor de functie van geestelijk verzorger tenminste gelijk zijn aan die van de algemene functie-eisen voor de militair.

3.4 De algemene functie-eisen voor de militair zijn – voor zover voor de onderhavige kwestie van belang –:

1. De militair beschikt over voldoende fysieke, zintuiglijke en geestelijke vermogens en kan onder psychische druk presteren om algemeen te kunnen worden ingezet, onder alle omstandigheden, zonder dat dit tot een risico leidt voor de militair of de eenheid waartoe de militair behoort.

(2...8)

9. De militair heeft geen psychische of psychiatrische stoornissen of verslavingsziekten die zijn inzetbaarheid zouden kunnen beïnvloeden.
10. De militair is in staat tenminste zes maanden in teamverband onder operationele omstandigheden over de gehele wereld te worden ingezet, zonder dat dit waarschijnlijk leidt tot een verhoogde kans op (blijvend) psychische of somatische schade en/of disfunctioneren uitsluitend op grond van het feit dat de militair als zodanig is ingezet.

3.5 De aanstellingskeuring wordt in opdracht van het bevoegd gezag verricht door verweerster, werkzaam bij het toenmalige Instituut Keuring en Selectie Defensie (IKS), thans geheten Diensten Centrum Medische Keuringen (DC MK).

3.6 De aanstellingskeuring wordt uitgevoerd aan de hand van het keuringsprotocol voor artsen belast met de uitvoering van militair geneeskundige aanstellingskeuringen.

- 3.7 De gegevens van de keuring worden doorgegeven aan de uitslaggevend arts, werkzaam bij de Arbo-dienst. Na een gesprek van klager met laatstgenoemde wordt op het punt van de psychische belastbaarheid een nader onderzoek aangevraagd bij de Afdeling Forensische en Sociale Psychiatrie (FSP) betreffende de psychische belastbaarheid van klager.
- 3.8 Als uitgangspunt voor de beoordeling van de psychische belasting wordt, volgens beoordelingspunt 30 van bijlage C behorende bij genoemd keuringsprotocol voor artsen, aan de belastbaarheidkant het copinggedrag in één of meerdere aandachtspunten vastgelegd. Aan de kant van de belasting worden in de militaire situatie 17 factoren beoordeeld, die als bron van psychische belasting kunnen fungeren. Aspecten die samenhangen met de kwaliteit van interpersoonlijke relaties, evenals belastende factoren buiten de werksituatie, worden aan de kant van de belasting buiten beschouwing gelaten. De 17 factoren zijn:
- werken onder tijdsdruk normaal mogelijk
 - dwingend werktempo normaal mogelijk
 - gedwongen niets doen normaal mogelijk
 - conflicterende functie-eisen normaal mogelijk
 - conflicthantering normaal mogelijk
 - normaal in staat tot het verrichten van monotoon werk
 - contact/omgang met anderen normaal mogelijk
 - verantwoordelijkheid normaal mogelijk
 - omgeving en lawaai normaal verdraagbaar
 - incidenteel geen mogelijkheid tot contact met collega's en direct leiding
 - emotionele belasting normaal mogelijk
 - vertoont geen psychiatrische stoornissen
 - is in staat om operationeel te worden ingezet
 - geen verslaving aanwezig
- engtevrees niet aanwezig
 - watervrees niet aanwezig
 - hoogtevrees niet aanwezig
- 3.9 De Afdeling FSP stuurt klager bij de uitnodiging voor het te verrichten onderzoek een toelichting. In die toelichting staat onder meer:
- '(...) Op verzoek van de keuringsarts van het IKS nodigen wij u middels bijgaande brief uit om mee te werken aan een psychiatrisch onderzoek op onze afdeling (...). Deze toelichting is bedoeld om u te informeren over doel, gang van zaken en inhoud van het onderzoek. (...)Voor het IKS wordt uw psychische belastbaarheid met het oog op een toekomstige functie als beroepsmilitair met een BBT-contract, of als deelnemer aan het oriëntatiejaar KL, nader onderzocht, in aanvulling op de eerdere bevindingen van het IKS. Inhoudelijk bestaat het onderzoek uit een gesprek met een psychiatrisch geschoolde arts (...). Gespreksonderwerpen zijn onder andere uw huidige situatie, uw eventuele psychische en/of lichamelijke klachten, uw achtergrond en levensloop, hobby's, sociaal leven en zo meer. ...) Op basis van de onderzoeksresultaten wordt een schriftelijk verslag en advies voor de keuringsarts opgesteld; via de keuringsarts kunt u het verslag inzien of een kopie ervan verkrijgen (...).'
- 3.10 Het onderzoek bij de Afdeling FSP vindt plaats op 6 september 2005. Het onderzoek wordt verricht door een arts, werkzaam bij de afdeling FSP, en wordt besproken met de psychiater, Hoofd van de afdeling FSP. De psychiater brengt vervolgens advies uit aan de uitslaggevend arts, werkzaam bij de Arbo-dienst.

3.11 Bij brief van 2 november 2005 schrijft de uitslaggevend arts van de Arbo-dienst aan klager dat klager niet geschikt is bevonden voor een aanstelling als geestelijk verzorger bij Defensie en dat de reden tot ongeschiktheid is een negatief advies inzake klagers dienstgeschiktheid van de psychiater van de Afdeling FSP.

3.12 Bij brief van 14 november 2005 stuurt het hoofd van de Afdeling FSP aan klager op zijn verzoek het rapport.

KLACHT BIJ FSP

3.13 Klager richt zich vervolgens bij brief van 22 november 2005 tot het Hoofd van de Afdeling FSP, in welke brief klager zijn kritiek uit op de wijze waarop het onderzoek is verricht. Klager beëindigt zijn brief met de mededeling dat hij het resultaat van de keuring wil proberen aan te vechten door middel van een second opinion en/of een formele klacht, maar dat hij daarvan afziet indien het Hoofd bereid is naar mogelijkheden te zoeken voor een bevredigende oplossing.

3.14 Het Hoofd van de Afdeling FSP nodigt klager daarop uit voor een gesprek op 19 december 2005. Klager heeft van deze uitnodiging gebruik gemaakt. Op 23 december 2005 deelt het Hoofd van de Afdeling FSP zijn bevindingen telefonisch mee aan klager en bevestigt dit gesprek bij brief van 23 december 2005. Voorts schrijft het Hoofd van de Afdeling FSP – voor zover van belang –:

‘(...) Voor eventuele ergernis over het feit dat de arts tijdens het onderzoek de kamer heeft verlaten voor kennelijk dringende zaken bied ik u onze verontschuldiging aan. De integriteit van de arts en zijn toewijding en gemeente interesse in de te onderzoeken cliënten staan voor mij niet

ter discussie. Dat de manier van onderzoeken en gespreksvoering door sommige cliënten anders worden beoordeeld dan door de onderzoeker gewenst en bedoeld is een onlosmakelijk neven-effect van het werken met mensen. Naar aanleiding van het gesprek dat wij op 19 december 2005 hadden zie ik geen reden om de conclusie van de arts te veranderen. Door het genoemde gesprek en mijn indrukken ondersteund door het testpsychologisch onderzoek zie ik alleen maar meer argumenten om te adviseren u niet aan te nemen bij het Ministerie van Defensie. (...) Ik begrijp dat u teleurgesteld zult zijn naar aanleiding hiervan en u kunt, als u dat wilt, tegen de afwijzing door het IKS in beroep gaan. (...)’

3.15 Bij brief van 17 februari 2006 deelt klager aan het hoofd van de Afdeling FSP onder meer mee dat hij een klacht zal indienen bij de CKA.

4 Standpunten van klager

4.1 De aanstelling in de functie van geestelijk verzorger is een aanstelling in burgerlijke openbare dienst. Klager vraagt zich derhalve af of het juist is dat hij is gekeurd op basis van de algemene functie-eisen voor militair.

4.2 Klager heeft geen folder ontvangen betreffende informatie over doel en inhoud van de keuring. Hij wist daarom niet dat de beoordeling van de resultaten van de aanstellingskeuring voor de functie van geestelijk verzorger qua strengheid gelijk zou zijn aan die van militair. Dit bevreemdt hem, omdat het een aanstelling in burgerlijke openbare dienst betreft, temeer nu hij immers ook geen sporttest hoefde te doen. Desgevraagd verklaart klager dat hij

niet wist dat er specifiek op uitzendbaarheid werd gekeurd en dat daarbij de functie-eis betreffende de psychische belastbaarheid zeer zwaar weegt.

- 4.3 Klager is door verweerster alleen lichamelijk onderzocht. Het gesprek bij de uitslaggevend arts was zeer kort. Klager vraagt zich af hoe in zo'n korte tijd tot de conclusie kon worden gekomen dat nader psychiatisch onderzoek noodzakelijk was.
- 4.4 Voorafgaand aan het psychiatrisch onderzoek is geen, althans onvoldoende informatie verstrekt over het kader, waarbinnen het gesprek zou plaatsvinden.
- 4.5 Klager was er niet van op de hoogte dat hij tegen de negatieve uitslag op grond van het advies van de afdeling FSP bezwaar kon maken bij de uitslaggevend arts dan wel bij laatstgenoemde een verzoek om herkeuring kon indienen. Mede om die reden heeft klager een brief geschreven aan het hoofd van de afdeling FSP.
- 4.6 De mogelijkheid om een klacht over de aanstellingskeuring in te dienen bij de CKA heeft klager gevonden op internet.

5 Standpunten van verweerster

- 5.1 Desgevraagd verklaart verweerster dat zij er bij de aanstellingskeuring in het algemeen vanuit gaat dat de informatie aan de keurling wat betreft de keuringseisen, over doel en inhoud van de keuring, alsmede over de rechten van de keurling door het bevoegd gezag goed is geregeld. Daarom doet zij daarnaar geen navraag bij de keurling alvorens te starten met het onderzoek.

- 5.2 Volgens de keuringseisen voor militair is het aspect van de uitzendbaarheid één van de belangrijkste eisen. Verweerster verklaart dat zij er niet van op de hoogte was dat een geestelijk verzorger een burgerlijke functie bekleedt en geen militaire. Verweerster erkent dat zij zich vanuit haar eigen verantwoordelijkheid daarover beter had moeten overtuigen.

6 Verklaring van het bevoegd gezag

- 6.1 De geestelijk verzorger wordt weliswaar aangesteld in burgerlijke openbare dienst, waarop ten dele de militaire rechtspositie van toepassing is, maar vanwege de functie-eis 'uitzendbaar zijn' wordt gekeurd volgens de algemene functie-eisen van militair.
- 6.2 Naar aanleiding van de onderhavige kwestie is het bevoegd gezag er achter gekomen dat de positie van geestelijk verzorger wat betreft de aanstellingskeuring nog niet is geregeld in overeenstemming met de voorschriften van de WMK.
- 6.3 Naar de mening van het bevoegd gezag mocht echter, hoewel de functie-eisen voor de functie van geestelijk verzorger nog niet zijn geformaliseerd, wel worden gekeurd volgens de algemene functie-eisen van militair vanwege de functie-eis 'uitzendbaarheid'. Eén van de harde eisen die aan geestelijk verzorgers wordt gesteld betreft het deelnemen aan vredes- en humanitaire operaties en het derhalve frequent worden uitgezonden. Vanwege de inzet bij vredes- en humanitaire operaties heeft het bevoegd gezag ervoor gekozen de aanstellingskeuring te scharen onder de algemene functie-eisen voor de militair. Bij andere burgerlijke functies, waarbij soms wordt uitgezonden, is dit anders. Dan wordt op het moment van de voorgenomen uitzending gekeurd.

- 6.4 Regel bij het bevoegd gezag is dat iedereen die solliciteert naar een militaire functie een folder krijgt met uitgebreide informatie, ook over het doel en de inhoud van de aanstellingskeuring. In de folder staat tevens informatie over wat te doen indien men het niet eens is met de uitslag van de keuring. Ook de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA staat in de folder. Het is mogelijk dat klager geen folder heeft ontvangen, omdat hij solliciteerde naar een aanstelling in burgerlijke openbare dienst.
- 6.5 Desgevraagd verklaren de vertegenwoordigers van het bevoegd gezag dat in de informatiefolder voor sollicitanten naar alle waarschijnlijkheid niet specifiek staat vermeld dat bij de aanstellingskeuring het onderdeel psychische belastbaarheid zwaar meetelt in het kader van uitzendbaarheid.
- 6.6 Ten aanzien van de gebruikte onderzoeksmethode, alsmede de relatie tussen de bijzondere eisen van medische geschiktheid en het verzoek nader onderzoek te doen verrichten door het FSP geldt dat de keurend arts doorgaans niet uitgebreid geschoold is in de psychiatrie. Wanneer de keurend arts op basis van zijn waarneming veronderstelt of vermoedt dat relevante beperkingen bestaan met betrekking tot de psychische belastbaarheid, en met name bij vermoede psychopathologie, wordt psychiatrische expertise aangevraagd. Het schriftelijk verslag en het advies worden onder verantwoordelijkheid van een psychiater opgesteld. De afdeling FSP van het bevoegd gezag beschikt daartoe over de nodige specifieke deskundigheid. De uitslaggevend arts gebruikt het onderzoek en het advies als onderbouwing van zijn geschiktheidsbeoordeling.
- 6.7 Desgevraagd verklaren de vertegenwoordigers van het bevoegd gezag dat zij geen zicht hebben op de

gang van zaken rond de brieven met de uitslag van de keuring en dat zij daarom geen informatie kunnen geven over de informatieverstrekking aan de keurling wat betreft het blokkeringrecht.

7 Verklaring van de overige artsen betrokken bij de keuring

- 7.1 **UITSLAGGEVEND ARTS (ARBO-DIENST)**
Wat betreft de verantwoordelijkheid voor de keuring verklaart de uitslaggevend arts desgevraagd dat het DC MK (voorheen IKS) door de Arbo-dienst wordt ingehuurd voor het doen van aanstellingskeuringen. De keurend artsen vallen derhalve onder de verantwoordelijkheid van de bedrijfsarts (uitslaggevend arts) van de Arbo-dienst. De gegevens van de keuring worden gestuurd naar de uitslaggevend arts. De uitslaggevend arts bekijkt de gegevens en heeft vervolgens een gesprek met de keurling.
- 7.2 Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts dat hij bij het bekijken van de gegevens van de keurend arts en tijdens het gesprek rekening houdt met het feit dat het gaat om de functie van geestelijk verzorger. Psychische belastbaarheid is echter een belangrijk element bij uitzending. Omdat de functie-eis van het uitzendbaar zijn ook geldt voor de functie van geestelijk verzorger, stelt de uitslaggevend arts dat daarop mag worden gekeurd conform de regelgeving en de eisen die gelden voor militairen.
- 7.3 Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts dat hij klager niet voorafgaande aan de keuring heeft geïnformeerd over de bijzondere functie-eis van uitzendbaarheid en, in dat verband, over het feit dat bepaalde eisen, zoals de psychische belastbaarheid, zwaarder wegen.

Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts voorts dat hij heel veel keurlingen per dag ziet en dus geen tijd heeft om navraag te doen over de informatie-verstrekking. Hij gaat ervan uit dat dit door het bevoegd gezag in voldoende mate is gedaan.

- 7.4 Wat betreft de zwaarte van het keuringsinstrument – het onderzoek door een psychiater – verklaart de uitslaggevend arts desgevraagd dat dit instrument, gelet op het gewicht van de beoordeling ten aanzien van de psychische geschiktheid voor uitzending, adequaat is. De uitslaggevend arts verklaart op de hoogte te zijn van de Leidraad Aanstellingskeuringen, maar tekent daarbij aan dat voor de militaire keuringen met name de richtlijnen van de Directie Medische Gezondheid van het bevoegd gezag worden gevolgd.
- 7.5 De besluitvorming op grond van de inhoud van het rapport met advies van de psychiater doet de uitslaggevend arts vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. Uit het rapport kan de uitslaggevend arts zelf opmaken of er sprake is van een negatieve gevolgtrekking in relatie tot één van de 17 factoren. Desgevraagd verklaart de uitslaggevend arts dat de grond voor afwijzing, dat wil zeggen één of meerdere van die 17 factoren, niet met zoveel woorden in de afwijzingsbrief aan de keurling wordt genoemd.
- 7.6 Ten aanzien van het blokkeringsrecht verklaart de uitslaggevend arts desgevraagd dat hij daarover geen mededeling doet aan keurlingen. In het algemeen is het zo dat keurlingen die het niet eens zijn met de uitslag hem bellen om te vragen of ze in bezwaar kunnen gaan. Wanneer hij geen reactie krijgt na het verzenden van de uitslag aan de keurling werkt hij het dossier af en stuurt het dossier naar de administratie. Van daaruit wordt een brief met de uitslag 'geschikt, ongeschikt of geschikt met

beperking' naar verweerder gestuurd.

Nu klager niets van zich heeft laten horen, heeft hij gemeend dat klager zich kon vinden in de uitslag en derhalve het doorgeven daarvan aan het bevoegd gezag.

7.7 PSYCHIATRISCH ARTS FSP

Desgevraagd verklaart de arts dat hij het voor de keuring betreffende uitzendbaarheid niet van belang acht of de geestelijk verzorger in burgerlijke openbare dienst wordt aangesteld dan wel als militair wordt aangemerkt. Het gaat volgens hem bij de keuring betreffende de psychische belastbaarheid in het kader van de uitzendbaarheid om de bescherming van de keurling zelf en van derden. Om die reden heeft de arts naar zijn overtuiging de keuring in de geest van de WMK uitgevoerd.

7.8 PSYCHIATER, HOOFD FSP

Desgevraagd verklaart de psychiater dat de psychiaterisch arts met hem de keuring bespreekt. Als er zich tijdens de bespreking geen specifieke vragen voordoen is het voor hem, de psychiater, niet nodig zelf de keurling te zien. Voorts verklaart de psychiater dat hij er niet op bedacht was dat de geestelijk verzorger niet wordt aangesteld als militair. Volgens de psychiater staat de aanstelling in burgerlijke openbare dienst op gespannen voet met wat volgens hem gewenst is. De geestelijk verzorger verkeert immers onder dezelfde omstandigheden als de militair. Het is volgens hem dan ook noodzakelijk om een keuring te verrichten als ware de geestelijk verzorger militair. Dit om te voorkomen dat iemand een functie gaat uitoefenen die hij niet aankan, hetgeen problemen voor betrokkene en voor anderen kan opleveren.

- 7.9 Volgens de psychiater is de informatieverstrekking aan de keurling ten behoeve van het psychiatrisch

onderzoek voldoende. Ook heeft hij klager na afloop van het gesprek inzake zijn klacht gewezen op de mogelijkheid in beroep te gaan tegen de afwijzing van de uitslaggevend arts.

- 7.10 De psychiater geeft aan dat het beter is om in het vervolg in het advies exact aan te geven op welke factoren betreffende de beoordeling van de psychische belastbaarheid de aangegeven psychische beperkingen zijn gegrond. Dit is nu achterwege gebleven, terwijl wel 17 specifieke belastbaarheids-eisen zijn gesteld onder de algemene functie-eis ('de psychische belastbaarheid is niet beperkt'). De keurling kan dan ook niet weten op welke specifieke functie-eis hij is afgewezen.

8 Overwegingen van de Commissie

- 8.1 Voorop staat dat, gelet op de tekst en de doelstellingen van de WMK en overige regelgeving, waaronder het Protocol Aanstellingskeuringen van juni 1995, in werking sinds 1 januari 1996⁹, moet worden uitgegaan van een strikte scheiding van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de keuringvrager en de keurend artsen. De Commissie geeft daarom afzonderlijk een oordeel over het handelen van het bevoegd

gezag (oordeel 2006-06) en de overige artsen (oordelen 2006-08, 2006-09 en 2006-10).

- 8.2 De Commissie geeft geen inhoudelijk oordeel over het al dan niet geschikt zijn van individuen voor functies, nu een dergelijk oordeel toekomt aan keurend artsen. Het is de taak van de Commissie een oordeel te geven over de vraag of de uitvoering van aanstellingskeuringen voldoet aan de voorschriften van de WMK en overige relevante wetgeving.
- 8.3 De Commissie overweegt vervolgens als volgt.
- 8.4 Vaststaat dat klager heeft gesolliciteerd naar de functie van geestelijk verzorger bij het bevoegd gezag, dat de functie gepaard gaat met een aanstelling in burgerlijke openbare dienst en dat het bevoegd gezag voor de functie een aanstellingskeuring verplicht heeft gesteld op grond van de algemene functie-eisen voor militair.
- 8.5 Artikel 4, eerste lid, van de WMK bepaalt, in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen bepaalt dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.
- 8.6 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:
- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
 - de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd.

⁹ Het Protocol Aanstellingskeuringen kan blijken de nota van toelichting bij het Besluit tot regeling van de aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 597, en bij het Besluit tot regeling van de klachtenbehandeling aanstellingskeuringen van 23 november 2001, Stb. 2001, 598, worden beschouwd als een nadere invulling van de WMK en het Besluit Aanstellingskeuringen.

- De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen.
- 8.7 Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.
In dit verband is door het bevoegd gezag voldoende aannemelijk gemaakt dat, hoewel de geestelijk verzorger wordt aangesteld in burgerlijke openbare dienst, vanwege de bijzondere eis van het uitzendbaar zijn voor die functie dezelfde algemene eisen van medische geschiktheid gelden als die voor de functie van militair.
- 8.8 Gelet echter op de van de militair afwijkende aanstelling van de geestelijk verzorger moet thans worden beoordeeld of bij de uitvoering van de aanstellingskeuring voor de onderhavige functie aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- ter preventie van gezondheids- en veiligheidsrisico's zijn bijzondere functie-eisen geformuleerd waarop de selectie zich kan richten;
 - per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden zijn valide;
 - er worden geen vragen gesteld en geen medische onderzoeken verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.
- 8.9 Uit de verklaringen ter zitting is gebleken dat voor de onderhavige functie de aanstellingskeuring nog niet is vastgesteld overeenkomstig de hierna te noemen voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 8.10 Volgens artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, alsmede artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving moet, alvorens de aanstellingskeuring mag worden uitgevoerd, aan de volgende procedurevoorschriften zijn voldaan:
- door de werkgever is schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor een bepaalde functie (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
 - na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts heeft de werkgever vervolgens schriftelijk vastgelegd: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever heeft de instemming gevraagd van de ondernemingsraad (OR) over het voorgenomen keuringsbeleid (artikel 27, eerste lid, Wet op de ondernemingsraden);
 - in de voorlichtende tekst betreffende de werving voor de functie staat vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever informeert de keurling vooraf over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen).
- 8.11 Nu, zoals hierboven is overwogen, voor de onderhavige functie door het bevoegd gezag (nog) niet is

voldaan aan bovengenoemde voorwaarden voor het mogen verrichten van een aanstellingskeuring – de onderhavige functie betreft een functie als burger en niet als militair –, had het voor militairen opgestelde keuringsregime niet zonder meer mogen worden toegepast. Aldus is door het bevoegd gezag in strijd met de voorschriften van de WMK opdracht gegeven tot het verrichten van de onderhavige aanstellingskeuring.

8.12 Het is mede de taak van de keurend arts om zich ervan te vergewissen dat aan genoemde vereisten van wet en regelgeving is voldaan. De keurend arts heeft immers ten aanzien van het beginsel van 'informed consent' een eigen professionele verantwoordelijkheid, zoals vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek (BW), Titel 7, afdeling 5, welke afdeling ingevolge artikel 464 BW van overeenkomstige toepassing is op de aanstellingskeuring. Door dit na te laten en de aanstellingskeuring uit te voeren heeft verweerster gehandeld in strijd met de WMK en overige genoemde regelgeving.

8.13 Wat betreft de zwaarte van het keuringsinstrument – het onderzoek door de psychiater – is ter zitting door de uitslaggevend arts verklaard dat dit instrument, gelet op het gewicht van de beoordeling ten aanzien van de psychische belastbaarheid, naar zijn oordeel adequaat is. De uitslaggevend arts verklaarde in dit verband voorts dat voor militaire keuringen de richtlijnen van de Directie Medische Gezondheid van het bevoegd gezag prevaleren boven de Leidraad Aanstellingskeuringen. Niet duidelijk is echter geworden waar deze twee richtlijnen van elkaar verschillen. De Commissie is van mening dat de Leidraad Aanstellingskeuringen richting gevend moet zijn. Wanneer er voor de functie van militair in specifieke situaties behoefte bestaat aan een eigen bijzondere regeling, moet die passen binnen de Leidraad Aanstellings-

keuringen. Het is de Commissie niet gebleken dat dit hier het geval is.

8.14 Voorts overweegt de Commissie dat het haar niet duidelijk is geworden welke relatie er is tussen de bijzondere functie-eisen en de wijze waarop de psychische belastbaarheid is geformuleerd en onderzocht. Derhalve heeft de Commissie niet kunnen vaststellen of hetgeen bij deze keuring werd beoogd een onevenredige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer met zich brengt.¹⁰

8.15 Ten aanzien van de informatieverstrekking overweegt de Commissie dat voldoende aannemelijk is geworden dat klager zowel van de kant van het bevoegd gezag als van de kant van de keurend artsen geen dan wel onvoldoende informatie heeft gekregen over het doel en de inhoud van de te ondergane keuring, met name wat betreft het gewicht dat wordt gehecht aan de psychische belastbaarheid in relatie tot het uitzendbaar zijn. Het bevoegd gezag heeft immers verklaard dat het mogelijk is dat klager niet de algemene folder heeft ontvangen, omdat hij niet heeft gesolliciteerd naar de functie van militair. Ook overigens is niet duidelijk geworden of de bijzondere eis van het uitzendbaar zijn met zoveel woorden staat vermeld in de folder. Het betoog van verweerster dat zij ervan uitgaat dat de informatieverstrekking aan de keuring door het bevoegd gezag goed is geregeld houdt geen stand, nu verweerster, zoals hierboven overwogen, vanuit het beginsel van 'informed consent' een eigen professionele verantwoordelijkheid heeft.

¹⁰ Zie Toelichting bij artikel 3 WMK

8.16 De stelling van klager dat hij ook ten aanzien van zijn rechten door verweerster onvoldoende was geïnformeerd wordt mede gestaafd door het feit dat klager zich naar aanleiding van de negatieve uitslag van de keuring heeft gewend tot de door de keurend arts ingeroepen deskundige, het Hoofd van de afdeling FSP, en niet tot de in de folder vermelde instanties van verweerder dan wel tot de uitslaggevend arts. In dit verband wordt opgemerkt dat ook de uitslaggevend arts in zijn brief aan klager, inhoudende de afwijzing, niet wijst op de mogelijkheid daartegen bedenkingen te maken en hem te verzoeken de uitslag vooralsnog niet door te sturen naar verweerder. Klager is eerst in het gesprek met het Hoofd van de afdeling FSP, inzake zijn klacht over de gang van zaken bij de keurend arts van de afdeling FSP, ervan op de hoogte gesteld dat hij tegen de negatieve uitslag in beroep kon gaan.

8.17 Het is de Commissie bekend dat er een klacht is ingediend bij het Hoofd van de afdeling FSP. De Commissie acht het niet tot haar competentie om over de afwikkeling van deze klacht een uitspraak te doen.

9 Oordeel van de Commissie

Verweester heeft gehandeld in strijd met artikel 4, eerste lid, artikel 8 en artikel 10, eerste lid, van de WMK, en artikel 3 van het Besluit aanstellingskeuringen.

Oordelen 2006-08 t/m 2006-10
Casuïstiek idem 2006-06 en 2006-07

Oordelen 2006-11 en 2006-12 vervallen

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, prof. mr. A.C. Hendriks en mevrouw mr. M.J.M. Kelder, bedrijfsarts, leden van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen, in tegenwoordigheid van mr. A.D. van Zeben, secretaris.

1 De klacht

- 1.1 Op 1 augustus 2006 heeft klager de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of verweerster heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door opdracht te geven aan een huisarts tot het verrichten van een aanstellingskeuring voor de functie van 'leerling-roeier'.

2 De loop van de procedure

- 2.1 Op 18 augustus 2006 heeft de Commissie verweerster schriftelijk in kennis gesteld van de klacht met bijlagen en enkele vragen gesteld.
- 2.2 Verweerster heeft geantwoord bij brief van 24 augustus 2006 met bijlagen.
- 2.3 De arts is eveneens bij brief van 18 augustus 2006 op de hoogte gesteld van de klacht met bijlagen, en bij brief van 28 augustus 2006 van de door verweerster overgelegde stukken.
- 2.4 De Commissie heeft partijen opgeroepen voor de hoorzitting op 8 september 2006, alwaar partijen in

de gelegenheid zijn gesteld hun standpunten toe te lichten.

- 2.5 Over het handelen van de arts is een apart oordeel uitgebracht (oordeel 2006-14).

3 De feiten

Uit de door partijen overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.

- 3.1 Verweerster is een vereniging van zelfstandige ondernemers die het beroep van roeier uitoefenen. Verweerster verzorgt sinds ongeveer 26 jaar de beroepsopleiding voor het beroep van roeier. De opleiding is erkend door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) en valt onder de Wet educatie beroepsonderwijs. De opleiding duurt drie jaar. De opleiding leidt tot het behalen van het Bootmandiploma. Voor het doorlopen van de opleiding sluit verweerster met de kandidaat-roeier een leer/werkcontract. Gewerkt wordt gedurende vier dagen per week, terwijl één dag per week lessen worden gevolgd op het Scheepvaart & Transport College te Rotterdam.
- 3.2 Het met goed gevolg ondergaan van een medische keuring is een voorwaarde voor toelating tot de opleiding tot roeier bij verweerster.
- 3.3 Voor het uitvoeren van deze keuringen werkt verweerster samen met een huisarts. Deze arts fungeert tevens als havenarts en is door de minister van Verkeer en Waterstaat bij besluit van 21 maart 2005 aangewezen als geneeskundige en is als zodanig

- bevoegd tot het afgeven van geneeskundige verklaringen van geschiktheid voor de zeevaart. De arts staat niet geregistreerd als bedrijfsarts en is evenmin verbonden aan een gecertificeerde Arbo-dienst.
- 3.4 De keuring wordt uitgevoerd op basis van de beroepstypering in de functiebeschrijving van roeier/bootman: 'Het verlenen van diensten gerelateerd aan haven en scheepvaart in het algemeen en het assisteren bij het meren en ontmeren van schepen vanaf de kade, vanuit de boot of aan dek van het betreffende schip en het vervoer van personen en goederen in het bijzonder' en het in de functiebeschrijving genoemde 'Risicoprofiel': 'Roeier werkt regelmatig onder spanning en moeilijke omstandigheden onder slechte weersgesteldheden wat risico's meebrengt voor de gezondheid. (...) Door het dikwijls geen gebruik kunnen maken van hulpmiddelen is de rugbelasting erg hoog. (...)'
- En onder het kopje "functie-eisen" :
'(...) De interne praktische en theoretische opleiding, evenals de externe theoretische opleiding voor bootman met succes afgerond hebben, alsmede in het bezit zijn van het schippersdiploma, het groot vaarbewijs, het VCA certificaat en rijbewijs B. (...) Roeier moet in staat zijn regelmatig zonder nadelige gevolgen onder spanning te werken. (...)'
- 3.5 Nadat klager door verweerster tweemaal eerder was afgewezen voor de opleiding solliciteerde klager in januari 2006 wederom naar de functie van leerling-roeier bij verweerster.
- 3.6 Bij brief van 5 april 2006 laat verweerster klager weten dat klager is geselecteerd voor de tweede ronde. Verweerster schrijft:
'Zoals je reeds mondeling is verteld volgt nu een medische keuring. Voor jouw medische keuring is een afspraak gemaakt met onze bedrijfsartsen. Je wordt voor deze medische keuring verwacht op vrijdag 14 april a.s. (...)'
- 3.7 De arts vraagt klager tijdens de keuring op 14 april 2006 een vragenlijst in te vullen. Daarop staan 43 vragen over aandoeningen, verzekeringskeuring, alcohol, drugs, medische onderzoeken in het verleden en vragen over de gezondheidstoestand van familie en gezin. In aansluiting hierop verwijst de arts klager voor het maken van een rugfoto naar het ziekenhuis. Deze foto, die op 20 april 2006 op de radiologische afdeling van een ziekenhuis wordt gemaakt, maakt onderdeel uit van de keuring.
- 3.8 Nadat de arts de uitslag van het radiologisch onderzoek heeft ontvangen, deelt hij – zonder voorafgaand overleg met en zonder toestemming van klager – aan verweerster de uitslag van de keuring mee. De uitslag luidt 'minder geschikt'.
- 3.9 Bij brief van 28 april 2006 schrijft verweerster aan klager:
'(...) Naar aanleiding van de medische keuring en het advies daarop volgend, moeten we je helaas mededelen dat je niet geschikt bent om deel te nemen aan de opleiding tot roeier. (...) Mocht je verdere informatie willen dan kun je het beste contact opnemen met de keuringsarts (...)'
- 3.10 Klager neemt vervolgens contact op met de arts. De arts keurt klager op 12 mei 2006 opnieuw.

- 3.11 Op 19 mei 2006 deelt verweerster klager schriftelijk mee dat de uitslag van de keuring positief is en dat klager zal worden uitgenodigd voor een tweede gesprek, zodra de uitslagen van de schoolexamens binnen zijn en verweerster de selectie kan afronden. Bij brief van 30 juni 2006 deelt verweerster klager mee dat de keus niet op hem is gevallen voor de opleiding 2006.

4 Standpunten van klager

- 4.1 Verweerster heeft de medische keuring niet als sluitstuk van de sollicitatieprocedure doen verrichten, zodat de uitslag van de medische keuring is gebruikt als selectiemiddel en niet voor het bepalen van de specifieke medische geschiktheid voor de onderhavige functie.
- 4.2 De informatie over de medische keuring tijdens het eerste sollicitatiegesprek ging over de zwaarte van de functie en de rugbelasting.
- 4.3 Desgevraagd verklaart klager dat hij toestemming heeft gegeven voor het verrichten van de keuring, omdat hij anders niet zou worden aangenomen voor de opleiding.
- 4.4 Klager is al eerder gekeurd voor het Groot Vaarbewijs en is toen goedgekeurd. De uitslag is geldig tot 2008.

5 Standpunten van verweerster

- 5.1 Volgens verweerster is er geen sprake van een aanstellingskeuring, maar van een beoordeling door de arts of de kandidaat geschikt of minder geschikt

is om het zware beroep van roeier uit te oefenen. Verweerster eist een rugfoto om te bepalen of de kandidaat geschikt is, gelet op de rugbelasting die deze functie meebrengt.

- 5.2 De keuring wordt door de artsen mede uitgevoerd met het oog op de vervolgopleiding om het Groot Vaarbewijs te behalen. Voor het behalen van het Groot Vaarbewijs is een medische keuring vereist.
- 5.3 Tijdens het sollicitatiegesprek is niet alleen gewezen op de noodzaak van een medische keuring in verband met de zwaarte van de onderhavige functie voor de rug, maar ook met het oog op het in de toekomst behalen van het Groot Vaarbewijs.
- 5.4 Desgevraagd verklaart verweerster dat de uitslag 'minder geschikt' niet bij uitsluiting bepalend is voor het afwijzen van een kandidaat leerling voor de opleiding. De beoordeling voor toelating is van meerdere factoren afhankelijk.
- 5.5 Klager is uiteindelijk op andere gronden afgewezen voor het mogen deelnemen aan de opleiding.
- 5.6 Verweerster deelt ter zitting mee dat, naar aanleiding van de onderhavige klachtprocedure, in het belang van de leden en de toekomstige leden de procedure van de medische keuring zal worden aangepast aan de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.

6 Verklaring van de arts

- 6.1 De arts heeft de opleidings-/arbeidsrelatie tussen verweerster en de kandidaat leerling niet met ver-

- weerster besproken. De arts ging ervan uit dat het een medische keuring voor een stage betrof. Vanuit dit gezichtspunt heeft hij telefonisch informatie ingewonnen bij de KNMG, die positief heeft geadviseerd over een keuring op vrijwillige basis bij een stage.
- 6.2 De arts geeft na de keuring aan verweerster twee soorten uitslagen: 'geschikt' en 'minder geschikt'. De arts verklaart desgevraagd dat het in de lijn der verwachting ligt dat bij de uitslag 'minder geschikt' de opleiding niet doorgaat.
- 6.3 Desgevraagd verklaart de arts dat de door klager ingevulde vragenlijst is overgenomen van de huisartsenpraktijk, waar voorheen de keuringen plaats vonden. De arts verklaart zich te realiseren dat deze lijst niet geschikt is, want onvoldoende specifiek.
- 6.4 De arts verklaart desgevraagd zich niet meer te herinneren of hij klager gevraagd heeft naar de eerdere keuring voor het Groot Vaarbewijs. In ieder geval is volgens de arts voor de onderhavige keuring van belang dat wordt gekeken naar de huidige situatie omtrent de gezondheid, met name die betreffende de rug.
- 6.5 Desgevraagd verklaart de arts bekend te zijn met de relatieve waarde van een rugfoto; hij laat deze niet maken op grond van zijn eigen medisch oordeel, maar omdat verweerster dat eist.
- 7 Overwegingen van de Commissie**
- 7.1 Voorop staat dat, gelet op de tekst en de doelstellingen van de WMK moet worden uitgegaan van een strikte scheiding van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de keuringvragers en de arts die de keuring uitvoert (keurend arts). De Commissie geeft daarom afzonderlijk een oordeel over het handelen van verweerster (oordeel 2006-13) en de arts (oordeel 2006-14).
- 7.2 De Commissie geeft geen inhoudelijk oordeel over het al dan niet geschikt zijn van individuen voor functies. Het is de taak van de Commissie een oordeel te geven over de vraag of de uitvoering van de aanstellingskeuring voldoet aan de voorschriften van de WMK en overige relevante wetgeving.
- 7.3 De Commissie overweegt vervolgens als volgt.
- 7.4 De voorliggende kwestie betreft de vraag of de handelwijze van verweerster, inhoudende het tijdens de sollicitatieprocedure laten verrichten van een medisch onderzoek door de arts, valt onder het regime van de Wet op de medische keuringen (WMK) en, zo ja, of verweerster aldus heeft gehandeld in strijd met de WMK.
- 7.5 Artikel 1, onderdeel a, van de WMK bepaalt – voorzover hier van belang – dat onder een keuring wordt verstaan het schriftelijk of mondeling stellen van 'vragen over de gezondheidstoestand van de keurling en het verrichten van medisch onderzoek in verband met het aangaan of wijzigen van:
- 1e. een burgerrechtelijke arbeidsverhouding die bij of krachtens de Ziektewet of de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering als dienstbetrekking wordt aangemerkt. (...)'
- 7.6 Het onderhavige leer/werkcontract betreft een arbeidsverhouding, zoals genoemd in artikel 1 van de WMK. Vaststaat dat klager heeft gesolliciteerd naar

- de onderhavige functie bij verweerster en dat klager in opdracht van verweerster tijdens de sollicitatieprocedure een medische keuring heeft ondergaan, uitgevoerd door de aangeklaagde arts. De onderhavige keuring betreft derhalve een keuring in de zin van de WMK en de aangeklaagde arts dient mitsdien te worden aangemerkt als keurend arts als bedoeld in deze wet.
- 7.7 Thans moet worden beoordeeld of verweerster door het laten verrichten van een keuring voor de beoordeling van de geschiktheid van klager heeft gehandeld in strijd met de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 7.8 Daartoe overweegt de Commissie als volgt.
- 7.9 Artikel 4, eerste lid, van de WMK, in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen bepaalt dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.
- 7.10 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:
- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
 - de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd.
- De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen.
- 7.11 Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.
- In dit verband is door verweerster voldoende aannemelijk gemaakt dat de functie van (leerling) roeier fysiek belastend is, met name voor de rug.
- 7.12 Voor het doen verrichten van een aanstellingskeuring voor de onderhavige functie en voor de uitvoering daarvan is echter vereist dat aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- ter preventie van gezondheids- en veiligheidsrisico's zijn bijzondere functie-eisen geformuleerd waarop de selectie zich kan richten;
 - per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden zijn valide; en
 - er worden geen vragen gesteld en geen medische onderzoeken verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.
- 7.13 Uit de verklaringen ter zitting is gebleken dat de onderhavige aanstellingskeuring niet voldoet aan de hierboven genoemde voorwaarden. Voorts is gebleken dat de onderhavige aanstellingskeuring niet is vastgesteld overeenkomstig de hierna te noemen voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 7.14 Volgens artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, alsmede artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving moet, alvorens de aanstellingskeuring mag worden uitgevoerd, aan de volgende procedurevoorschriften zijn voldaan:

- door de werkgever is schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor een bepaalde functie (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
 - na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts heeft de werkgever vervolgens schriftelijk vastgelegd: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen); en
 - in de voorlichtende tekst betreffende de werving voor de functie staat vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
 - de werkgever informeert de keurling vooraf over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK, en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen).
- 7.15 De Commissie merkt op dat ten aanzien van de bijzondere eisen van medische geschiktheid geldt dat verweerster een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft voor de schriftelijke vastlegging van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid, voor de vastlegging daarvan in keuringsrichtlijnen door de Arbo-dienst en voor de procedure van de aanstellingskeuring. De Commissie stelt vast dat tenminste één keuringseis door verweerster zelf is vastgesteld zonder daartoe de vereiste medische deskundigheid te bezitten.
- 7.16 Nu, zoals hierboven is overwogen, voor de onderhavige functie door verweerster niet is voldaan aan bovengenoemde voorwaarden voor het mogen verrichten van een aanstellingskeuring, en ook niet is voldaan aan genoemde procedurevoorschriften, heeft verweerster gehandeld in strijd met de WMK door opdracht te geven tot het verrichten van de onderhavige aanstellingskeuring en is de aanstellingskeuring door de arts derhalve uitgevoerd in strijd met de WMK.
- 7.17 Daarbij komt dat de keuring is niet is uitgevoerd door een geregistreerd bedrijfsarts verbonden aan een gecertificeerde Arbo-dienst.
- 7.18 Voorts heeft verweerster aan klager voorafgaand aan dan wel tijdens de sollicitatieprocedure geen adequate informatie gegeven in de zin van genoemde artikelen van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 7.19 Verder merkt de Commissie op dat de onderhavige keuring heeft plaats gevonden, terwijl de selectieprocedure nog niet was afgerond. Dit doet vermoeden dat de keuring is gebruikt als selectie-instrument voor toekomstig ziekteverzuim, mede gelet op het betoog van verweerster dat ook wordt gekeurd met het oog op het in de toekomst verkrijgen van het Groot Vaarbewijs. De WMK heeft echter als uitgangspunt dat aanstellingskeuringen beperkt toelaatbaar zijn, omdat uitsluiting van de arbeidsmarkt moet worden voorkomen en de privacy van toekomstige werknemers moet worden beschermd. De aanstellingskeuring mag daarom niet worden gebruikt als instrument van risicoselectie van toekomstige werknemers voor ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid in de toekomst. Zo een aanstellingskeuring mag worden verricht, vormt

deze keuring derhalve het sluitstuk van de selectieprocedure.

- 7.20 Aan voorgaande doet niet af dat klager heeft meegewerkt aan de keuring, nu de WMK regels van dwingend recht bevat, waarvan niet ten nadele van de keurling mag worden afgeweken. Daarbij komt dat een sollicitant zich altijd in een onvrije en ongelijke positie bevindt ten opzichte van de toekomstig werkgever.
- 7.21 De Commissie gaat er, gelet op de verklaringen van verweerder, vanuit dat verweerder thans zal overgaan tot het regelen van de aanstellingskeuring voor de functie van (leerling) roeier overeenkomstig de voorschriften van de WMK.

8 Oordeel van de Commissie

Verweerder heeft gehandeld in strijd met artikel 4, eerste lid, en artikel 8 van de WMK, en artikel 3, eerste en tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen.

2006-14

31 oktober 2006

Commissie: Th.M.G. van Berkestijn, arts, voorzitter, prof. mr. A.C. Hendriks en mevrouw mr. M.J.M. Kelder, bedrijfsarts, leden van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen, in tegenwoordigheid van mr. A.D. van Zeben, secretaris.

1 De klacht

- 1.1 Op 1 augustus 2006 heeft klager de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (hierna: Commissie) verzocht haar oordeel uit te spreken over de vraag of verweerder heeft gehandeld in strijd met de Wet op de medische keuringen (WMK) door in opdracht van een vereniging een aanstellingskeuring te verrichten voor de functie van 'leerling-roeier'.

2 De loop van de procedure

- 2.1 Op 18 augustus 2006 heeft de Commissie verweerder schriftelijk in kennis gesteld van de klacht met bijlagen.
- 2.2 Eveneens op 18 augustus 2006 heeft de Commissie de vereniging schriftelijk in kennis gesteld van de klacht met bijlagen en enkele vragen gesteld.
- 2.3 De Commissie heeft verweerder bij brief van 28 augustus 2006 in kennis gesteld van het antwoord van de vereniging en de daarbij overgelegde stukken.
- 2.4 De Commissie heeft partijen opgeroepen voor de hoorzitting op 8 september 2006, alwaar partijen

- in de gelegenheid zijn gesteld hun standpunten toe te lichten.
- 2.5 Over het handelen van de vereniging is een apart oordeel uitgebracht (oordeel 2006-13).
- 3 De feiten**
- Uit de door partijen overgelegde bescheiden, en uit hetgeen ter zitting is gesteld en niet is weersproken, is – voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang – het navolgende komen vast te staan.
- 3.1 Verweerder is huisarts en fungeert tevens als havenarts. Verweerder is door de minister van Verkeer en Waterstaat bij besluit van 21 maart 2005 aangewezen als geneeskundige en is als zodanig bevoegd tot het afgeven van geneeskundige verklaringen van geschiktheid voor de zeevaart. Verweerder staat niet geregistreerd als bedrijfsarts en is evenmin verbonden aan een gecertificeerde Arbo-dienst.
- 3.2 De vereniging verzorgt sinds ongeveer 26 jaar de beroepsopleiding voor het beroep van roeier. De opleiding is erkend door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) en valt onder de Wet educatie beroepsopleiding. De opleiding duurt drie jaar. De opleiding leidt tot het behalen van het Bootmandiploma. Voor het doorlopen van de opleiding sluit de vereniging met de kandidaat-roeier een leer/werkcontract. Gewerkt wordt gedurende vier dagen per week, terwijl één dag per week lessen worden gevolgd op het Scheepvaart & Transport College te Rotterdam.
- 3.3 Het met goed gevolg ondergaan van een medische keuring is een voorwaarde voor toelating tot de opleiding tot roeier bij de vereniging.
- 3.4 Voor het uitvoeren van deze keuringen werkt de vereniging samen met verweerder.
- 3.5 De keuring wordt uitgevoerd op basis van de beroeps-typering in de functiebeschrijving van roeier/bootman: 'Het verlenen van diensten gerelateerd aan haven en scheepvaart in het algemeen en het assisteren bij het meren en ontmeren van schepen vanaf de kade, vanuit de boot of aan dek van het betreffende schip en het vervoer van personen en goederen in het bijzonder' en het in de functiebeschrijving genoemde 'Risico-profiel': 'Roeier werkt regelmatig onder spanning en moeilijke omstandigheden onder slechte weers-gesteldheden wat risico's meebrengt voor de gezondheid. (...) Door het dikwijls geen gebruik kunnen maken van hulpmiddelen is de rug-belasting erg hoog. (...)'
- En onder het kopje 'functie-eisen': '(...) De interne praktische en theoretische opleiding, evenals de externe theoretische opleiding voor bootman met succes afgerond hebben, alsmede in het bezit zijn van het schippersdiploma, het groot vaarbewijs, het VCA certificaat en rijbewijs B. (...) Roeier moet in staat zijn regelmatig zonder nadelige gevolgen onder spanning te werken. (...)'
- 3.6 Nadat klager door de vereniging tweemaal eerder was afgewezen voor de opleiding solliciteert klager in januari 2006 wederom naar de functie van leerling-roeier bij de vereniging.

- 3.7 Bij brief van 5 april 2006 laat de vereniging klager weten dat klager is geselecteerd voor de tweede ronde. De vereniging schrijft:
'Zoals je reeds mondeling is verteld volgt nu een medische keuring. Voor jouw medische keuring is een afspraak gemaakt met onze bedrijfsartsen. Je wordt voor deze medische keuring verwacht op vrijdag 14 april a.s. (...)'
- 3.8 Verweerder vraagt klager tijdens de keuring op 14 april 2006 een vragenlijst in te vullen. Daarop staan 43 vragen over aandoeningen, verzekeringskeuring, alcohol, drugs, medische onderzoeken in het verleden en vragen over de gezondheidstoestand van familie en gezin. In aansluiting hierop verwijst verweerder klager voor het maken van een rugfoto naar het ziekenhuis. Deze foto, die op 20 april 2006 op de radiologische afdeling van een ziekenhuis wordt gemaakt, maakt onderdeel uit van de keuring.
- 3.9 Nadat verweerder de uitslag van het radiologisch onderzoek heeft ontvangen, deelt hij – zonder voorafgaand overleg met en zonder toestemming van klager – aan de vereniging de uitslag van de keuring mee. De uitslag luidt 'minder geschikt'.
- 3.10 Bij brief van 28 april 2006 schrijft de vereniging aan klager:
'(...) Naar aanleiding van de medische keuring en het advies daarop volgend, moeten we je helaas mededelen dat je niet geschikt bent om deel te nemen aan de opleiding tot roeier. (...) Mocht je verdere informatie willen dan kun je het beste contact opnemen met de keuringsarts (...)'
- 3.11 Klager neemt vervolgens contact op met verweerder. Verweerder keurt klager op 12 mei 2006 opnieuw.

- 3.12 Op 19 mei 2006 deelt de vereniging klager schriftelijk mee dat de uitslag van de keuring positief is en dat klager zal worden uitgenodigd voor een tweede gesprek, zodra de uitslagen van de schoolexamens binnen zijn en de selectie kan worden afgerond. Bij brief van 30 juni 2006 deelt de vereniging klager mee dat de keus niet op hem is gevallen voor de opleiding 2006.

4 Standpunten van klager

- 4.1 De vereniging heeft de medische keuring niet als sluitstuk van de sollicitatieprocedure doen verrichten, zodat de uitslag van de medische keuring is gebruikt als selectiemiddel en niet voor het bepalen van de specifieke medische geschiktheid voor de onderhavige functie.
- 4.2 De informatie over de medische keuring tijdens het eerste sollicitatiegesprek ging over de zwaarte van de functie en de rugbelasting.
- 4.3 Desgevraagd verklaart klager dat hij toestemming heeft gegeven voor het verrichten van de keuring, omdat hij anders niet zou worden aangenomen voor de opleiding.
- 4.4 Klager is al eerder gekeurd voor het Groot Vaarbewijs en is toen goedgekeurd. De uitslag is geldig tot 2008.

5 Standpunt van verweerder

- 5.1 Verweerder heeft de opleidings-/arbeidsrelatie tussen de vereniging en de kandidaat leerling niet met de vereniging besproken. Verweerder ging ervan uit dat het een medische keuring voor een stage betrof.

Vanuit dit gezichtspunt heeft hij telefonisch informatie ingewonnen bij de KNMG, die positief heeft geadviseerd over een keuring op vrijwillige basis bij een stage.

- 5.2 Verweerder geeft na de keuring aan de vereniging twee soorten uitslagen: 'geschikt' en 'minder geschikt'. Verweerder verklaart desgevraagd dat het in de lijn der verwachting ligt dat bij de uitslag 'minder geschikt' de opleiding niet doorgaat.
- 5.3 Desgevraagd verklaart verweerder dat de door klager ingevulde vragenlijst is overgenomen van de huisartsenpraktijk, waar voorheen de keuringen plaats vonden. Verweerder verklaart zich te realiseren dat deze lijst niet geschikt is, want onvoldoende specifiek.
- 5.4 Verweerder verklaart desgevraagd zich niet meer te herinneren of hij klager gevraagd heeft naar de eerdere keuring voor het Groot Vaarbewijs. In ieder geval is volgens verweerder voor de onderhavige keuring van belang dat wordt gekeken naar de huidige situatie omtrent de gezondheid, met name die betreffende de rug.

6 Verklaring van de vereniging

- 6.1 Volgens de vereniging is er geen sprake van een aanstellingskeuring, maar van een beoordeling door verweerder of de kandidaat geschikt of minder geschikt is om het zware beroep van roeier uit te oefenen. De vereniging eist een rugfoto om te bepalen of de kandidaat geschikt is, gelet op de rugbelasting die deze functie meebrengt.
- 6.2 De keuring wordt door de vereniging mede uitgevoerd met het oog op de vervolgopleiding om het

Groot Vaarbewijs te behalen. Voor het behalen van het Groot Vaarbewijs is een medische keuring vereist.

- 6.3 Tijdens het sollicitatiegesprek is door de vereniging niet alleen gewezen op de noodzaak van een medische keuring in verband met de zwaarte van de onderhavige functie voor de rug, maar ook met het oog op het in de toekomst behalen van het Groot Vaarbewijs.
- 6.4 De vereniging deelt ter zitting mee dat, naar aanleiding van de onderhavige klachtprocedure, in het belang van de leden en de toekomstige leden de procedure van de medische keuring zal worden aangepast aan de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.

7 Overwegingen van de Commissie

- 7.1 Voorop staat dat, gelet op de tekst en de doelstellingen van de WMK moet worden uitgegaan van een strikte scheiding van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de keuringvrager en de arts die de keuring uitvoert. De Commissie geeft daarom afzonderlijk een oordeel over het handelen van verweerder (oordeel 2006-14) en de vereniging (oordeel 2006-13).
- 7.2 De Commissie geeft geen inhoudelijk oordeel over het al dan niet geschikt zijn van individuen voor functies. Het is de taak van de Commissie een oordeel te geven over de vraag of de uitvoering van de aanstellingskeuring voldoet aan de voorschriften van de WMK en overige relevante wetgeving.
- 7.3 De Commissie overweegt vervolgens als volgt.

- 7.4 De voorliggende kwestie betreft de vraag of de handelwijze van verweerder, inhoudende het tijdens de sollicitatieprocedure verrichten van een medisch onderzoek in opdracht van de vereniging, valt onder het regime van de WMK en, zo ja, of verweerder aldus heeft gehandeld in strijd met de WMK.
- 7.5 Artikel 1, onderdeel a, van de WMK bepaalt – voorzover hier van belang – dat onder een keuring wordt verstaan het schriftelijk of mondeling stellen van ‘vragen over de gezondheidstoestand van de keurling en het verrichten van medisch onderzoek in verband met het aangaan of wijzigen van:
- 1e. een burgerrechtelijke arbeidsverhouding die bij of krachtens de Ziektewet of de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering als dienstbetrekking wordt aangemerkt. (...)
- 7.6 Het onderhavige leer/werkcontract betreft een arbeidsverhouding, zoals genoemd in artikel 1 van de WMK. Vaststaat dat klager heeft gesolliciteerd naar de onderhavige functie bij de vereniging en dat klager in het kader van de sollicitatieprocedure door de vereniging is verzocht een medische keuring te ondergaan. Deze keuring is uitgevoerd door verweerder, waarbij de vereniging als opdrachtgever optrad. Gelet op deze omstandigheden dient de onderhavige keuring als keuring in de zin van de WMK te worden aangemerkt en verweerder als keurend arts als bedoeld in deze wet.
- 7.7 Thans moet worden beoordeeld of verweerder bij het verrichten van de keuring heeft gehandeld in overeenstemming met de voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen. Daartoe overweegt de Commissie als volgt.
- 7.8 Artikel 4, eerste lid, van de WMK, in samenhang met artikel 3, eerste lid, van het Besluit aanstellingskeuringen bepaalt dat een aanstellingskeuring alleen mag plaatsvinden, indien aan de vervulling van de betreffende functie en de daarbij behorende taken bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid moeten worden gesteld.
- 7.9 Onder bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid wordt verstaan:
- de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de keurling en van derden bij de uitvoering van de desbetreffende arbeid; en
 - de risico's voor de gezondheid en de veiligheid, die niet met gangbare maatregelen, overeenkomstig de stand der wetenschap en professionele dienstverlening, kunnen worden gereduceerd.
- De risico's die met de functie samenhangen moeten dus in eerste instantie zoveel mogelijk door de werkgever worden voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen.
- 7.10 Een aanstellingskeuring mag derhalve alleen worden verricht in die situaties, waarbij functie-eisen een bijzonder beroep doen op de medische geschiktheid van de kandidaat.
- In dit verband is door de vereniging voldoende aanvaardbaar gemaakt dat de functie van (leerling) roeier fysiek belastend is, met name voor de rug.
- 7.11 Voor het doen verrichten van een aanstellingskeuring voor een functie en voor de uitvoering daarvan is echter vereist dat aan de volgende voorwaarden is voldaan:
- ter preventie van gezondheids- en veiligheidsrisico's zijn bijzondere functie-eisen geformuleerd waarop de selectie zich kan richten;

- per bijzondere functie-eis zijn (medische) toetsingscriteria ontwikkeld;
 - de gebruikte onderzoeksmethoden zijn valide; en
 - er worden geen vragen gesteld en geen medische onderzoeken verricht die een onevenredige inbreuk betekenen op de persoonlijke levenssfeer van de keurling.
- 7.12 Uit de verklaringen ter zitting is gebleken dat de onderhavige aanstellingskeuring niet voldoet aan de hierboven genoemde voorwaarden. Voorts is gebleken dat de onderhavige aanstellingskeuring niet is vastgesteld overeenkomstig de hierna te noemen voorschriften van de WMK en het Besluit aanstellingskeuringen.
- 7.13 Volgens artikel 4, tweede lid, en artikel 8 van de WMK, alsmede artikel 3, tweede lid, artikel 4 en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen en overige relevante wetgeving moet, alvorens de aanstellingskeuring mag worden uitgevoerd, aan de volgende procedurevoorschriften zijn voldaan:
- door de werkgever is schriftelijk advies gevraagd aan de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts, met wie een contract is gesloten, over de rechtmatigheid van de keuring voor een bepaalde functie (artikel 3, tweede lid, Besluit aanstellingskeuringen);
 - na een positief advies van de Arbo-dienst dan wel de bedrijfsarts heeft de werkgever vervolgens schriftelijk vastgelegd: de functie-eisen, het doel van de keuring, de vragen welke ten aanzien van de gezondheid zullen worden gesteld, en de medische onderzoeken welke mogen worden verricht (artikel 8, eerste lid, WMK en artikel 3, tweede lid Besluit aanstellingskeuringen); en
 - in de voorlichtende tekst betreffende de werving voor de functie staat vermeld dat een aanstellingskeuring zal plaatsvinden (artikel 4 Besluit aanstellingskeuringen);
- de werkgever informeert de keurling vooraf over het doel en de inhoud van de keuring en over zijn/haar rechten (recht op herkeuring en de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de CKA) (artikel 8, tweede lid, WMK, en artikel 3, tweede lid, en artikel 5 van het Besluit aanstellingskeuringen).
- 7.14 Gelet op de uitgangspunten van de wetgever bij de totstandkoming van de WMK, heeft de keurend arts een eigen verantwoordelijkheid in relatie tot de keurling en in relatie tot de keuringvrager. Ook de artikelen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG), alsmede het Protocol Aanstellingskeuringen gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van de keurend arts. In dit licht bezien heeft de keurend arts een eigenstandige verantwoordelijkheid. Het is derhalve aan de keurend arts om, op basis van wettelijke normen en de professionele standaard, te bepalen of de keuring in overeenstemming is met vigerende regelgeving.
- 7.15 De vraag of verweerder heeft gehandeld in overeenstemming met de WMK door gevolg te geven aan het verzoek van de vereniging tot het verrichten van een aanstellingskeuring voor de onderhavige functie moet, gelet op zijn eigenstandige verantwoordelijkheid in dezen, in samenhang met hetgeen hierboven is overwogen ontkennend worden beantwoord. Daaraan doet niet af dat verweerder heeft gesteld dat hij telefonisch informatie heeft ingewonnen bij de KNMG. Los van de omstandigheid dat hieromtrent niets op schrift staat of anderszins valt na te gaan, staat vast dat verweerder zich voorafgaande onvoldoende heeft geïnformeerd omtrent de opleidings-/

arbeidsrelatie tussen de vereniging en de kandidaat leerling en zich ook anderszins niet op een afdoende wijze een duidelijk beeld had gevormd over de te verrichten werkzaamheden.

- 7.16 Voorts is het de taak van de keurend arts om zich ervan te vergewissen dat de keurling over de door de WMK voorgeschreven informatie beschikt (artikel 8, tweede lid, van de WMK) en, zonodig, deze informatie zelf te verstrekken. De keurend arts heeft immers ten aanzien van het 'informed consent principe' een eigen professionele verantwoordelijkheid. De Commissie wijst hier ook op de betreffende artikelen van het BW, Titel 7, afdeling 5, welke afdeling ingevolge artikel 464 BW van overeenkomstige toepassing is op de aanstellingskeuring. Nu verweerder niet aan nemelijk heeft weten te maken dat hij klager heeft gevraagd of klager voldoende op de hoogte was van doel, vragen en onderzoeken, heeft verweerder gehandeld in strijd met bovengenoemde verplichting.
- 7.17 Ten aanzien van de door verweerder gegeven uitslag aan de vereniging geldt dat een keurend arts zonder gerichte toestemming van de keurling geen inlichtingen aan de werkgever als keuringvragers over de keurling mag verstrekken¹¹. Door te rapporteren aan de vereniging heeft verweerder gehandeld in strijd met artikel 2, tweede lid, (ongeoorloofd gebruik van keuringsgegevens) en artikel 10, tweede en derde lid (geheimhoudingsplicht) van de WMK.
- 7.18 Wat betreft de gebruikte vragenlijst heeft verweerder verklaard zich te realiseren dat deze lijst niet geschikt

¹¹ Deze norm is ontleend aan de WGBO en de Richtlijnen inzake het omgaan met medische gegevens (1992, KNMG)

is. De Commissie overweegt dat bij goed formuleren van de bijzondere eisen op het punt van medische geschiktheid in het algemeen een groot aantal vragen overbodig is evenals onderdelen van het lichamenlijk en biometrisch onderzoek. Tevens voldoet het standaard laten vervaardigen van een röntgenfoto van de lumbale wervelkolom als onderzoeksmethode noch aan de eisen van proportionaliteit noch aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. Daarbij komt dat verweerder de foto niet heeft laten maken op grond van zijn eigen professionele oordeel, maar omdat de werkgever dat eist.

- 7.19 Verder merkt de Commissie op dat de onderhavige keuring heeft plaats gevonden, terwijl de selectieprocedure nog niet was afgerond. Dit doet vermoeden dat de keuring is gebruikt als selectie-instrument ter bepaling van toekomstig ziekteverzuim, mede gelet op de verklaringen ter zitting dat ook wordt gekeurd met het oog op het in de toekomst verkrijgen van het Groot Vaarbewijs. De WMK heeft echter als uitgangspunt dat aanstellingskeuringen beperkt toelaatbaar zijn, omdat uitsluiting van de arbeidsmarkt moet worden voorkomen en de privacy van toekomstige werknemers moet worden beschermd. De aanstellingskeuring mag daarom niet worden gebruikt als instrument van risicoselectie van toekomstige werknemers voor ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid in de toekomst, nog los van de omstandigheid dat is gebleken dat dit een uiterst onbetrouwbaar middel daartoe vormt. Zo een aanstellingskeuring mag worden verricht, vormt deze keuring derhalve het sluitstuk van de selectieprocedure.
- 7.20 Het gegeven dat verweerder door de minister van Verkeer en Waterstaat is aangewezen als geneeskundige en als zodanig bevoegd is tot het afgeven van geneeskundige verklaringen van geschiktheid voor de

zeevaart, laat onverlet dat een aanstellingskeuring ingevolge de voorschriften van de WMK alleen mag worden uitgevoerd door een geregistreerd bedrijfsarts.

- 7.21 Aan voorgaande doet niet af dat klager heeft meegewerkt aan de keuring, nu de WMK regels van dwingend recht bevat, waarvan niet ten nadele van de keurling mag worden afgeweken. Daarbij komt dat een sollicitant zich altijd in een onvrije en ongelijke positie bevindt ten opzichte van de toekomstig werkgever en een keurend arts die in opdracht van de werkgever werkt.

8 Oordeel van de Commissie

Verweerder heeft gehandeld in strijd met artikel 2, tweede lid, artikel 3, artikel 4, eerste lid, artikel 8, tweede lid, en artikel 10, tweede en derde lid, van de WMK, en artikel 3, eerste lid van het Besluit aanstellingskeuringen.

Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen

Postbus 16001
3500 DA Utrecht

telefoon 030 272 30 44

fax 030 272 46 76

e-mail info@aanstellingskeuringen.nl

website www.aanstellingskeuringen.nl